

SLOVENKA, ROJENA V NEMČIJI

Biti zdomec je dvojno tujstvo: najprej si tujec v tuj deželi, kjer ne moreš nikoli reči, tu sem jaz doma, če že zaradi drugega ne, pa zaradi domotožja. Tuj postaneš pa tudi v svoji stari domovini, kamor prihajaš v pisana oblačila oblečen kot nekakšen prihajalec, poln denarja in tujih nazorov in navad, celo s takimi izjavami: pri nas v Nemčiji... Tako nekako je živele zdomstvo še ne dolgo tega v naši zavesti, v našem ravnanju. Zdaj pa se le nekaj premika, saj je naša skrb za zdomce vedno večja, njihovi obiski v domovini vse bolj pogosti, pregrade med zdomci in nami so vse manjše. Da je to res, bo najlepše potrdila petnajstletna Erika Medle, ki je bila rojena v Nemčiji in se je lani vrnila v domovino svojih staršev. Prav pri njej namreč ni čutiti niti sence „domotožja“ po Nemčiji, prav tako pa je tam gori ni prežarjala neka nepojasnljiva želja po vrnitvi v Slovenijo, Jugoslavijo. Njeni starši in ona sama so ves čas vedeli, da se bodo nekoč vrnili, hkrati pa so se tam gori tako vživeeli v okolje, da nihče niti pomislil ni, da so tujci.

„Tudi tu v Novem mestu so me izredno dobro sprejeli. Res je, da sem vsako leto prihajala na obisk v domovino, kljub temu pa sem se bala, kako se bom znašla v šoli. Misliha sem celo, da bom morala delati sprejemne izpite. No, ko sem prišla na šolo, je vse steklo gladko in brez zapletov. Kmalu sem se vključila v razred in tudi razred me je lepo sprejel,“ pripoveduje Erika. Ko se pomenjujeva o njenih spominih na Nemčijo in na tamkajšnje šole, mi še pove, da je šola pri nas v Sloveniji strožja, učitelji pa so pri nas bolj nedostopni, manj tovariški, kar pa zanje ni preveč pohvalno. Seveda je to le bežna opazka, drugače pa je Erika že z obema nogama v slovenski šoli. Zelo rada ima likovni pouk, kjer se njena fantazija lahko najbolj izživi, pa tudi jeziki ji gredo od rok. Nemščine se je naučila dobro že v nemški šoli, angleščine pa se je gori tudi že naučila toliko, da je zdaj nekoliko pred svojimi sovrstniki. Ker zdaj končuje osmi razred in tudi že ve, da bo obiskovala pedagoško gimnazijo, bo po njej bržkone študirala jezike, najraje skupaj z likovno smerjo. Prve spodbude sicer ne izvirajo iz zadnjega časa, zato pa so dobile potrdilo na nedavnem pionirskem tekmovanju v risanju, ki je bilo na Ptujju, kjer je Erika dosegla srebrno priznanje.

naučila toliko, da je zdaj nekoliko pred svojimi sovrstniki. Ker zdaj končuje osmi razred in tudi že ve, da bo obiskovala pedagoško gimnazijo, bo po njej bržkone študirala jezike, najraje skupaj z likovno smerjo. Prve spodbude sicer ne izvirajo iz zadnjega časa, zato pa so dobile potrdilo na nedavnem pionirskem tekmovanju v risanju, ki je bilo na Ptujju, kjer je Erika dosegla srebrno priznanje.

Da se je tako zlahka prilagodila slovenski šoli, gre seveda pripisati njeni marljivosti, saj je v začetku precej „delala“ prav na jeziku, pa pomnila je nekoliko težko. Največ pa sta prispevala oče in mati, ki sta vztrajala pri krepitvi vezi z domovino, kljub temu da sta tam živelja že krepko preko petnajst let. Doma so namreč govorili samo slovensko, prebirali ta ali oni slovenski časnik, veliko truda pa so vložili tudi v

to, da je v Karlsruhe sploh obstajala slovenska dopolnilna šola. Te ne bi bilo, ko ne bi Erik in oče hodil po slovenskih družinah in spodbujal staršev k temu, da so začeli v večjem številu pošiljati otroke k dopolnilnemu pouku. Otroci so namreč povsod enaki: če je šole preveč, se še tako pridni upro. Erika pa je od prvga razreda dalje hodila k slovenskemu dopolnilnemu pouku, ki ga je imela enkrat na teden najprej tovarišica Marija Strmecki; ta je bila stroga, zato pa je učence veliko naučila. Za njo je delo prevzela Dora Švaganova; bila je malo manj stroga, a je tudi veliko naučila o domovini, slovenščini, pesmic in vsega, kar so se pri slovenskem dopolnilnem pouku učili.

„Vendar ni vse življenje potekalo v šoli, precej dejavnosti se je odvijalo tudi izven nje,“ pripoveduje Erika brez značilnega pogrkovanja. „V Nemčiji smo imeli zdomci večkrat piknike in različne proslave, na katerih sva nastopali skupaj s sestro. Nekoč je prišel v Muenchen na obisk Veseli tobogan, kjer sva s sestro tudi nastopali, žal pa so naju iz televizijske oddaje izrezali, ker je bila pesmica verjetno predolga. Zato pa so naju še dolgo vrteli po radiu.“

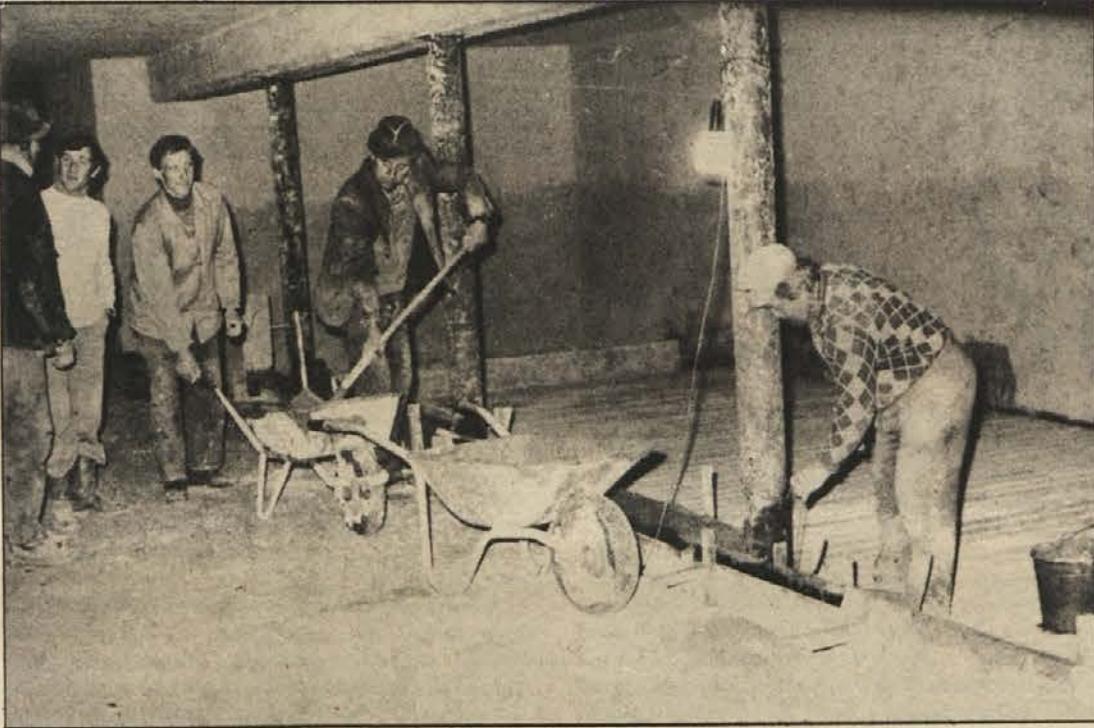
Zdaj živi Erika z mamo in sestrico v novi hiši, za katero so denar prihranili v Nemčiji, kjer mora oče še delati, če hoče odplačati posojila. Na življenje v Novem mestu se jim niti ni bilo treba privajati, čeprav pri nas ni take izbire pri oblačilih, kot je bila v Nemčiji. Odehtajo namreč spoznanje, da so domači ljudje veliko bolj preprosti kot tujci, med sabo si pomagajo. Prav te človeške vrednote, ki jih ljudje lahko najdemo v zadostni meri samo tam, kjer smo doma, pa so bile odločilne, da se Medletovi vračajo domov. Spoznali so namreč, da je še veliko več in večjih vrednot, kot so pisane cunjice in bleščeči avtomobili.

J. SIMČIČ

Zasebno obrtništvo in združeno povezovanje imata v sevniški občini lepo tradicijo. Stari obrtniki: čevljar Franc Stopar, zidar Vinko Mikek in mizar Matija Kurnik še pomnijo te čase. Pisarnih virov kot običajno v takih primerih manjka. Ob nedavni petletnici združenja obrtnikov sevniške občine pa so mlajši obrtniki malo pobrskali po spominih svojih očetov in obudili prenekateri zanimiv podatek. Sodijo, da letnici 1875 ali 1885 označujeta začetek organiziranja sevniških obrtnikov. Deset let gor ali dol, to pri častitljivem 19. stoletju niti ni tako bistveno.

Prav zanimiv in celo za današnji čas poučen običaj je veljal v takratni Kolektivni zadrugi obrtnikov sodnega okraja Sevnica. Duša vsega je bil sam župan Lenart Dereani. Kako bi tudi ne bil, saj je bil sam mizar! Kolektivna zadruga si ni postavila nič manjšega in nič večjega cilja kot izobraževanje obrtnikov. Prenekateri politični aktiv ali vsaj predsedstvo bi se lahko zgledovalo po ustaljenem običaju, kako so vsakega petnajstega v mesecu ob devetih poklicali obrtnike na okrajno glavarstvo. Tam jim niso daccarji preobračali žepov, temveč so strpno reševali probleme obrti in oblasti, kot bi temu danes rekli. Župan je bil moč beseda, kar so se možaki pomenili ob šilčku, je držalo.

In sevniški obrtniki so se dobro znašli. Manj pomembno je, da je trg v minulem stoletju premogel kar 24 gostiln. Rudi Cimpešek hrani porumenel dokument, na katerem piše, da je med popoldanskim počitkom prepovedano mlatiti sredi trga, ker bi motili pokoj turistov! Ključavničar Matija Kozinc je izdeloval prav umetelne primerke. Njegovo kovinsko okrasje še ni primerno zaščiten in urejeno na sevniškem gradu in v Lutrovski kleti, delal pa je tudi za Brione. Podjetni mizarji so prišli do primernega lesa tako, da so od savinjskih flosarjev od časa do časa kupili kar cel splav.

OBRT NAPOLNI PETINO OBČINSKE BLAGAJNE

Organiziranje sevniških obrtnikov ima za seboj tudi nekatere neuspehe, predvsem po krivdi drugih. Tako so sevniški obrtniki po vojni leta 1953 prvi v Sloveniji zbrali prispevek 14.000 dinarjev za gradnjo obrtniškega doma v Ljubljani. Do gradnje žal ni prišlo. Leta 1962 so zidar Vinko Mikek s Senovega, sevniški mizar Matija Kurnik in brežiški slaščičar Karel Strašek bili pobudniki za ustanovitev prvga medobčinskega društva obrtnikov v Sloveniji. Tiste čase namreč nihče ni skrbel za razvoj zasebnega obrtništva. Dokaj redne razstave, srečanja in sestanke, ki so se menjale vrstili po občinah, so marsikomu še danes v lepem spominu. Roko na srce, tudi na ta način se je kalila prenekateri pobuda, ki je čez čas prerasla v sevniško samoraslo industrijo.

Obrtništvo, ali kot danes pravimo bolj učeno malo gospodarstvo, je ostalo bolj ali manj neorganizirano do

pred petimi leti, ko so ustanovili sedanje združenje. Skupna razstava z zadrugo Bohor konec maja je spet opozorila na vlogo obrti. Se je resnično tudi dovolj zavedamo?

O tem je tekla beseda za okroglo mizo, v sejni sobi sevniške občinske skupščine 27. maja. Na njej so manjkali, če izvememo zadrugo Bohor, predvsem predstavniki ostalega združenega dela. Kljub omenjeni lepi razstavi in nekaterim drugim uspehom namreč obrt v občini še vedno ni našla mesta, ki ji gre. Nekateri navedeni podatki namreč še vedno opozarjajo na preveliko zaostajanje te veje gospodarstva. Kaj pa si naj mislimo drugega, če dosega mejo bruto osebnega dohodka za prispevke siom se 55 obrtnikov? Obrtništvo predstavljaja v narodnem dohodku ravne sevniške občine (med slovenskimi občinami je lani zdrknila še za

kliń nižje, na 54. mesto) 7 odst., čeprav najdejo občinski proračun skoraj z milijardo dinarjev, večinoma davkov! Ta delež znaša presenetljivih 20 odstotkov vsega proračuna. Najbolj idoča obrtna delavnica je v minulem letu ustvarila vsega le 4,55 milijona dinarjev prometa.

Obrtniki vsemu navkljub ne vidijo zla v davkariji. Ključno vprašanje ostaja slej ko prej, kako spodbuditi razvoj. Nekaj možnosti je opisanih tudi v novem srednjeročnem občinskem planu. Žal eden od še ne tako dolgo sklicanih posebnih sestankov s predstavniki združenega dela občine ni uspel, čeprav taisto združeno delo odšteva lepe denarce za storitve obrtnikov od drugod. Ni pa bila to zgolj podjetniška pobuda Bohorja, v to vprašanje je tudi za okroglo mizo vrtal podpredsednik sevniškega združenja obrtnikov, mizar Matko Kurnik. Odgovora žal ni dobil.

Lažje je bilo govor usmeriti na „sistemska vprašanja“ zunaj občinske domene. Resda so obrtniki v manjših krajih prizadeti, če, denimo, trgovina že leto dni ni videla metra znane PPR žice za elektroinstalacije. Uvozna omejitev za rabljen stroj, ocenjen na dober ducat starih milijonov, bi ravno tako bolj služila v ropotarnico starih predpisov kot v zakonodajo sodobne države, ki si želi razvoja, čeprav obrtniki zmorejo le za stare stroje. Ivan Kogovšek, donedavni podsekretar v republiškem sekretariatu za industrijo, sedaj pa svetnik za vprašanja malega gospodarstva, tej omejitvi ni napovedoval daljšega veka kot do junija. Opozoril pa je na pomembno opredelitev pomena obrti v dokumentih bližnjega kongresa samoupravljalcev. „V Jugoslaviji je žal še vedno preveč sektašenja v odnosu do obrti, oziroma malega gospodarstva, tu pomeni gradivo za ta kongres izjemno obsodbo ravno teh odnosov,“ je dejal Kogovšek. Kako hudo je zapiranje trga v republiške in celo občinske meje, je navajal direktor zadruga Bohor Vojteh Roglič. V gradivih za kongres pa gre kajpak tudi za pravilnejši odnos do obrti nasploh.

Ob petletnem jubileju sevniškega združenja obrtnikov in desetletnici zadruga Bohor so v Sevnici torej spet opozorili na vlogo obrti. Še tisto, kar je zapisano v novem občinskem petletnem načrtu o obrti, bo ostalo zgolj črka na papirju, če se vsi skupaj ne bodo trdneje dogovarjali. Lep uspeh je 240 milijonov prometa zadruga Bohor, čeprav je večina tega denarja na rovaš trdnih obrtnikov od drugod. Sevniški obrtniki so s svojim združenjem že dokazali, da znajo prav usmeriti bančni denar, če ga le dobijo za posojila. Nekaj slabe volje med avtoprevozniki bi odpravili, če bi razčistili, kdo je res prijavljen v Sevnici in kdo ni. Sicer pa so tudi Sevničani prijavljeni drugje. Če kdo, si tudi združenje obrtnikov prizadeva za pošteni obraz obrtnika. Črne ovce so in bodo. Borijo se, da takim ne bi bilo mesta v združenju. Navsezadnje imajo tudi svojo osnovno organizacijo ZK, kjer so nemalokrat že lepo ločevali ljuljko od pivca.

Kaj bo torej mogoče zapisati ob prihodnjem jubileju, ko se bo kot po naključju iztekala tudi sedaj začetenja-čca se petletka? Če drugega ne, zbledelo bo prav gotovo še nekaj nepotrebnega nezaupanja do zasebne obrti. Morda pa je ravno v tej še dokaj mačehovsko obravnavani obrti pomemben vzvod razvoja, ki bi vendarle pomagal poriniti to sevniško občino malo navzgor s tistega 54. mesta? Učimo se od drugih. Navsezadnje tak primer ni daleč — je v Posavju je, kar v brežiški občini. Pri županu ob deveti, za okroglo ali štirioglo mizo, kjerkoli, vendar čimprej!

ALFRED ŽELEZNIK

„Kupna moč je bila velika, veliko denarja je oteklo iz občine. Zato je bila graditev nakupovalnega centra v Krškem pomembna. Pri tem smo mislili vsaj deset let naprej,“ je o pomenu in vzrokih za uredništev obsežne negospodarske naložbe povedal Metod Šonc, predsednik sveta krške krajevne skupnosti. Seveda pa velika blagovnica, postavljena ob vzožje leskovških gričev in tik ob prometni žili Drnovo — Krško, ni razveselila le Krčanov, ki jim je na voljo tudi krožna avtobusna proga, ki povezuje vsako uro mestno jedro s trgovsko hišo. Širokopoteznost izgradnje objekta s kar 7000 kvadratnimi metri površin — od tega je čisto prodajnih 4800 m² — je nedvomno računala tudi s kupci iz širšega zaledja, od Novega mesta do Brežic in Sevnice. In niso se usteli.

„Zaenkrat poslujemo zadovoljivo. Največji nakupi so ob petkih in sobotah. Tedaj 250 m² parkirnih prostorov, izpolnjenih z avtomobili, zgovorno pričja, da je prometa dovolj. Še več, promet celo narašča. Največji dnevni iztržek doslej je bil 150 starih milijonov,“ ugotavlja upravnik nakupovalnega centra Vilij Manček. V tej poslovni enoti Mercatorja — DO Preskrba je dovolj prostora za Ljubljansko banko, turistično agencijo, cvetličarno brežiške Agrarie, poslovalnico Planike. Center ima opremljeno zaklonske za 250 ljudi, restavracijo, bistro. Verjetno pa gre za eno sila redkih trgovin pri nas, ki imajo v svojem sklopu tudi otroško varstveno ustanovo. Vrtec so zgradili sami, lično pa ga je opremila otroškovarstvena ustanova. V eni izmeni sprejme vrtec 24 otrok.

„Starejša ženica me je zadnjič vprašala, ali imamo pri nas tudi disko. Ni namreč najbolje prebrala in verjetno tudi ne razumela napisa, 'diskont',“ smeje pripoveduje upravnik Manček.

„In res je diskont pri nas precejšnja novost, saj se uveljavlja komaj dve leti. Od Ljubljane do Zagreba je naš

NAJBOLJŠI TRGOVEC JE ZALOŽENOST

diskont pravzaprav edini, torej tudi prvi v Zasavju in Posavju. Bistvo diskonta pa je v tem, da je vse blago cenejše, saj zaračunamo samo polovico detajlistične marže. Vse vrste blaga dnebene potrošnje, živila, osebno galanterijo, pijače, s posameznimi vozički pripeljemo potrošniku do avtomobila. Namen diskonta je, da ni nabava tako na drobno, kaj je v samopostrežbi. Kupiti je potrebno, denimo: zaboj pijače, cel zavitek pralnega praška, 25 do 50 kilogramov sladkorja, konzerv ne manj kot 10 pločevink. Gre za nabavo, ki je nekako vmes med detajlistično in grosistično trgovino.“

V krškem nakupovalnem centru se na 500 m² bohote razstavljeno pohištvo. Za to je čakalna doba 15 do 90 dni. S krediti ni nobenih težav in postopek je kratek. Sicer pa to niti ne preseneča, saj je vseh delavcev v centru, od mesarjev, in prodajalcev do pisarniških moči, natanko 78. Ob koncu tedna si manejo roke zaradi dobrega prometa, med tednom pa je slika večkrat drugačna in se zgodi, da je včasih v trgovini skoraj več prodajalcev kot kupcev. Sicer pa se podobno dogaja tudi v trgovinah v večjih mestih. Razumljivo, da je bil v začetku naval na krški center nepopisen, saj je sodobna trgovska hiša vzbujala pozornost ne le zavoljo lepe vnanosti, marveč zaradi dobre založenosti. Obeti, da bo tako velika hiša premogla nekatere zelo iskane artikole, niti poznejeniso razočarala. Kupci še vedno lahko izbirajo med belo tehniko. Čeprav ne manjka izdelkov Elektronske industrije, Obodina, „Rade Končarja,“ ljudje raje posegajo po pralnih strojih, hladilnikih, zamrzovalnih skrinjah, barvnih televizorjih Gorenja.

V nakupovalnem centru v Krškem, kjer bodo 17. oktobra letos imeli prvo obletnico, verjamejo, da so že prebrodili „proodne“ težave. Večja izkušnost, dobra založenost tudi v kriznih obdobjih in prijazna beseda potrošniku bodo vedno najmočnejši magnet.

P. PERC

O KRESI SE DAN PREBESI

Sonce bo na svoji poti po nebu kmalu doseglo vrh. Astronomsko se to zgodi 21. junija, ko je najdaljši dan v letu, po ljudskem verovanju pa na Ivanje, Šentjanževo, to je 24. junija. Da se „o kresi dan prebesi“, vedo celo tisti, ki jih izobražujejo usmerjeno, manj znani pa so nekateri običaji, šege in verovanja, ki so jih stoletja in tisočletja na najdaljši dan gojili naši predniki. Kres je bil namreč edinstven praznik. Bogastvo njegovih šeg in obrednih dejanj, kolikor jih še poznamo, nam kot prerez zemeljskih plasti razodeva človekov vzpon.

Spoznanje, da je Sonce doseglo vrh svoje navidezne poti po nebu ter da dan spet začne poje-mati, je človeka vsako leto znova navdajalo s tesnobo, s strahom za obstoj. Menil je, da more s čarnimi, magičnimi sredstvi Soncu ohraniti moč, mu jo pomnožiti. In takšno sredstvo je bil ogenj. Človek je na kresni dan žgal kresove, prožil ognjene krožce, takal goreča kolesa, nosil plamenice. Prepričan je bil, da bo njegov ogenj pomagal Soncu, ki ne bo omagalo. Magična moč ognja pa naj ne bi pomagala samo Soncu, deležen naj bi je bil tudi človek, njegova polja, živina.

Ni naključje, da je Sonce tisto, ki ga je človek najprej povzdignil v božanstvo. Sonce je vir življenja, ono je dajalo svetlobo in toploto, omogočalo rast in zorenje pridelkov. Dan, ko je Sonce doseglo na svoji poti najvišji vrh, je, razumljivo, dobil prazničen pomen. Staro izročilo celo pripoveduje, da v starih dobrih časih Sonce enkrat kar tri dni ni šlo v zaton.

Prvotni smisel kresov je zbledel, a ostal je ogenj, ogenj, ki, goreč v temi, na skrivnosten način prevzame človeka, ostalo je morda podedovano, prav na dnu človeške narave skrito svojevrstno občutje. Po kresu kot da nas je manj, kot da zgubljam delčke sebe — kljub visokemu poletju in bohotni rasti vsega okrog nas.

SLUŽBENI KRES V NOVEM MESTU

Kresovanje je bilo razširjeno po vseh slovenskih pokrajinah. Danes ga ni več, a tudi v preteklosti mu niso bile vse dobe enako naklonjene. Šega se je močno poživila v drugi polovici preteklega stoletja, v tako imenovani preporodni in sokolski dobi. Tako so v Ljubljani vsako leto prirejali „Sokolov kres“ na rožniku, kresovi so se svetili tudi na drugih gričih. Ko je narodopisec J. Navratil obiskoval novomeško gimnazijo (1836–1843), ni v dolenski metropoli nikdar videl nobenega kresa, leta 1887 pa je zapisal: „... v Novem mestu kurijo na kresni večer v novi dobi kres na takozvanem Kapitelskem marufu — rekel bi, službeno, kajti mestna gosposka pošilja tam sama požarne stražnike, da obavljajo ta narodni običaj. Mladenci (posebno učenci iz nižjih latinskih šol) zbirajo se ta čas na loki ob Krki, a vozeč se po vodi proti mestu, na katerem svirajo godci, spuščajo po nji na deščicah tudi zažgano (gorečo) smolo...“ Nekaj let kasneje je Navratil svoje poročilo dopolnil s stavkom, da po „bližnjih hribih gorijo seveda

kresovi, a po Krki blizu Novega mesta plavajo razsvetljeni čolni kakor o ljudskih veselich v Benetkah.“

Kresna noč pa nekaj ni bila samo noč ognja, ampak tudi noč skrivnostne rastline praproti. Praprotno seme je naredilo človeka nevidnega, z njegovo pomočjo je slišal, kaj se živina pogovarja. Naši predniki so verjeli, da se v kresni noči živina pogovarja, kaj se bo v letu zgodilo. Razume pa živino samo tisti, kdor ima praprotno seme nevede pri sebi. Tako je menda nekoč hlapec slišal pripovedovati vola, da bo jutri padel gospodarju s stropa zelen pajek v žlico, gospodar ga bo pojedel in umrl. Hlapec si je stvar dobro zapomnil, počakal, da je pajek res padel v žlico, povedal gospodarju zgodbo in si zagotovil miren zapeček na stara leta.

Kdor ima praprotno seme pri sebi, pa ni samo neviden, ampak tudi varen pred vsako čarovnijo.

Denarja Slovenci nikoli niso imeli preveč, proračun si je ta ali oni skušal uravnovesiti na kresni večer. Kdor je hrepenel po bogastvu, si je na kres opolnoči v bližini cerkve, kapelice ali križa na razpotju s palico zarisal krog in stopil vanj. Nato mu je vrag prinesel zaklad, če pa se je bodoči bogataš zbal in zbežal iz risa, mu je vrag odnesel dušo. Vraga se je lahko ubranil le, če ga je udaril z rožnim vencem. V Beli krajini so se zapisovali „v risijo“ tisti, ki so hoteli kaj posebnega doseči. Za protiplačilo je uslišanec vse leto ostal pod vplivom risije. Nekoč je nekdo šel s puško v ris, ki ga je zarisal z enoletno leskovo šibo, ki je bila v velikonočni butari. Možak je kasneje pripovedoval, da so ga dražile divje zveri in pošasti. Postavile so mu novo novcato puško in mošnjo denarja pred ris, da bi ga zvabile iz njega. Če bi nasedel, bi ga zverjad seveda na kose raztrgala. Možaka je bilo tako strah, da so mu izpadli vsi lasje. Po tej dogodivščini je postal zelo pobožen, vendar ga je do smrti nekaj preganjalo. Danes bi moža napotili k psihiatru, v tistih časih pa so pač še živele čarovnice in podoben živelj.

KAKO POSTANEŠ NEVIDEN ČLOVEK?

Bile pa so tudi druge čarovnice. Črn maček ima menda v repu neko kost, in kdor jo najde, more z njo vse odkleniti. Dva Podgorca sta si zaželela te kosti črnega mačka, ki bi ju naredila nevidna. Nevidnosti sta si želela, da bi se tako lahko udeleževala vseh gostij in poedin kot zastojkarja. Tako sta si vrla Podgorca pred kresom oskrbela črnega mačka, na kresno jutro se nista umila ne prekrižala in prebila dan od zore do mraka v Jelenovem jarku, kamor se ni prodrl glas blagoslovljenega zvona. Šele v mraku sta odšla domov po mačka in se umila, ne da bi se obrisala. Z mucem sta se vrnili v jarek, zakurila ogenj, vrgla žival živo v lonec in jo tako dolgo kuhala, da so se kosti ločile od mesa. Nato sta prebirala kosti, da bi dobila tisto, ki naredi človeka nevidnega. Med prebiranjem je nekaj zašumelo, eden od prebiračev je kot blisk švignil v gozd,

drugi pa za njim. Bolj je prvi tekel, bolj je drugi tiščal za njim. Prvega je od groze skoraj kap, zgrudil se je na tla, se, vdan v usodo, ozrl — in zagledal svojega družabnika. S pojedinami ni bilo nič, ker je tisti, ki je prvega dohajal, izgubil prav vse kosti, zaradi katerih je črni muc prezgodaj moral na oni svet.

Uboga Podgorca sta se hotela samo zastoj do sitega najesti, na Gorenjskem pa so se nekoč lotevali načrtnega iskanja zakladov, ki so „cveteli“ v kresni noči najrajši z modrim plamenčkom. V gorenjskem ustnem priročniku za iskanje zakladov je bilo rečeno, da leži zaklad navadno v bližini drevesa, v katerega je kdaj udarila strela. Zaklad je mogoče odkopati, da le pridno koplješ in ne daš niti enega glasu od sebe, kar za Gorenjce ni posebna težava. Še laže pa pridejo na kresno noč do zaklada, če si omisliš zelene žabe bedro, tri zrna blagoslovljene soli in dlako devetih mačk. Brez mucov tudi Gorenjci niso mogli. S tem v žepu se je možak v irhastih hlačah napotil na kak hribeček, ki jih je v bližnji okolici na pretek, in se zazrl v daljavo. Kmalu mu je začelo migotati v očeh. Nasvet pravi dobesedno: „Kmalu boš zagledal zeleno lučco. Hiti prito njej, in ko pritečeš do nje, bo sama od sebe ugasnila. Ti pa neutegoma začni kopati in boš odkopal zaklad!“

ZAREČEN KRUI NEKE ŽENSKÉ

V dobrih starih čarovniških časih je bilo na večer pred kresom moč ugledati tudi bodočega moža. Dekle je postavilo pred hišni prag škaf vode, steklo trikrat okrog hiše, pogledalo v nastavljeno vodo in zagledalo v vodni gladini obraz bodočega trpina. Neki ženski se v vodi ni prikazal obraz mladca, kakor si ga je želela; bodoči mož se ji je zdel celo že nekoliko siv. Razjezila se je: „Nak, ti me pa že ne boš imel!“ pograbila kol in butnila s konico v vodo. Na vse to je potem pozabila in se še isto leto omožila. Vzel jo je bogat trgovec iz sosednje doline, ki je bil v najboljših letih, le nekoliko osivel in na eno oko slep. Žena je sumila, da je izgubil oko pri tepežu zaradi ženske, in ga je zaradi tega vedno zbadala. Zaradi ljubelega miru ji je povedal, da je prišel ob oko v kresni noči v letu njene poroke in da ga je prav pred njeno hišo neka ženska sunila s kolom v oko. Ženska je poslej zelo krotila jezik.

Ob kresu pa niso imeli posebne moči le praproti, kosti črnih mačk, žabja bedresca in podobno, ampak tudi kresnice, ivanščice, „ta velike marjetke“. Ivanščica je prava sončna cvetlica: kakor sonce okroglo in zlatorumeno središče obdajajo blesteče beli žarki — cvetni listi. Starodavni obredni pomen te cvetlice je pripomogel, da ljudj z njo še danes, čeprav samo za šalo, „vedežujejo“. Cvetni list za cvetnim listom trgajo in ugibajo, kam pridejo po smrti: „Vice, pekel, nebasa...“. Marjetica pomaga tudi pri srčnih bolečinah, liste jim nekateri trgajo tudi pod geslom: „Ljubi, ne ljubi!“

Ivanščice so še do nedavnega pomagale zoper hudo uro. V žužemberški okolici so na večer

pred kresom spleli venčke iz kresnic in jih pribili na vrata. Prva kresnica v venčku je bila materina, druga očetova in tako naprej. Kogar kresnica je prej uvenela, ta je prej umrl. Poleg praproti in ivanščice so bile obredne rastline za kresni večer še šentjanževa roža in bela stelja.

Med posebno značilna obredja ob kresu so šteli obhode kresnic ali ladaric. Domnevna slovanska boginja Lada naj bi bila zavetnica ljubezni in zdravja, ladarice pa njene svečenice. V Beli krajini, kjer se je obred ohranil najdlje, so ladaricam rekli kresnice. Dekleta so se najprej udeležila kresovanja, kjer so pela in plesala v kolu, nato pa so kot „kresnice“ v spremstvu fanta, ki je na glasbilo spremljal njihovo petje, odšla po poljih in travnikih. Njihove obredne pesmi naj bi prinesle dobro letino in obvarovale pridelek pred nesrečami. Kasneje so kresnico hojo po poljih opustile, prepevat so hodile le pred hiše. Neverjetno bogastvo belokranjskih kresniških pesmi je ohranjeno po zaslugi K. Štreklja, svoj čas pa se je nad njim navduševal tudi pesnik Stanko Vraz.

UBOGO LJUDSTVO BREZ KRESNIC!

Kresnice so navadno hodile po štiri. Oblekle so se v svojo preprosto belo nedeljsko nošo, a brez pisanega švilaša in brez trakov. Z belimi pečami so se zavile tudi po obličju, da jih ni mogel živ krst spoznati. Če je bil kdo preveč radoveden, je kaj lahko staknil klofuta. Vsaka skupina je imela fanta za spremljevalca. Petje kresnic je spremljal „na sviralu“, zato so mu rekli „piskal“ ali „piskač“. Ko so piščal zamenjale orglice, so mu rekli „vojač“. Verjetno je bil možki spremljevalec tudi varuh in branitelj, saj so kresnice včasih tudi dražili ali celo polivali z vodo. Vojak je imel s seboj torbico, v katero je spravljali darove. Kresnic je bilo v vsaki vasi po več skupin in vsaka se je oglasila pred vsako hišo. „Popevale“ so zmeraj le pred hišami, nikoli niso vstopile vanje. Obhodi so trajali vso noč do zore. Pesmi kresnic so sestavljene iz štirih delov, prvi del je pozdrav. Tipičen začetek, ki se stalno ponavlja, je: „Daj nam, Bože, dobro leto!“ Uvodu sledi pohvala domačim, tej prošnja za dar. Če se v hiši nihče ni oglasil ali pa ni bilo daru na spregled, so kresnice domačijo preklele. V dar so kresnice dobile dvojce jajc, moko, nekaj masti ali slanine, kos pogače ali tudi novce. V vsaki hiši je bil dar za kresnice vnaprej pripravljen. Čakati jih je moral, dokler ne vziđe sonce, čeprav kresnic ni bilo k hiši.

Belokranjske kresnice so bile poslednji odmev prelepe obredne šege, ki je bila znana Slovencem tja do Zilje. Boris Orel je zapisal: „Kresnice so dobre varuhinje slovenskega kmeta. Hodijo kmetu varovat njegova polja in vinograde ravno v kresnem času, ko zadobe čarovnice in zli duhovi posebno čarodejno moč“.

Stanko Vraz je poročal, da so v drugi polovici minulega stoletja duhovniki skušali obhode kresnic zatreti. Vraz pristavlja: „Ta novica me je zelo razžalostila. Ubogo ljudstvo!“

M. B.

knjige

vaje v slogu

S prevodom romana „Cica v metroju“ so se na Slovenskem dokaj pozno odskrnili vrata v literarni svet francoskega književnika Raymonda Queneauja. Tudi po „Vajeh v slogu“, ki jih je za izid pri Cankarjevi založbi poslovenil Aleš Berger, še ni moč reči, da se nam je do kraja razkrila pripovedna širina tega pesnika in pisatelja. In kaj prinašajo „Vaje...“, ki veljajo za izvrstno igro z jezikom?

Queneau si je izmislil docela nepomemben dogodek v avtobusu in nato taisti dogodek podal v 99 različnih opisih. Slednji imajo glede na jezikovne in oblikovne značilnosti svojske naslove, nepomembnost je prikazana npr. metaforično, natančno, nevedno, izbrano, filozofično, okorno, okuhalno, množično, botanično, žaljivo, nepričakovano — da ne naštejemo vseh 99 izraznih možnosti, ki kažejo, kako globoko se je Queneau spustil v raziskavo jezika.

drami in novele

Že dokajkrat smo v takihle uvodih v predstavitev posameznih knjig nakazali, zakaj je zbirka Kondor, ki pri Mladinski knjigi prinaša izbor del iz domače in svetovne književnosti, vredna velike pozornosti. Torej tokrat lahko precej pridemo k stvari in zapišemo, da sta v zbirki nazadnje izšli:

Mihaila Bulgakova groteskno-satirična igra „Škrlatni otok“

in drama „Zarota svetohlincev, Moliere“. Po več romanah in nekaj novelah je na Slovenskem zdaj v knjižni obliki dostopen tudi del dramskega ustvarjanja ene od tragičnih osebnosti ruske književnosti, sicer pa Bulgakova poznamo z odrov. S prvotnopisec nasprotuje vsakršnim pritiskom na umetnost, ne glede na to, ali jih izvajajo v imenu prenesenih navad ali pa v imenu prihodnjih

dosežkov. Druga drama z dogajanjem, postavljenim v čas znamenitega francoskega komediografa, označuje glavnega junaka kot umetnika, ki je umetnik ne nazadnje tudi zato, ker se dokopije do spoznanja, da ubiranje srednje poti nikakor ne rešuje umetnosti pred moralisko samovoljo trinoga, v tem primeru Ludvika XIV. Obe drami kritično kažeta družbene razmere, v kakršnih je nastajala, oz. oblastniške odnose, kakršnih je bila deležna ideološko neobremenjena umetnost za časa stalinizma. Nič čudnega, da je drami odkrila šele sodobnost, poslovenila sta ju Drago Bajt in Milan Jesih, zapis o življenju in literarni tvornosti Bulgakova pa je prispeval Aleksander Skaza.

Luigija Pirandella „Pasja zvestoba“ je zbirka enajstih novel, ki jih je izbrala in prevedla Nedeljka Pirjavec. Brez za-

starejša kot strnjeno delovanje v zadnjih petdesetih letih. Vselej so se ravnali, kakor je dejal pesnik Oton Župančič, da tradicija nikakor ni nekaj mrtvega, temveč tisti živi stržen, ki veže pri drevesu koronine z vrhom, pri človeku rojstvo s starostjo in pri narodu preteklost z bodočnostjo. Zato so po osvoboditvi, že leta 1945, obnovili dejavnost, ki je po zaslugi posameznikov cvetela že v predvojnih časih, še posebej pa v tridesetih letih, ko se je v kulturno prosvetni voz vpregel napredno usmerjeni mladi učitelj domačin Rado Dernač.

Kronisti so zapisali: „Takrat je bilo življenje naših ljudi zelo težko. Na majhnih kmetijah so živele številne družine, ki so iskale zaslužek v dnu. Mladi fantje in dekleta so zaman iskali zaposlitev v mestih. V teh časih je bila pesem tista, ki je spremljala ljudi ob delu in jim vlivala pogum.“ Seveda se ne ve natančno, ali so Artičani začeli prej peti ali igrati, bržčas pa bo res, da sta se obe dejavnosti pojavili hkrati. Naša pozornost naj tokrat velja predvsem gledališkemu delu, tudi v spodbudo sedanjim rodovom, ker se zdi, da je ta dejavnost zadnje čase nekoliko opešala.

Prvo organizirano delo v Artičah so pomenili gospodinjstvi tečajji, ki so jih prirejali precej pred letom 1930. Na enem od njih je vznikla zamisel o izvedbi prve igre. Kot pravi izročilo, se je skupina predstavila najprej z igro „Kukavica, modra ptica“, zatem pa naštudirala še enodejansko in z obema gostovala. Študentje so v Spodnji Pohanci uprizorili opereto, katere posebnost je bila v tem, da je besedilo na znano melodijo napisal mladi učitelj, že omenjeni Rado Dernač. Leta 1931 so na njegovo pobudo v Artičah ustanovili telovadno društvo Sokol s telovadno in prosvetno sekcijo. Prvo je

na oder skozi okno

starejša kot strnjeno delovanje v zadnjih petdesetih letih. Vselej so se ravnali, kakor je dejal pesnik Oton Župančič, da tradicija nikakor ni nekaj mrtvega, temveč tisti živi stržen, ki veže pri drevesu koronine z vrhom, pri človeku rojstvo s starostjo in pri narodu preteklost z bodočnostjo. Zato so po osvoboditvi, že leta 1945, obnovili dejavnost, ki je po zaslugi posameznikov cvetela že v predvojnih časih, še posebej pa v tridesetih letih, ko se je v kulturno prosvetni voz vpregel napredno usmerjeni mladi učitelj domačin Rado Dernač.

Kronisti so zapisali: „Takrat je bilo življenje naših ljudi zelo težko. Na majhnih kmetijah so živele številne družine, ki so iskale zaslužek v dnu. Mladi fantje in dekleta so zaman iskali zaposlitev v mestih. V teh časih je bila pesem tista, ki je spremljala ljudi ob delu in jim vlivala pogum.“ Seveda se ne ve natančno, ali so Artičani začeli prej peti ali igrati, bržčas pa bo res, da sta se obe dejavnosti pojavili hkrati. Naša pozornost naj tokrat velja predvsem gledališkemu delu, tudi v spodbudo sedanjim rodovom, ker se zdi, da je ta dejavnost zadnje čase nekoliko opešala.

Prvo organizirano delo v Artičah so pomenili gospodinjstvi tečajji, ki so jih prirejali precej pred letom 1930. Na enem od njih je vznikla zamisel o izvedbi prve igre. Kot pravi izročilo, se je skupina predstavila najprej z igro „Kukavica, modra ptica“, zatem pa naštudirala še enodejansko in z obema gostovala. Študentje so v Spodnji Pohanci uprizorili opereto, katere posebnost je bila v tem, da je besedilo na znano melodijo napisal mladi učitelj, že omenjeni Rado Dernač. Leta 1931 so na njegovo pobudo v Artičah ustanovili telovadno društvo Sokol s telovadno in prosvetno sekcijo. Prvo je

prav gotovo imajo Artičani vso pravico govoriti o bogati kulturni tradiciji, ki je, kot trdijo pisani viri,

držkov se je moč strinjati z ugotovitvijo Jaše L. Zlobca, ki v spremni besedi pravi, da ta italijanski nobelovec ni „pomembneje odmeval pri Slovenceh“, kajpak le, če to ugotovitev razumemo kot očitek, češ da se slovenski literarni ustvarjalci niso navdihovali pri tem najznačilnejšem italijanskem pripovedniku in dramatik tega stoletja. Nikakor pa ne drži, da Pirandello ni dokaj ustrezno upoštevan na prevajalskem tržišču. Na slovenskih odrih so uprizorili že deset njegovih dram, poslovenjenih je več romanov, dokaj izčrpno je Pirandello predstavljen tudi kot novelist in po tej plati nam ga kaže tudi pričujoča knjiga, ki prinaša nekaj njegovih najboljših novel.

življenjepisa

Življenje brez vzorov je kot potovanje po poteh brez kažipotov. Zato branje življenjepisov znamenitih ljudi, ki so se odlikovali na področju politike, vojskovanja, znanosti ali umetnosti, ni samo zvedavo pronikanje v njihove življenjske skrivnosti, ampak je tudi spoznavanje, kaj vse je treba žrtvovati, da nekdo kaj doseže. Da imamo tudi na Slovenskem dovolj tega čtiva, še posebej dobro skrbi založba Obzorja, ki že vrsto let izdaja zbirko Veliki možje (kdaj pa kdaj se najde med njimi tudi kakšna ženska).

V prvi knjigi, ki jo predstavljamo, se bodo lahko bralci seznanili z Einsteinom, enim izmed največjih teoretičnih fizikov v tem stoletju, hkrati pa tvorcem fenomenalne relativnostne teorije. V delu „Einstein — ustvarjalec in upornik“ avtorjev Banesha Hoffmanna in Helen Lukas, spoznamo njegovo življenjsko pot pa tudi znanstveno delo. Kdor se zanima za velike znanstvene ume, bo prav gotovo segel po tej knjigi, ki je pisana dovolj zanimivo, hkrati pa ne zanemarljivo teoretičnih osnov znanstvenega delovanja.

V drugem delu, ki popisuje življenje širši javnosti manj znanega Williama Harveya, se bralci lahko seznanijo, kako je potekalo življenje tega nenavadnega angleškega zdravnika. Poleg tega da je bil kraljev zdravnik, je veliko deloval na znanstvenem področju. Vse življenje je namreč raziskoval nastanek vsega živega, pri čemer se je opiral na anatomska in fiziološka opazovanja, ki so bila za njegov čas najbolj nenavadna in hkrati pogumna znanstvena dejanja. Med največje znanstvene dosežke, ki jih je

Pred letom ali kaj je tudi tukajšnje kraje doseglo zmrdovanje, ki je spremljalo izid erotičnih ljudskih pesmi iz zapuščine V. Karadžića; in ko se je sčasoma izkazalo, da taka knjiga hvalevredno odstira tisto plat ljudskega izročila, ki je bila dozdej namenoma zatajevana, ter da ne gre za brenkanje na poltene strune, torej tedaj so docela brez šokantnega odziva dobile tiskano podobo še hrvaške kvantarske pesmi, kakor jih je v prejšnjem stoletju zapisal I. Kukuljevič. Z dokajšnjo gotovostjo smo pričakovali, da bodo prej ko slej v knjigi izšle tudi slovenske kvantarske pesmi, saj so jih zbiralci ljudskega izročila kajpak zapisovali, ostajale pa so zaklenjene v rokopisnih oddelkih knjižnic — in to navzlic temu, da so še naprej živele in še živijo med ljudmi, še več, nastajale so celo nove.

Nedavna objava venčka tovrstnega slovenskega ljudskega blaga v tedniku Teleks je lahko presenetila in zgrozila le okorele moraliste, kdor pa si noče zatiskati oči pred dejstvom, da so naši predniki svoje ljubezenske skušnje prelivali v okorne stihe, ta bo vzel v roke ceneno žepno knjigo z naslovom „Klinček lesnikov“, ki je izšla pri Cankarjevi založbi in v izboru Marka Terseglava prinaša 146 kvantarskih pesmi.

Ko je ob koncu prejšnjega stoletja K. Štrekelj pripravil znanstveno izdajo slovenskih ljudskih pesmi, je vanjo uvrstil tudi precej drznih ljubezenskih pesmi, takratne razmere in urednikov odklonilni odnos do kosmatih pesmi pa je botrovalo temu, da so „brezsmiselne, nepoetične, umazane ali ‚klafarske‘“ pesmi ostale v Štrekeljevi zapuščini. Obelodanja jih šele pričujoča knjiga, za katero je Terseglav prispeval tudi zapis o kvantarski pesmi v slovenskem ljudskem izročilu. Po vsebini so pesmi združene v ducat zaokroženih skupin, govorijo pa o fantu in dekletu, o ljubezenskih namigovanjih, prošnjah, izživih, o vasovanju, prepirih, sumničenjih, očitkih, pobotanju, o posledicah ljubezni, hrepenenju oženjenih ali omoženih, nekaj pesmi zabavlja čez duhovniški celibat, dve pripovedni pesmi pa govorita o incestu.

Večino zdaj objavljenih „grdih“ ljubezenskih oz. „prostaških“ pesmi je poznal že Štrekelj, v knjigo je uvrščenih tudi nekaj

stavlja prijetno bralno izkušnjo, saj v poplavi besednega eksperimentiranja kar odleže, če bralec naleti med knjižnimi novostmi na pripoved, ki se ne izčrpa v iskanju zgolj izraznosti, pač pa daje svojo težo tudi fabulativnemu delu.

prebrali smo metulj

V zadnjem času je izšlo že več zanimivih pripovednih del Marjana Rožanca in vsa pred-

tahih, ki so jih nabrali šele po znanstvenikovi smrti. Zanimiv je spisek prvotnih zapisovalcev teh okroglih, dražljivih, kosmatih poskočnic in daljših pripovednih pesmi, ki so se hitro širile med ljudmi zaradi zapomljivega napeva. Kvantarske so zbirali že Ž. Zois, V. Vodnik, A. Smole, S. Vraz, M. Kastelic pa H. Sevar, M. Rode, J. Humar in drugi.

„Klinček lesnikov“ je poljudna izdaja kvantarske slovenske ljudske tvornosti, znanstveno objavo pričujočih in še vseh tistih kosmatih pesmi, ki so sicer zbrane, a nedostopne, lahko pričakujemo v matični zbirki slovenskih ljudskih pesmi. Razmere so takšne, da pomislekov najbrž ne bo več, končno pa je res že čas, da dobimo celovit vpogled tudi v ta, umetniško resda nepomemben, zato pa toliko bolj etnološko zanimiv in poveden sklop slovenskega ljudskega izročila.

D. R.

ter z njimi naznačil osnovno hotenje svojega junaka. Živi tako, kot v skladu z lastno naravo mora živeti. In ker je fant poleg tega še v tisti starosti, ko je življenje nazadnje široko razprto, preden ga navede ali družba utesniyo v takšne ali drugačne kolese, je metuljevanje glavnega junaka še toliko bolj razumljivo.

Narobe pa bi bilo videti ves čar Rožančeve pripovedi le v tem. Rožanc je glavni pripovedi ob bok zarisal pripoved o svojem ljubljenskem mestu Ljubljani, zarisal je, marginalno sicer, pa vendar zanimivo nekaj poznanih imen iz slovenske književnosti, zajel duha tistega časa v dobrem in slabem. Lahko bi zapisali, da je Rožanc bolj kot drugi orisal portret svoje generacije v tisti širini, ki ne zajema zgolj duhovnih okvirov.

Knjigo lahko priporočimo kot berljivo, vznemirljivo in dobro branje za vsakogar. Taka je tudi po ceni 290 din.

M. MARKELJ

dvignili zastor za „Domna“, to pa je bilo že spomladi 1941.

Gledališko delo so spet obnovili, ko so utihnil topovi druge svetovne vojne. Bogato predvojno življenje so začeli obnavljati z mitingji, oblikovali pa so tudi več skupin za igre, ki so si potem vsa leta po vojni, še posebej pa do šestdesetih let, sledile kar na „tekočem traku“. Po Klopčičevi „Materi“, Borovim „Raztvaranjem“ in „Žrtvam“, Finžgarjevi „Verigi“ in „Razvalini življenja“, če omenimo le nekatera dela, so sledile Nušičeve komedije pa Linhartov „Matiček“ in uspešnica „Peggy, srček moj“, ki je leta 1953 Artičanom prinesla obilo hvale za uspešno uprizoritev. V vsega spoštovanja vreden program so uvrstili tudi nekaj operet („Planinska roža“, „Hmeljska princesa“) in spevoigre („Lectovo srce“), ki so jim ugled in spoštovanje pri občinstvu še povečale.

Zgledu starejših, ki so gledališko tradicijo še popostrili, so sledile mladinske in šolske skupine, ki so z več uprizoritvami njim primernih del dale vedeti, da gledališka beseda v Artičah še dolgo ne bo zamrla. Več let zatem je resnično kazalo, da se bo gledališki razcvet tudi v prihodnosti uspešno nadaljeval. Zgodilo pa se je, in to je značilno tudi za mnoga druga društva v Posavju, na Dolenjskem in še kje, da je na odrih (čedalje) manj premier. Občinstvo se je na to nekako že navadilo, v zameno za živahno gledališko življenje pa je dobilo številne druge dejavnosti. Artiška kultura se torej nadaljuje v novih oblikah in mnogi pravijo, da je prav v tem zagotovilo njenega nadaljnjega obstoja.

I. ZORAN

V SAMOTNIH DOLINAH NI OSAMLJENIH SRC

Na svetu je vse manj osamljenih dolin in vse več osamljenih src. Osamljena srca najdemo pod krinko lahkotnega modernega življenja v velikih mestih na vsakem koraku, samotne doline pa živijo svoje prastaro življenje in se ne zmenijo za hrup okoli sebe. Osamljena srca nikoli ne najdejo samotnih dolin, kajti njihova samota je drugačna.

Potok Klamfar je na svoji žuboreči poti izpod Gorjancev izdolbel veliko samotnih dolin in v eni takih dolin, med Orehkom in Hrušico pod z vinogradi okrašenimi Selcami stoji stari Šafarjev mlin. Nekaj lučajev od poslopja stoji jez z zaporo, od njega pa je speljan kanal nad travniki in ob poti do mlina. Voda še stoji v kanalu in nad mlinsko zaporo pripravljena, da vsak hip plane na mlinsko kolo, ga zavrti in v trušču zaprašji mlinske kamne v starem mlinu. Vendar je kolo že zdavnaj dotrajalo: vodna sila bi ga ob prvem navalu strla.

Včasih pa so se vrteli trije mlinski kamni, ki so jih poganjala tri kolesa, in tudi stope so imeli. Tako se spominja Šafarjeva mama, rojena v tem mlinu. Bila je edinka. Dva moža ji je vzela usoda, dvakrat je mlinar spremenil priimek, domače ime Šafarjev mlin pa so ljudje kljub vsemu obdržali za dolino in za poslopje v njej. V dolini je Šafarjeva mama ostala sama s svojim starejšim sinom Majkom in s svojimi spomini. Kljub samotni dolini Šafarjeva mama namreč ni eno tistih osamljenih src, ki jih samota duši. Ko se povzpneva nekaj sto metrov nad hišo in se usede pred njen hram, se ji zbudijo mnogi spomini, ki spijo nad dolino in domačijo pod nama.

Ko so se kolesa vrtela, ko je v dolini enakomerno podrtavalo mlinsko sito, ko so se slišali klici in pesem kmetov, ki so privražali žito in odvažali moko, ko je zvenel otroški jok in smeh. Tega na domačiji danes še najbolj pogreša. Še vse se da oživiti. Mlinska kolesa se dajo popraviti, mlin je še cel, voda je pripravljena, vendar kdo bo z vsem tem ravnal? In za koga? Za delo so potrebne roke, potrebna je bodočnost, ki jo predstavlja mladina. Otroškega joka,

pa v dolini ni. Šafarjeva mati pa ni izgubila upanja. Še je pri moči in še lahko pomaga, sin pa je goden za ženitev.

Skrbi jo le, da so dekleta dandanes preveč nagnjena k mestnemu življenju. Vse bi rade v službo, v bloke, v hiše ob mestu. Na kmetijo se skoraj nobena noče več primožiti, saj je tu treba delati in pridelovati. Kar prideláš, pa je sad tvojih rok. Kruha pa v tovarnah ne delajo in iz asfalta ne raste, zato se časi že počasi obračajo. Tudi pridelovanje hrane in kmečko delo bo čedalje bolj cenjeno, saj postaja tudi to z načrtovanjem in s kmetijsko mehanizacijo vse lažje. Ljudi je vse več, hrane pa vse manj, zato bo tudi ta čedalje bolj cenjena. Tako modruje Šafarjeva mama, ko za Selcami zahaja sonce in se v dolino počasi plazijo sence.

Večerne sence so se plazile v dolino tudi tistega poletnega dne leta štirinštirideset, ko se je Šafarjeva mama pripravljala k porodu svojega drugega sina. Majk je bil takrat star dobro leto. Za Zajčjim vrhom so prasketale puške in tam je bil tudi njen mož; bil je terenski aktivist. Okoli mlina so postavili belogardisti zasado in prijeli moža, ko je prišel domov iskat zavetje. Zaslisevali in topli so ga pod njenim oknom, njo pa so s puškami tiščali na posteljo. Ko so ga odpeljali, je vedela, da ga živega ne bo videla več. Planila je k oknu in zakričala, tedaj pa jo je neki belogardist z okovanim čevljem brnil v nogo, da je klecnila.

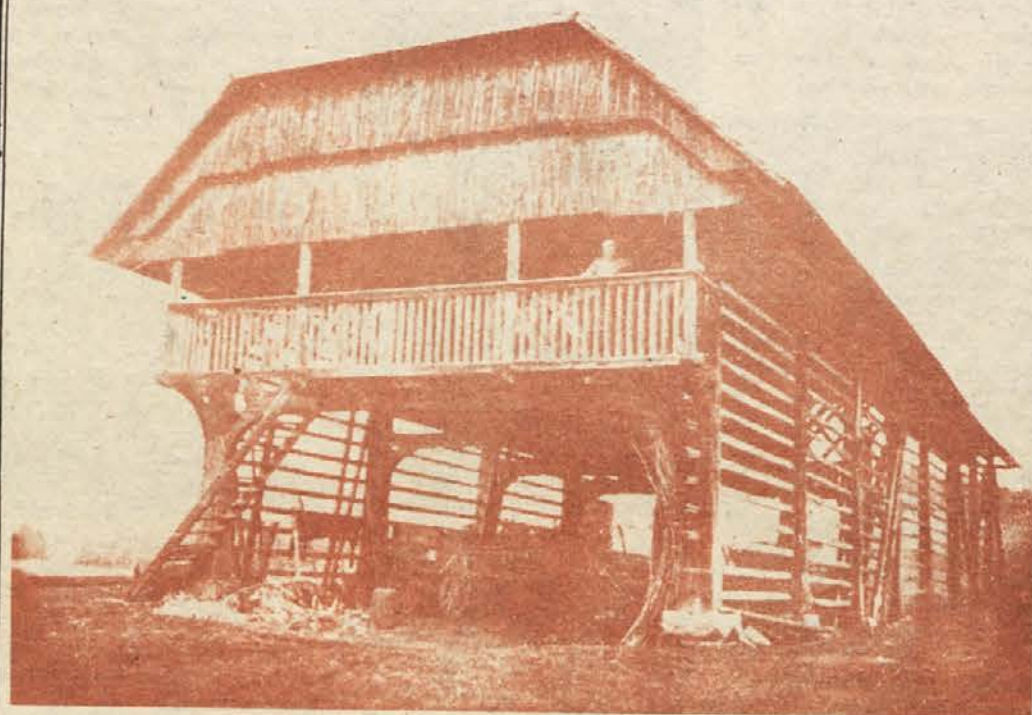
Po jokanju in strahu polni noči so sosede pripeljali moža domov. Belogardisti so ga zverinsko usmrtili v gozdu za Šentjoštom. Rana na nogi, ki jo je dobila od belogardistove brce, se je okužila in se nikoli ni zacelila. Med vojno ni bilo zdravil, po vojni pa je bilo že prepozno. Vsako poletje se odpre in ji prizadeva huđe bolečine, zato je zima za njeno nogo pravi balzam.

Tudi s to bolečino se je navadila živeti, saj mora sinu, ki se je usmeril bolj v poljedelstvo in živinorejo, pomagati in še gospodinjiti povrh. Sin ima velike načrte z živinorejo, zato s parom konj, ki sta ponoč domačije, skoraj vse dni preživi v gozdu in pridobiva sredstva za uresničitev svojih načrtov. Še najbolj pa so materi po volji njegovi načrti za izkoriščanje vodne sile. To je pri hiši že stoletna tradicija in tudi vsi pogoji so za to. V današnjih časih, ko vsi tarnajo nad drago energijo, bi res bilo nespametno imeti zaježitev neizkoriščeno. Še bolj pa bi bila vesela, če bi del svojih opravkov lahko prepustila pridni „ta mladi“.

Ker pa je dandanes na svetu vse več osamljenih src, osamljena srca pa ne najdejo samotnih dolin, ta želja zaenkrat še neizpolnjena.

TONE JAKŠE

Dobri stari toplar

Prvo, na čemer se ustavi oko ob pogledu na precejšnjo večino slovenskih vasi, je še danes kozolec, kljub nastajanju novih, visokih stanovanjskih hiš, ki nekako zamegljujejo nekdanjo funkcionalno vključenost kozolcev v okolje in podobo vasi. Ne moremo prezreti sredi njiv postavljenih stegnjenih kozolcev na Gorenjskem, kozlov v Soški dolini, mogočnega toplarja v dolenjskih vaseh. Kozolec je nasledstvo brezimnega ljudskega stavbarstva in tak, kot ga danes najpogosteje srečujemo, rezultat dolgotrajnega razvoja in iskanja najprimernejše, najbolj funkcionalne oblike glede na potrebe in lego tal.

Ozemišje, na katerem je razširjen naš kozolec, je razmeroma majhno, vendar se kljub temu srečujemo z mnogimi različnostmi tako po sestavi zgradbe kot po velikosti. Nenavadno pa le je, da se je kljub stalnemu spreminjanju in prilagajanju razmeram kmečkega doma njegov neločljivi gospodarski del, predvsem pa kozolec, do danes ohranil z vsemi svojimi značilnostmi. Glavna gospodarska funkcija kozolca je v tem, da služi v prvi vrsti za sušenje žita, detelje, klaye, redkeje pa tudi sena in koruze. Temu prvotnemu namenu se je v izredni bogatosti oblik pridružil še drugi namen — shranjevanje sena, spravljanje vozov, poljedelskega orodja, kjer danes pod marsikaterim kozolcem prednjačijo traktorji in kosilnice, pa lesa, desk itd. Ta sekundarna funkcija kozolca zahteva tudi primerno široko streho, ki ponekod ni bistvena. Tudi na Slovenskem se še srečujemo s kozolci, ki je nimajo. Vendar je le treba reči, da ima tipični slovenski kozolec tudi streho, kar je izjema s tipi kozolcev v drugih predelih Evrope, kjer ga sploh poznajo. Tako je pokriti kozolec, ki zaokrožuje podobo slovenske pokrajine, res naša posebnost.

Bistven del vsakega kozolca predstavljajo močni visoki koli oz. stebri in vodoravno položeni drogovi, late. Stebri so pri starejših kozolcih močna, lepo obtesana drevesna debela, vse pogostejši pa so zidani in betonski stebri ali pa so zidani vsaj podstavki za njih. V stebrih so izdolbene štirioglate luknje v enakomernih razdaljah in vanje se položijo late, na katerih se suši žito, detelja, seno in še druge poljščine. Za zdevanje žita ali detelje v late sta potrebna dva: eden, ki stoji v letah in vanje polaga snope, in drugi, ki podaja snope z voza. Tisti, ki je v letah, običajno uporablja tudi poseben stol — pravijo mu še hlapec ali kozel — ki se zatakne za lato, da lahko obdevač stoji trdno na njem.

Pa se povrnimo k tipom kozolcev. Samo sušenju je namenjen enojni stegnjeni kozolec, ki je najpogostejši in v pokrajinskem okviru najizrazitejši. Tak kozolec je sestavljen iz ene vrste stebrov, povezanih z latami, pokrit pa je z ozko dvokapno streho. Da je trdnější, so na eni ali na obeh straneh na stebre pritrjene bolj ali manj poševne opore. Velikost kozolca določa število oken oz. razmikov med dvema zaporednima stebroma. Najpogostejši so kozolci z desetimi okni — manjše, z enim ali dvema oknoma srečujemo le v alpskem

področju. Sicer pa se je njihova velikost vedno ravnala po velikosti kmetije. V ta tip kozolca spada tudi stegnjeni kozolec, ki ima ob enem oknu med dvema stebroma širok podstrešek s položno streho, ki sloni na dveh nižjih stebrih, prav tako med sabo povezanih z latami. Podstrešek služi za shranjevanje poljskega orodja, je pa tudi dobro zavetje za naložen voz, ki ga ujame nenadoma ploha. Taki kozolci so namreč najpogostejši sredi njiv, oddaljeni od kmečkega doma. Prav ta oblika stegnjenega kozolca je najbolj razširjena tudi na Dolenjskem. Nadaljnja različica stegnjenega kozolca je dvojni stegnjeni kozolec. Gre za dva enako dolga in vzporedno postavljena kozolca, med seboj zvezana s prečnimi trami. Ti mu dajejo potrebno stabilnost, tako da podpor ne potrebuje več.

Najbolj izpopolnjeni tip je vezani kozolec, ki ga pri nas poznamo predvsem kot toplar. Na Dolenjskem je najbolj zastopan, čeprav moramo reči, da je prav pri nas v tipih kozolcev največja raznolikost. Lahko vidimo vse različice stegnjenega kozolca, kozolec na kozla, prislonski kozolec, ki ni samostojna zgradba, ampak je le prislonski v kakemu drugemu poslopju, skednju ali hlevu, najpogostejši pa je v Beli krajini, ter seveda toplar, ki nekako prednjači po pogostosti v ravninskih predelih Dolenjske.

Pri vezanem kozolcu imamo prav tako dve enako dolgi in vzporedno postavljeni vrsti oken ali štantov, ki pa sta združeni pod veliko skupno streho. S tem se pridobi pod njo zelo velik prostor, primeren za shranjevanje sena, orodja, vozov, lesa itd. Po tem, kako je ta prostor porabljen, razdeljen in urejen, razlikujemo več različic vezanega kozolca. Najpopolnejše je vezani kozolec razvit na Dolenjskem in Štajerskem in funkcija shrambe je tu enako pomembna kot funkcija sušenja. Notranji prostor toplarja je dosledno razdeljen na tri dele. Spodnji prostor služi za spravljanje vozov in najrazličnejšega poljedelskega orodja, pa tudi lesa. Srednji prostor je dosledno izdelan kot shramba za seno. Najpogostejše je omejen s križi, poševno pritrjenimi, kot križ vezanimi, lepo obtesanimi trami. Ta del sloni na močnih prečnih tramovih, tla so izdelana iz močnih desk. Tretji del pa sega vse do strehe in je širši od srednjega. Na straneh je sestavljen iz odrov, ki prav tako služijo za spravilo sena, vendar navadno slabšega ali manj posušenega. Dohod v srednji del imajo nekateri toplarji skozi večjo odprtino na koncu, tako da se pristavi lestev. Posebno na Dolenjskem pa je veliko toplarjev, ki imajo na koncu ob strani lesene stopnice, pred samim prostorom za seno pa po vsej dolžini okrog meter širok lesen hodnik. Poznamo tudi tip, ko je na toplar na eni strani priključen enostavni stegnjeni kozolec, s čimer je zelo povečana površina za sušenje. Seveda je danes ob uporabi kombajnov potrebnega precej manj prostora za sušenje, še vedno pa pogosto slabšo vremo poskrbi, da naši kozolci ne kažejo golih lat.

12. tabor potrjuje dosežke

V Sentvidu pri Stični bo v nedeljo pelo 209 zborov oz. 6498 pevcev

Koncert Slovenskega okteta, uprizoritev Jurčičevega „Sosedovega sina“, koncert pevskih zborov pa revija šolskih pevskih zborov in instrumentalnih skupin – te prireditve se bodo v tem tednu izvršile v Sentvidu pri Stični, po sobotnem koncertu zamejskih pevskih zborov pa bo ta dolenski kraj v nedeljo doživel še eno veličastno kulturno predstavo. Na 12. taboru slovenskih pevskih zborov bo namreč pelo kar 6498 pevcev, ki tvorijo 209 zborov.

Slavnostni govornik na sklepnih prireditvah, ki bo potekala pod nalovom „Pojo naj ljudje“, bo književnik Matej Bor, omenjeno število pevcev bo ob spremljavi pihalnih godb zapelo deset narodnih, partizanskih in umetnih pesmi, tokratni študentski tabor pa bodo obiskali tudi neveste, ženin in svati t. i. ljubljanske ohceti.

Kar se tiče umetniškega in sploh kulturnega poslanstva, bo tabor nedvomno izpolnil pričakovanja mnogih, v priložnostni brošuri mu je Sergej Kraigher, predsednik predsedstva SFRJ, namenil tudi tale stavke: „Želim, da tabor ... znova potrdi vedno večje dosežke zborovskega petja in z bogastvom srečanj, doživetij, spoznanj in zamisli ostane vsem v lepem spominu in spodbuda za nadaljnje delo.“

OTOČEC: „SOCIOLOŠKI PRESEK SLOVENSKE DRUŽBE“

Danes, 18. junija, se bo v Garni hotelu na Otočcu pri Novem mestu začelo dvodnevno strokovno posvetovanje „Sociološki presek slovenske družbe“, ki ga organizirata Društvo sociologov Slovenije in medobčinski svet SZDL za Dolenjsko. Pripravljena je vrsta referatov, zato bo posvetovanje potekalo v petih skupinah. Jutri bo na Otočcu govoril tudi Milan Kučan, predsednik republiške skupščine. Udeleženci posvetovanja si bodo popoldne ogledali premogovnik Kanizarico in Tovarno zdravil Krko.

Dan gasilcev v Krškem

110 let GD Krško – Parada gasilcev iz Slovenije in Hrvatske – Jubilant potrebuje večji dom

Konec minulega tedna je bil v Krškem v znamenju gasilcev. Domače gasilsko društvo je slavilo 110-letnico v soboto, ko so krški gasilci prejeli številna odlikovanja in priznanja republiške in občinske gasilske zveze. Anton

PLOD DOBREGA DELA S PIONIRJI – Predsednica občinske zveze prijatelj mlade Rezi Pirc izročila praporščaku pionirske desetine Karliju Koletiču nov prapor. (Foto: P. Perc)

Vida Tomšič obiskala krško krajevno skupnost

O odnosih z JE – Podelili prvo plaketo „Tone Tomšič“

V ponedeljek je obiskala Krško članica predsedstva SRS Vida Tomšič. S predstavniki družbenopolitičnih in delovnih organizacij ter KS Krško se je pogovarjala o življenju in razvoju občine in mesta. V ospredju je bilo sodelovanje atomske elektrarne in krajevne skupnosti. Vezi morajo postati trdnjše, KS bi želela bolj občutiti dobre plati te velike naložbe. Ponovno je bilo poudarjeno, da je treba uresničiti vse zahteve, ki so bile postavljene na seji občinske skupščine, zlasti kar zadeva varnost. V kratkem se bodo sestali predstavniki elektrarne in KS, da bi odpravili nesporazume in poglobili medsebojno zaupanje.

Vida Tomšič so predstavniki KS podelili prvo plaketo „Tone Tomšič“, delo umetnika Vladimirja Stovička. Toplo je bila pozdravljena pobuda, da bi vsem osnovnim šolam, ki nosijo ime narodnega heroja Toneta Tomšiča, podelili podobne plakete. Za tem si je Vida Tomšič ogledala več ustanov in delovnih organizacij ter se udeležila slavnostne seje in svečane akademije ob prazniku KS Krško.

Petdeset oktetov na jubilejnih srečanju

Začetek 26. junija, osrednji nastop pa 27. junija na šentjernejskem hipodromu

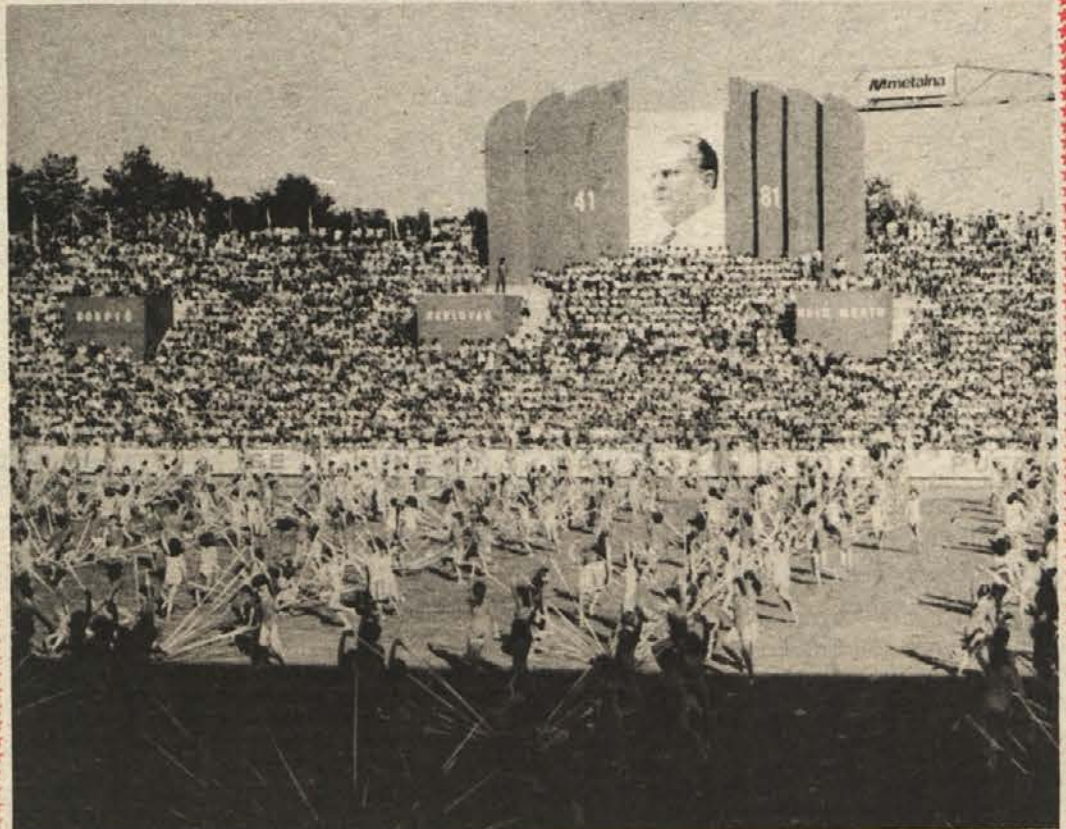
Na letošnjem 10. srečanju oktetov, ki se bo začelo v petek, 26. junija, z večernimi koncerti v desetih krajih in se končalo v soboto, 27. junija popoldne, z zaključno prireditvijo poleg šentjernejskega hipodroma (ob dežju pa v šentjernejski kulturni dvorani), bo nastopilo 50 slovenskih oktetov oziroma največ do zdaj. Med prijavljenimi je tudi oktet slovenskih zdomcev iz Schaffhausna v Švici. Petkovi koncerti, ki se bodo začeli ob 20. uri, bodo v Novem mestu, Šentjerneju, Straži, Škocjanu, Brusnicah, Dolenjskih Toplicah, Kostanjevici, Mokronogu, na Suhorju in v Butoraju.

REFERENDUM NI USPEL

Referendum o združitvi v SOZD ZKGP Kočevje, ki je bil minul petek, ni uspel. Proti sta glasovala tozdi Jelenov žleb Ribnica in Temeljna organizacija kooperantov Ribnica. Ostali tozdi so glasovali za združitve. Pri gozdarskih tozdih je bilo glasov ZA precej manj kot pri kmetijskih, z izjemo tozda Velike Lašče.

Cebular, Izidor Koprivnik, Leon Koman in Franc Pirc so dobili priznanja kar za častitljivih 50 let pripadnosti društvu.

Sončno nedeljsko dopoldne pa je omogočilo, da je parada okoli 600 gasilcev iz več kot 50 slovenskih in hrvaških gasilskih društev še bolj strumno prikoralila mimo častne tribune pri občini, kjer so bili zbrani visoki gostje, med njimi predsednik GZS prof. Branko Božič. Dopol-dansko razširjeno zasedanje občinske gasilske zveze, na kateri so vsi udeleženci dobili priznanje za zlato spominsko medaljo, je preraslo v vrhunec dneva gasilcev, ko je sprevid, ki ga je zaključevala parada petdesetih gasilskih vozil, prispel do starega gasilskega doma. Predsednik Slavko Šriber, ki je pohvalil dobro sodelovanje s poklicno gasilsko enoto in občinskimi štabom civilne zaščite, je dejal, da je velika želja in potreba doživati učilnice za šolanje podmladka in drugih gasilcev. Okoli 3.000 prostovoljnih ur pri zemeljskih delih so po besedah tajnika druživa Marjana Pogačarja že opravili, zato bodo gotovo tokrat prihitali na pomoč gasilcem vsi, ki vedo, da brez gasilcev ne gre. P. P.

UTRJEVANJE BRATSTVA IN ENOTNOSTI – Bosanska krajina in njeni dobri ljudje so v teh dneh živeli za veličastno športno-kulturno in politično manifestacijo, za 16. zlet „Bratstva in enotnosti“ v Banjaluki, na katerem je sodelovalo 12.000 mladih iz Banije, Bosanske Krajine, Dolenjske, Korduna, Like in Moslavine. Gostitelji so nudili gostoljubje, značilno za ljudi, ki so v preteklosti veliko pretrpeli in znajo ceniti solidarnost jugoslovanskih narodov, ki jim je bila izkazana ob katastrofalnem potresu. Telovadni nastop na stadionu Borca je navdušil, posebno dolenska dekleta z vajajo „Razigrana mladost“ avtoric Ruže Kovačič in Vere Helmove. Ob 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti so na slavnostni seji stalnega sekretariata zleta „Bratstva in enotnosti“ podelili tudi plakete „Trnovac 1944“ kot spomin na začetke te manifestacije bratskih republik. Iz Novega mesta so jih prejeli: Janko Goleš, Draga Mislej in Majda Slijepčević, iz Crnomlja pa Anka Tomc. Na likovni razstavi „NOB in socialistična izgradnja“ je razstajevalo več sto mladih iz zletnih območij. Pri tem so se zlasti izkazali učenci bršlinske osnovne šole, ki jim je mentor Ljubo Zagar. Prvo nagrado je dobila učenka S. razreda Silva Deželan, drugo šestošolec Stanko Dular, tretjo pa njegov sovrstnik Stane Štanfelj. (Besedilo in slika: Slavko Dokl)

Družbeni interes vedno prvi

Predsednik CK ZKS France Popit na seji OK ZK Kočevje – Boj za stolčke še ovira združevanje – Izhod iz težav le v delu – Zakaj zastoji v delegatskem delu

Predsednik CK ZKS France Popit se je s sodelavci udeležil seje občinske konference ZK Kočevje, na kateri so razpravljali o uveljavljanju vloge in metod dela organizacije ZK v občini Kočevje.

Najprej je poročilo o obisku skupine CK ZKS v občini Kočevje in oceno tega obiska podal izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Alojz Gojčič. Skupina CK je namreč že v februarju obiskala tozde GG Kočevje, krajevno skupnost Osilnica in Zdravstveni dom Kočevje. Osnovna ugotovitev ocene je bila, da tozdi GG vidijo predvsem svoj interes ne pa skupnega za sodelovanje s kmetijskimi tozdi in drugimi. V vsem obdobju obstoja ZKGP Kočevje so bile žive težnje po osamosvojitvi Gozdnega gospodarstva, ki so prišle še posebno do izraza v zadnjih dveh letih, ko se je začel postopek usklajevanja samoupravne organiziranosti ZKGP z določili zakona o združenem delu. Delavski sveti večine gozdarskih tozdov so se najprej izrekli proti združitvi v SOZD ZKGP, po razpravah političnih organizacij o tej zadevi so v večini tozdov GG spremenili mnenje, proti so bili le delavci obeh tozdov iz ribniške občine, ki so vztrajali, da se mora delovna organizacija GG tesneje povezovati z lesno industrij.

V poročilu je bilo delo pri razvoju KS Osilnica ocenjeno kot zelo uspešno. Za zdravstveni dom Kočevje pa je bilo med drugim rečeno, da morajo komunisti s svojim delovanjem in pubudami biti tisti, ki bodo največ prispevali, da bo zdravstvena služba z ustrezno organiziranostjo, delom in odnosom do dela ter bolnikov zares v službi delovnih ljudi in občanov. Odpraviti morajo ostanke nekdanjih navad in vedenja.

V razpravi je sodeloval tudi predsednik France Popit, ki je najprej poudaril, da prihaja do sporov – to se je očitno nanašalo tudi na ZKGP Kočevje – ki nastajajo predvsem zaradi nerazumevanja družbenega značaja proizvajalnih sredstev in tudi dohodka. V tozdih menijo, kot da je vse premoženje tozdov njihovo, kar pomeni, da gre za grupno lastniško miselnost. Opozoril je tudi, da kmetije niso bile nikoli povsem čiste, ampak so imele gozd, torej ne bi smelo biti težav pri povezovanju kmetijstva in gozdarstva v skupni SOZD.

Poudaril je tudi, da se povsod po svetu gospodarstvo združuje, pri nas pa gre težje, ker se vodilni komunisti boje za stolčke. Zadeve okoli (Nadaljevanje na 4. strani)

PRED PROSLAVO NA GOR. LAZAH

Osnovna regijska proslava za dan borca bo 4. julija na Gornjih Lazah, kjer bodo odkrili spomenik 1. belokranjski partizanski četi, ki je v tem kraju izkpravela jeseni 1941. Za spomenik, delo kiparja Stojana Batiča, ureditve okolice, ceste in napeljava elektrike, kar vse bo veljalo okoli 2,5 milijona dinarjev, so največ prispevali belokranjski borci in delovni ljudje. Na slovesnosti bo govoril član predsedstva Slovenije dr. Marjan Breclj.

IZJEMNO ZANIMANJE – Zvezna razstava Varnost in družbena samozashita, ki je do včeraj gostovala v Krškem, je, podobno kot povsod po Jugoslaviji, kjer si jo je ogledalo preko 2 milijona ljudi, doživela tudi v Posavju izjemno zanimanje. Ocenjujejo, da je bilo v tednu okoli 10.000 obiskovalcev. Od 19. do 25. junija bo razstava postavljena v Novem mestu. (Foto: P. Perc)

Mladi raziščujejo, Krka nagradi

Ze enajstič so podelili Krkine nagrade mladim raziskovalcem – Tokrat nagrajenih 32 študentskih raziskav in 14 nalog učencev dolenskih srednjih šol – Govoril B. Andrijanec

Da bi dosegli zadostno število ustrezno usposobljenih ljudi, si na različne načine prizadevajo tudi v novomeški tovarni zdravil Krka; med drugim usmerjajo izobraževanje ob delu, imajo veliko štipendistov, ne nazadnje pa mladi rod spodbujajo k raziskovanju s Krkinimi nagradami. Te so v petek podelili že enajstič, 32 so jih prejeli študenti, 13 učenci dolenskih srednjih šol, eno pa mladinski raziskovalni tabor, ki je nedavno deloval v Črmošnjicah.

Slovesni podelitvi so med drugim prisostvovali predsednik SAZU dr. Janez Milčinski, številni družbenopolitični delavci in mentorji mladih raziskovalcev, zbranim pa je govoril Boris Andrijanec, generalni direktor Krke, ki je podrobno opisal raziskovalne in razvojne težnje in dosežke tega delovnega kolektiva, nakazal je

njegovo razvejeno sodelovanje z znanstvenoraziskovalnimi ustanovami doma in po svetu, prve raziskovalne korake mladih pa je označil kot kakovosten in pomemben člen v verigi prizadevanj za še uspešnejši družbeni in gospodarski razvoj.

ENAJSTIČ KRKINE NAGRADE – Letos so podelili 46 nagrad za raziskovalno delo mladih. Na posnetku: prizor s petkove slovesne podelitve.

Postati gospodar

Kongres samoupravljalcev (Beograd 16. – 18. VI.)

Socialistično samoupravljanje je resnično nov produkcijski družbeni odnos, to je resnično nova pot k osvobajanju dela in delavca in k njegovi preobrazbi od meznega delavca do delavca gospodarja. To je zapleten in dolgotrajen družbeni proces, ki ni odvilen le od delavčevih želja in zavzetosti družbenih sil temveč tudi od razvitosti proizvajalnih odnosov, torej od ekonomske razvitosti in od razvitosti družbene zavesti. V naši družbi smo v preteklih tridesetih letih naredili zelo mnogo za gnotno in kulturno blaginjo delavca in tudi za njegov družbeni položaj. Zakaj smo se nekako zaustavili prav zdaj, ko bi morali storiti odločen korak v uveljavljanju samoupravljanja kot prevladujočega družbenega odnosa na vseh področjih družbenega delovanja? Gotovo je vzrok za to v zaostritvi gospodarskega položaja in v veliki gospodarski nestabilnosti. Čeprav še tako poudarjamo, da je izhod iz težav ravno v krepitvi samoupravnega položaja delavca in korenitejši presnovi gospodarstva, pa vendarle sedanje težave silijo k pragmatičnemu razreševanju problemov v proizvodnji. Za zastoj je posredi tudi poseben vzrok subjektivne narave, nekakšna kriza v družbeni zavesti, dejal bi, da gre za krizo dejanske zavzetosti za razvoj samoupravljanja. Gre za nekakšno utrujenost, inertnost zavestnih družbenih sil in vse tako imenovane vodilne upravljalske sestave. In kakšen je izhod? Ponekod so resnično potrebne kadrovske spremembe, pomladitev sestavov. Bistvo akcije pa mora biti predvsem v zaostreni idejni diferenciaciji na osnovi tega, kako se kdo vede do samoupravljanja ter v organiziranem političnem pritisku neposrednih proizvajalcev, torej tistih osnovnih delavskih plasti, ki so že po svojem stvarnem družbeno ekonomskem položaju najbolj zainteresirane za osvoboditev in oblast delavcev ter za krepitev samoupravljanja. Eden izmed ciljev tretjega kongresa samoupravljalcev je odgovor na to, kako izvesti pritisk na vse odgovorne družbene sestave za poglobljanje samoupravljanja.

(Predsednik ZSS Vinko Hafner v intervjuju za Delavsko enotnost)

VREME

Do konca tedna bo prevladovalo sveže in nestalno vreme s popoldanskimi nevihtami.

Varnostni svet Združenih narodov je konec minulega tedna ostro obsodil Izrael zaradi napada njegovih lovskih bombnikov na iraški jedrski reaktor, vendar še ni sprejel določenejših ukrepov proti Tel Avivu; razprava se nadaljuje.

Napad so Izraelci opravili z izgovorom, da Irak pripravlja atomsko bombo. Izdelali naj bi jo v nekakšnem kletnem podzemnem skrišališču pod jedrskim reaktorjem. Mednarodna agencija za jedrsko energijo na Dunaju je v posebnem pismu to zavrnila kot malo verjetno.

Ostra obsodba izraelskega napada v Iraku

Izrael je ta napad opravil v precejšnji meri zaradi čisto domačih potreb. Premier Begin gre namreč kmalu na volitve in v Izraelu mu je bila poteza, kakršna je bilo bombardiranje jedrskega reaktorja, silno dobrodošla; pokazal je volilcem, da je trd in nepopustljiv do Arabcev. Kajpak pa so taki razlogi samo še bolj zastrašujoči, kajti če se neka država odloči napasti jedrski reaktor druge, v precejšnji meri samo zato, da bi predsednik vlade znova zmagal na volitvah — smo lahko resnično zaskrbljeni.

Taka in podobna razmišljanja so bila te dni zelo pogosta po vsem svetu, ki je v doslej redko srečani meri soglasja (kadar gre za Izrael) zmogel moči in razum, da je odločno odklonil izraelski napad kot skrajno nesprejemljiv. To so storili celo Američani, ki sicer stojijo Izraelu ob strani.

V Združenih narodih je bilo razpoloženje skoraj enotno za ostro obsodbo, a so arabske države vendarle morale pomišljati, kako ostro naj bi ta obsodba bila. Če bi namreč v resolucijo, ki naj bi jo predložili Varnostnemu svetu, zapisali preveč, bi se lahko zgodilo, da bi Združene države Amerike s

svojim vetom zavrnilo, oziroma preprečilo to obsodbo.

Premila obsodba pa bi kajpak ne zalegla dosti. V trenutku, ko to poročamo, se iskanje prave mere še nadaljuje.

Vsekakor pa je to pot zares prevladala misel, da so take akcije skrajno nedopustne in da nikakor ni mogoče pristati na pravico, po kateri bi lahko sleherni država po svoji volji odločala, kje in kako bo zaščitila svoje interese. Izrael je namreč trdil, da je z napadom na iraški jedrski reaktor v resnici branil sebe, kajti če bi Irak izdelal atomsko bombo, bi jo po mnenju Tel Aviva uporabil proti Izraelu. Smešno je, je ob tem v razpravi v Varnostnem svetu pribil alžirski predstavnik, da se Izrael, država, ki ima jedrsko orožje, boji Iraka, države, ki takega orožja sploh nima.

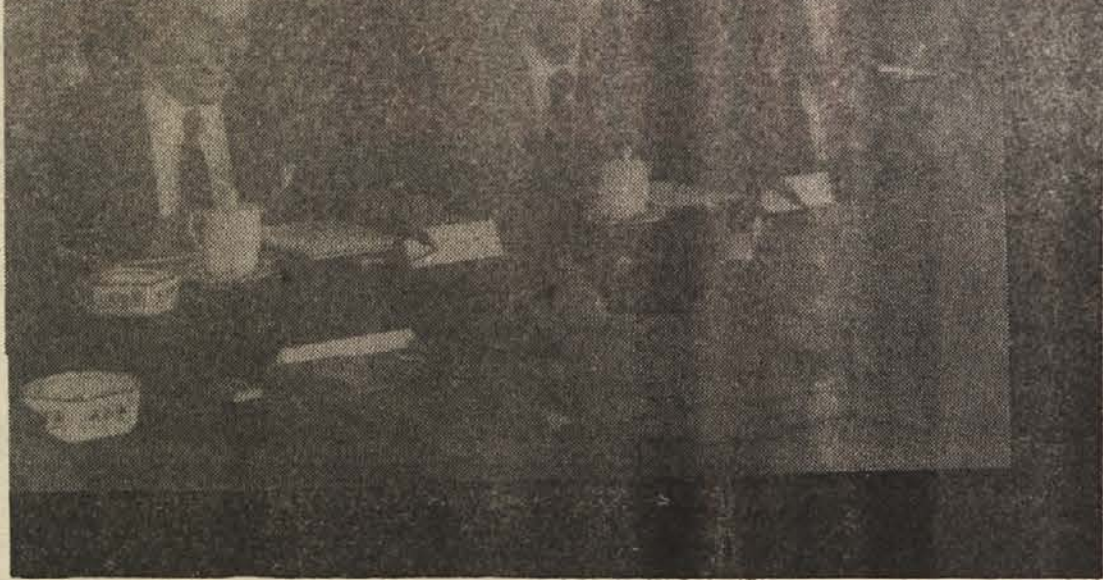
FRANCIJA: PRESENEČENJE NA VOLITVAH

V Franciji so v prvem krogu izrednih parlamentarnih volitev zabeležili izjemno presenečenje. Socialisti so namreč po sicer še vedno ne povsem popolnih in dokončnih podatkih zbrali trikrat več poslancev, kot so jih imeli v parlamentu doslej.

Značilna za te volitve je bila tudi izredno nizka udeležba na volitvah. Kar trije od desetih volilcev so ostali doma. Levica bo imela v parlamentu (če se v drugem krogu ne bo kaj dramatično spremenilo) odločno večino, pri čemer pa komunisti nimajo kaj dosti razlogov za veselje. Zbrali so namreč le okoli 16 odstotkov glasov, kar je manj kot so imeli tudi manj od števila, ki so ga ob prejšnjih volitvah skoraj redno dosegali, namreč tam okoli 20 odstotkov.

Izidi francoskih parlamentarnih volitev so vsekakor večje presenečenje od zmage socialističnega Francois Mitteranda na predsedniških volitvah.

JANEZ ČUČEK

AMERIKANEC V PEKINGU — Ameriški državni sekretar za zunanje zadeve Alexander Haig se mudi na obisku v Ljudski republiki Kitajski. Med drugim se je dalj časa pogovarjal tudi s kitajskim podpredsednikom in ministrom za zunanje zadeve Huang Huo. Na sliki: začetek pogovorov. (Telefoto: UPI)

Ustaviti „nepokrite“ gradnje

Kako zožiti investicijsko fronto — Kljub drugačnim političnim stališčem se v praksi še ohranja neustrezna sestava in razdrobljenost naložb

Znano je, da so ob sprejetju družbenega plana razvoja Jugoslavije v letih 1981–1985 v zvezni skupščini prebrali izjavo delegacije Slovenije, v kateri je rečeno, da so delegati na osnovi dokumentacije, priložene predlogu plana, izračunali, da bo delež investicij v družbenem proizvodu v prvih letih srednjeročnega planskega obdobja znašal 39,6 % družbenega proizvoda, v letu 1985 pa 38,6 %. V izjavi je tudi navedeno, da so bile doslej previsoke investicije glavni vir nestabilnosti in da bodo glede na njihov obseg v novem planu tudi v prihodnje.

Ali so računi, ki jih je predložila delegacija naše republike, napačni? Če niso — kaj tedaj? Ali so visoke investicije samo grešni kozel, pravi vir gospodarskih težav pa je nekje drugje? Ali bomo čez leto, dve ali tri spet dvignili hrup zaradi divjanja investicij in zahtevali, da jih je treba kakorkoli, pa čeprav nepremišljeno, zmanjšati in konzervirati. Povsem pa bi ob tem lahko pozabili, da smo se za tolikšne investicije že letos zavestno odločili.

In vendar kažejo podatki, da investicije (končno) plahnijo. Podatki o razmerju med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami v letu 1980 kažejo, da se je število investicij v gospodarstvu povečalo za 66 %, v negospodarstvu pa zmanjšalo za 4 %. Enako razmerje je tudi v vrednosti. Posebno pozornost zasluži podatek, da so bolj narasle investicije v objekte t. i.

posebnega družbenega pomena. Prekoračitve znašajo približno 29 %. Nad polovico sredstev za investicije izvira iz kreditov domačih in tujih bank. Pri tem se, vsaj kar zadeva vir financiranja, ni mnogo spremenilo — le 28,8 % investicij izvira iz lastne akumulacije. Delež združenih sredstev je nekoliko večji, kot je bil, in znaša 6 %, vendar je še zmeraj majhen.

TELEGRAMI

TEHERAN — Devet desetih stavb je razdejal potres, ki je v četrtek dopoldne z močjo 6,8 stopnje po Richtertjevi lestvici prizadel mesto Golbaf, kakih 580 km jugovzhodno od Teherana. Mesto, ki stoji na robu velike južnoiranske puščave Daste Lut in ki je imelo okoli 14.000 prebivalcev je skupaj s tremi okoliškimi vasei — sodeč po dosežanjem reševanju — utrpelo okoli 1600 smrtnih žrtev. Iz ruševin so doslej rešili živo samo eno žensko, ki je bila pokopana 44 ur. V bolnišnicah bližnjih mest je kakih 1700 v potresu ranjenih ljudi.

LONDON — Po parlamentarnih volitvah v republiki Irski sploh ni jasno, kdo bo mogel sestaviti novo vlado. Nobena od dveh glavnih političnih strank — niti doslej vladajoča Fianna Fail niti opozicijska Fine Gael — nista dobili absolutne večine. Tako je zdaj vse odvisno od tega, za koga se bo odločila peščica tako imenovanih neodvisnih poslancev.

VARŠAVA — V Krakovu se je po neprekinjenem 24-urnem delu končal prvi del volilne partijske konference tega vojvodstva. Na njej je bil prvi sekretar CK PZDP Stanislaw Kania izvoljen za delegata na izrednem devetem kongresu partije. Sicer pa Kanie niso naključno izvolili za delegata, saj je Krakow vojvodstvo, v katerem, kot je poudiril prvi sekretar njegove partije, od avgusta preteklega leta ni bilo nikakršnih konfliktnih razmer.

PARIZ — Albanski in hrvatski ekstremisti so v Parizu priredili skupne demonstracije z gesli proti socialistični in neodvisni Jugoslaviji. Demonstracije je odobrila nova francoska oblast. Okoli 200 oseb, v številni otroke, iz Francije, Zahodne Nemčije in drugih zahodnih držav se je zbralo na trgu Victor Hugo z zastavami LSR Albanije in Paveličeve tako imenovane neodvisne države Hrvatske.

Po podatkih SDK predstavljajo prednostni projekti štiri petine celotne vrednosti vseh večjih investicijskih objektov. Prekoračitve v dejavnostih posebnega družbenega pomena, kot uradno imenujejo te prednostne objekte — gre pa predvsem za dejavnosti, ki proizvajajo surovine in energijo — so zelo velike. Tudi glavna količina nezagotovljenih sredstev odpade nanje, lastna sredstva pa so manjša, znašajo le 15,3 %.

Normalno bi bilo, da ima nekaj, kar je označeno kot prednostno, dejansko tudi prednost. Pa ni tako, saj gre za objekte, ki jih gradimo dlje časa, gre za tuja sredstva, pa tudi sam sistem financiranja ne zagoravlja učinkovite akumulacije, zato ostajajo te investicije skoraj po pravilu praznih rok. Združevanju sredstev manjka povrh vsega še materialna spodbuda, ki naj bi krepila materialni interes lastnikov sredstev za nove naložbe. Zato je pa tudi toliko bolj nujna obveznost združevanja.

Če že ni neposrednega materialnega interesa za združevanje dela in sredstev, pa bi moral biti toliko bolj dejaven tisti drugi, posredni interes za proizvodnjo domačih surovin in hrane, česar zlasti ne smemo prepustiti stihiji in dobri volji bank in finančarjev. Zato namerava ZIS spet poseči po administrativnih ukrepih za zajezitev investicij. Po predlogu zveznega sekretariata za finance, ki ga je podprl tudi ZIS, se bo višina lastne udeležbe pri kreditiranju investicij, tako gospodarskih kot negospodarskih, povečala. Investicije so namreč še vedno preobsežne, saj gradimo okrog 29.000 objektov s predračunsko vrednostjo 1200 milijard dinarjev, kar močno bremeni našo finančno bilanco.

VINKO BLATNIK

OBICAJNO VELJA, DA JO predsedniki držav deležni časti, ugleda in sploh špotovanja. Zanje prirejajo slovesne sprejeme, bankete, izobešajo zastave in tako naprej. A včasih je kot vse kaže tudi zelo nerodno biti predsednik in nihče tega brzokone ne ve bolje kot ta trenutek predsednik iranske republike Bani Sadr. Ne samo, da mu ne izkazujejo nobenih časti in spoštovanja, marveč se mora za golo življenje celo skrivati. Tako zdaj že nekaj dni ni jasno, kje je sploh in kaj počne. Časopisna poročila govori, da je bodisi skrit nekje v Teheranu bodisi zabarikadiran v predsedniški palači v glavnem mestu Irana. Do tega je prišlo po večmesečnih nesporazumih med njim in iranskimi verskimi voditelji ter vrhovnim poglavarjem Homeinijem. Bani Sadr nasprotuje temu, da bi se v posvetne zadeve Irana vtikali verski voditelji, kar slednji nenehno počnejo. Pri tem je sicer nekaj časa imel omejeno podporo Homeinija, a ta ga je kot vse kaže zdaj zapustil. Zapustili pa so ga tudi nekateri njegovi pristaši, zaradi česar je v še vedno burnih iranskih razmerah postalo nevarno, da bi se javno pojavljal. Torej se je odločil, da se bo nekaj časa skrival... koliko časa in kje, tega pa nihče ne ve.

MEDTEM PA JE TUDI BRITANSKA KRALJICA morala prestopiti hudo preizkušnjo: med slovesnim vojaškim obhodom je namreč nanjo streljal iz razdalje treh metrov mladi nezaposleni fant. Na srečo pa je streljal samo s slepimi naboji in se kraljici ni nič zgodilo. Konj, na katerem je jahala med ceremonijo, se je sicer splašal, a ga je hitro obvladala. Prav tako pa je ljudje v trenutku prijeli tudi napadalca in ga izročili varnostnim organom. Po napadu je kraljica mirno nadaljevala slovesnost naprej. Dogodek je tradicionalno mirne Britance silovito razburil in so tisti, ki so stali neopredelno na kraju napada, hoteli napadalca kar linčati... namesto tega pa ga bodo obsodili na nekaj let ječe.

V SVOJEVRSTNI JEČI, ko maj 30 centimetrov širokem in 80 metrov globokem jarku pa je nesrečno končal v Italiji šestletni deček, ki je po nesreči padel vanj in ga nikakor niso mogli rešiti. Dogodek je globoko pretresel Italijo, tamkajšnja televizija pa je celih 18 ur prenašala reševanje.

V OBČINI 12.113 LJUDI

V ribniški občini so ob popisu našli 12.113 prebivalcev. V tujini je 456 zdomcev in njihovih družinskih članov. Gospodinjstev je v občini 3.564, stanovanj pa 3.753. Našteli so še 553 konj, 4350 goved, 208 ovac, 764 prašičev, 13.047 kosov perutnine in 799 vodnjakov.

Največ prebivalcev ima KS Ribnica, in sicer 5.786, nato pa KS Sodražica 2.221. KS Loški potok 1.654. KS Dolenja vas 1.623, KS Sveti Gregor 536 in KS Velike Poljane 293.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Pod predsedstvom predsednika predsedstva Jugoslavije Sergeja Kraigherja je bila v Beogradu skupna seja predsedstva Jugoslavije in zveznega izvršnega sveta. Na njej so razpravljali o uresničevanju ciljev in nalog gospodarske politike kot je določena v letošnji resoluciji.

Uvodno besedo je imel Sergej Kraigher. Dejal je, da je gospodarski položaj v državi resen in terja odločne in učinkovite ukrepe vseh družbenih sil, še posebej izvršnih organov, da bi spodrezali negativne težnje, ki

Predsedstvo posebej opozarja na pomen skupne ekonomske politike in doslednega izvajanja dogovora o temeljih plana, v katerih so določeni ali pa bo treba še bolj določeno zastaviti skupne razvojne vrednosti in nosilce odgovornosti za njihovo izvajanje, da bi reševali akutne probleme stabilizacije in vzpostavili optimalno delitev dela na enotnem jugoslovanskem tržišču, kot tudi učinkovitejše povezovanje našega gospodarstva s tujino.

ZIS je v okviru pravic in dolžnosti federacije odgovoren skupščini SFRJ za razmere na vseh področjih družbenega življenja in za izvajanje skupne gospodarske politike federacije.

Posebne pomena je polno angažiranje republik in pokrajin za pravočasno doseg dogovora o skupni gospodarski politiki ter pri sprejemanju ukrepov za njeno izvajanje. Pri stojni organi republik in avtonomnih pokrajin morajo učinkovitejše izvajati svoje obveznosti pri urejanju razmer na področju investicij, uresničevanju plačilne bilance Jugoslavije prek izvajanja projekcij svojih plačilno-bilansnih položajev ter zmanjševanje porabe v dogovorjene okvire.

Obenem s krepitvijo boja za gospodarsko stabilizacijo, preusmerjanje proizvodnje in investicij, krepitvijo ekonomske prisile in dohodkovnih stimulacij v gospodarstvu ter odločnih preprečevanjem pojavov prenašanja lastnih poslovnih napak in izgub na družbo je treba v občinah, pokrajinah in republikah ugotoviti vse gospodarske in socialne probleme, do katerih bo nujno prišlo in v skladu z obstoječimi predpisi določiti ukrepe za njihovo reševanje na podlagi solidarnosti in socialne varnosti delovnih ljudi.

MILAN MEDEN

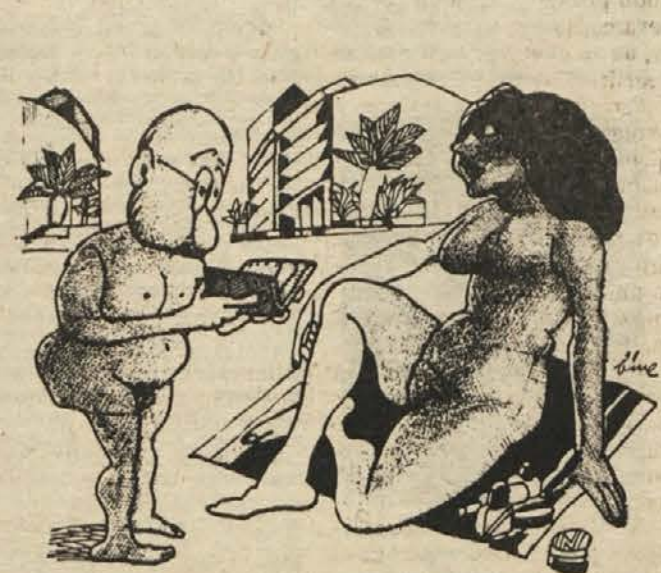
Resen položaj

lahko vplivajo na splošno družbenopolitično stabilnost države in njen mednarodni položaj. Predsedstvo SFRJ je na seji, ki je bila 10. junija letos, med drugimi sprejelo tudi naslednje sklepe:

V boju za gospodarsko stabilizacijo so v tem letu najpomembnejše naloge: izvajanje načrtovane rasti proizvodnje, posebej v industriji in kmetijstvu, in sicer predvsem v tistih dejavnostih, ki največ prispevajo k izvajanju dogovorjenih nalog v plačilni bilanci Jugoslavije, redni oskrbi proizvodnje in tržišča z najpomembnejšimi proizvodi in na teh temeljih k izvajanju predvidene rasti zaposlenosti in zmanjševanja rasti cen.

Predsedstvo vnovič opozarja, da politiko gospodarske stabilizacije še vedno najbolj krši pretirano investiranje, posebej zato, ker pre malo pazijo na zagotavljanje take strukture investicij, ki bi prispevale k odpravi strukturnih neskladij in krepitvi položaja naše države v mednarodni menjavi.

Iz zadnjega Pavlihe

— Letos bo zelo moderno zgoraj brez, spodaj brez in v denarnici brez!

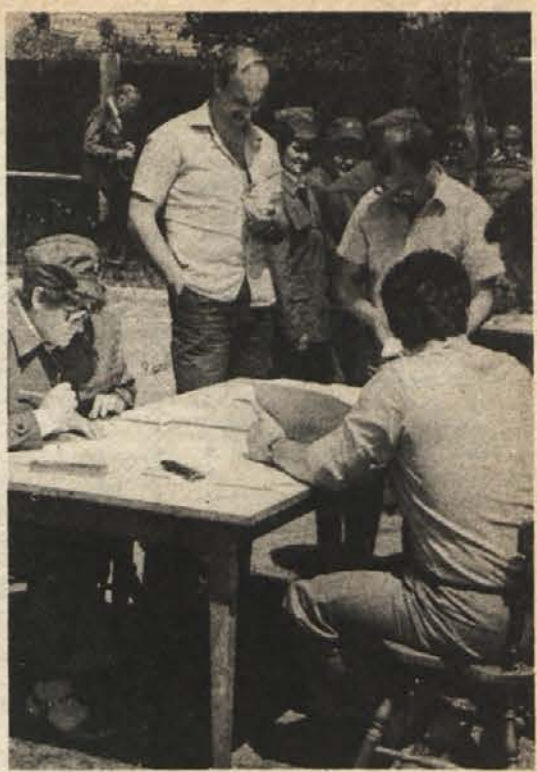

PROMETNA VZGOJA – Tudi najmlajši cicibančki se v otroškovarstvenih ustanovah že srečujejo s prometno vzgojo. O tem priča tudi posnetek malčkov iz novomeškega vrtca Drska I, ki so ob vrvi na sprehodu po mestu spoznali hojo po pločniku, čez prehode itd. (Foto: R. Bačar)

V NEDELJO V ARTIČAH – 50-letnico kulturno-prosvetne dejavnosti so obeležili z odkritjem pomnika kulturi. Iz mogočnega hrasta ga je izklesal kipar Anton Blatnik. Po svečanosti je občinstvo v dvorani poslušalo koncert domačih pevcev in pihalne godbe iz krške Celuloze. (Foto: Zupančič)

ZNAJO NUDITI PRVO POMOČ – Prejšnji terek so nastopili na krškem občinskem tekmovanju ekip prve pomoči, oziroma civilne zaštite dobro izurjeni tekmovalci. Petnajst moštvev je bilo zelo izenačenih, zato je tekmovanje na Senovem prerušeno v revijo. Pripravila sta jo OO RK in OŠCZ. (Foto: N. Keše)

TEORIJA JE TRD OREH – Na stadionu v Brežicah je v nedeljo tekmovalo 650 pripadnikov civilne zaštite. V znanju prve pomoči se je pomerilo 34 ekip iz 19 krajevnih skupnosti in DO. Svoje znanje in veščine je pokazalo tudi 28 gasilskih ekip civilne zaštite iz 15 KS in 13 DO. (Foto: Jožica Teppey)

SEVNICA: MANJSE RAZLIKE MED „REŽIJO“ IN PROIZVODNJO

V gospodarstvu sevniške občine v preteklosti ni manjkalo ljubosumnja, ko so bile plačilne kuverte v negospodarstvu običajno dosti debelejšje kot v gospodarstvu. Prvo letošnje četrtletje je prineslo spremembo: razlika je prišla na manj kot borih 300 dinarjev, medtem ko je razlika še pred letom znašala vsaj tisočakov! Kako pa je z najvišjimi prejemki? Analiza sindikatov pove, da je marca prejel nad 30.000 mesečno eden, od 25.000 do 30.000 pa pet ljudi v občini. Največ je takih delavcev, ki prejemajo 8.000 do 10.000 dinarjev – namreč 1343. 26 delavcev je prejelo le do pet tisočakov.

Premagati je treba – tudi zavist

V Krškem občinska raziskovalna skupnost drugic podelila priznanja in pohvale

„Do tujega znanja, izboljšav nimamo tako izostrenih kriterijev kot do domačega. Neuradnih inovatorjev je gotovo več, vendar bo treba premagati zavist, da bomo nagradili tudi te.“ je poudaril 9. junija na slavnostni seji skupščine občinske raziskovalne skupnosti v Krškem

TGO Senovo s šestimi dobitniki priznanj oz. pohval, Iskra – tozd Industrijska elektronika iz Kostanjevice s štirimi, SOP s tremi in „Djuro Salaj“ z dvema inovatorjema. Predlani je bilo dobitnikov priznanj in pohval po štiri, eden pa je za patentiran izum prejel celo Teslovo plaketo. Letos je bilo 11 posamičnih in 4 skupinske prijave inovacij. Sicer pa podelitve zajemajo tudi inovacije leta 1980.

činskega sindikalnega sveta v Sevnici 11. junija.

Lisca je bila uspešen gostitelj posavske podelitve priznanj „Tisoč delavcev – sodelavcev“, kot v Sloveniji imenujemo iskanje novih dopisnikov. Žal se s takratnega srečanja, ki je prineslo zanimive ocene, očitno niso mnogo naučili. Le kako so lahko zapeli samohvalo svojemu glasilu, če niti redno ne izhajajo?

Na seji sindikalnega predstvedstva je bilo še rečeno, da bi pri pisanju sporočila morali ravnati odgovorneje. Predvsem bi morali izhajati tudi iz izkušnje drugih sevniških tovarniških glasil, predvsem pa je treba obdelati neposredno obliko – obveščanje v sindikalnih skupinah. Skratka, vse to je bilo že na ta ali oni način rečeno na srečanju dopisnikov v Lisci. Kako so sporočilo, ki naj bi ga bila na kongresu podala delavka Martina Horženova, popravili, ni znano. Časa za širšo verifikacijo je namreč zmanjkalo. A. Z.

Podpredsednik občinske raziskovalne skupnosti Stefan Marjetič je izrazil upanje, da bi ob naslednji podelitvi že imeli Društvo izumiteljev in inovatorjev občine Krško. To naj bi okrepilo izmenjavo izkušenj in izpopolnilo skupinsko delo avtorjev. Inovatorjem naj bi dali tudi prednost pri strokovnem izobraževanju in ekskurzijah. V tozdih kaže pohiteti z izdelavo pravilnikov o inovacijski dejavnosti, zastarele pa ustrezno dopolniti. Prihranki, ki jih ustvarjajo inovatorji našemu gospodarstvu, so veliki, zato ne bi smeli skopariti s spodbudnejšim nagrajevanjem. Le tako se bodo lahko v Krškem približali od sedanjih 425 inovacij na milijon prebivalcev jugoslovanskega povprečju – 776 inovacij iz leta 1973, ki pa še vedno caplja na evropskem repu.

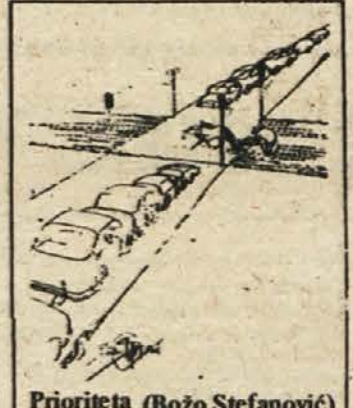
P. PERC

NAGRADA ZA PRIHRANKE – Predsednik občinske raziskovalne skupnosti v Krškem magister Ivan Binički izročila priznanje in nagrado inovatorju Jožetu Strojanskemu iz Kovinarske. (Foto: P. P.)

predsednik občinskega izvršnega sveta inž. Vinko Bah.

Od 22 nagrajencev jih je največ iz Kovinarske – 7, sledi Metalna tozd

Prioriteta (Božo Stefanovič)

Preveč samohvale

Sporočilo kongresu tudi iz Sevnice – izkušnje

Število slovenskih sporočil tretjemu kongresu samoupravljalcev je končno naraslo na 20. Žal je pri zadnjih jelo zmanjkovati časa za temeljitejšo razpravo o njih. Tako je v mnogo preozkem krogu nastajalo takšno sporočilo tudi v Lisci.

O osnutku (obravnavalo je obveščanje v združenem delu) so kritično spregovorili na seji predstvedstva ob-

Kakšen čas dela?

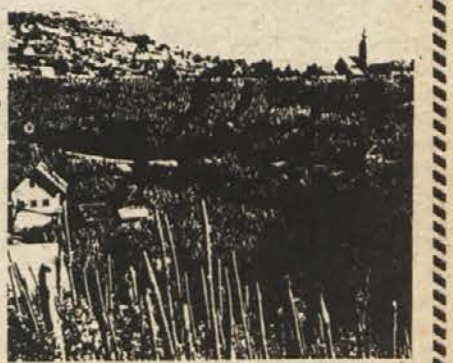
V Novem mestu nedavno sprejeti odlok o poslovnem času v gostinstvu in obrti sicer ne prinaša bistvenih novosti, od njem pa je zažvela vrsta razprav, pripomb in predlogov, kako bolj smotrneje izrabi delovni čas. Potrošniki in v revirjih in ljubljanski okolici, delno še v severnovzhodni Sloveniji, manj pa v Primorju.

Po drugi strani so na tak predlog odloka kar deževale pripombe avtomehaničnih servisov, poslovalnice Gorenje in drugih, ki bi bili s tem prizadeti, češ tega ni možno organizirati, ker naši zaposleni nimajo urejenih prevozov popoldne, ker v tem času ni odprtih vrtec, in podobno. Trdno pa so zagotavljali vsi zapovrstjo, da popoldne tudi strank ne bi bilo, češ da so take izkušnje.

Zahteve potrošnikov se nanašajo tudi na delovni čas trgovin, ki naj bi bile njim v prid odprte tudi popoldne, predvsem trgovine z repromaterialom in kmetijskimi potrebščinami, katere zdaj ob 15. uri zapro vrata. Novi odlok o delovnem času v trgovinah ne govori, ker bo glede tega sprejet samoupravni sporazum, ki ga že usklajujejo, vendar je zdaj čas razčistiti, kdo ima prav.

Trgovci pa pravijo: „Mi bi že odprli popoldne, ampak če ne bo strank, kdo bo kril naše dodatne stroške?“ Verjetno bi obe strani lahko prispevali vsaka svoje k boljši izrabi delovnega časa. R. B.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Poleg gospodarske škode zaradi onemogočene prodaje pridelka vina (960 milijonov dinarjev), o njej sem pisal v prejšnji številki Dolenjskega lista – ki bo nastala po uveljavitvi 51. člena pravilnika o kakovosti vina (Uradni list SFRJ št. 17/81), bo dosledno izvajanje tega predpisa našim potrošnikom onemogočilo

Vinogradniki samo zapuščeni

Pri obravnavanju uveljavitve 51. člena navedenega pravilnika smo vinogradniki zapuščeni, prepuščeni usodi izvajanja predpisa. Organizacije združenega dela si pri tem ne delajo skrbi, saj njihove polnilnice tudi sedaj zmorejo ustekleničiti pridelka družbenih vinogradov in morda še pridelka kakih 10 odstotkov zasebnih pridelovalcev (kooperantov). Da v tem ni rešitve, nam pove podatek republiškega zavoda za statistiko (za leto 1979), ki prikazuje tudi lastništvo vinogradov. Tako je v SR Sloveniji od 21.226 ha vinogradov v zasebni lasti 17.514 ha vinogradov ali 82,5%, v družbeni lasti pa 3712 ha vinogradov ali 17,5%. Največ družbenih vinogradov je v severnovzhodni Sloveniji (podravski rajon), kjer je od 7735 ha v zasebni lasti 5305 ha ali 68,6%, v družbeni lasti pa 2430 ha ali 31,4%. Najmanj je družbenih vinogradov v jugovzhodni Sloveniji (posavski rajon), kjer je od 7886 ha v zasebni lasti 7695 ha ali 97,6%, v družbeni lasti pa 191 ha ali 2,4%; od tega v dolenjskem vinorodnem okolišju le 23 ha vinogradov, v bizeljsko-sremiškem 130 ha in v belokranjskem 38 ha. Zahodno vinorodno območje Slovenije (primorski rajon) ima skupaj 5605 ha vinogradov, od tega v zasebni lasti 4514 ha ali 80,5%, v družbeni lasti pa 1091 ha ali 19,5%.

pitje portugalke

V drugih krajih Jugoslavije te navade ni opaziti. O tem dejstvu zvezni upravni organ, ki je izdal navedeni pravilnik, najbrž ni bil poučen. Nepovretega mošta portugalke in drugih sort grozda ni mogoče ustekleničiti, saj mora vino za stekleničenje popolnoma povreti, doležati in se umiriti, kar je tudi v sodobnih kleteh, ki imajo na voljo vse pripomočke za solanje vina, možno doseči šele spomladi.

Potrošnja portugalke in drugih moštov niti ni tako majhna. Znano mi je, da gostinci v času od trgatve tja do srede decembra, to je 3 mesechi, potočijo po 300 do 500 litrov portugalke, nekateri gostinski lokali celo več. Na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini je okrog 400 gostinskih lokalov, ki stočijo v tem času okrog 160.000 litrov portugalke in drugih moštov. Če liter portugalke računamo po 60,- din, je to skoraj 10 milijonov dinarjev bruto prometa.

Prav toliko spijejo v revirjih in okolici Ljubljane. Tako bo gostinstvo v tem predelu ob 20 milijonov dinarjev prometa. Zato s tem predpisom ne bodo oškodovani le pridelovalci, ampak tudi gostinci. Oboji pa se tega dejstva premalo zavedajo in bi morali vlogo Društva vinogradnikov zveznemu upravnemu organu za odložitve izvajanja 51. člena navedenega pravilnika podpreti preko gostinske zbornice in drugih ustanov.

Zato Poslovno združenje za vinogradništvo in vinarstvo, ki združuje OZD vinogradniške in vinarske stroke, ne more nastopati kot absoluten zastopnik slovenskega vinogradništva in bi se pristojni upravni organi pred odločilnimi ukrepi s področja vinogradništva morali posvetovati še s predstavniki zasebnih vinogradnikov, ki so v jugovzhodnem predelu Slovenije organizirani v Društvih vinogradnikov Dolenjske in Bele krajine, na Bizeljskem in v Posavju pa v močnih organizacijah kooperantov pri tamkajšnjih delovnih organizacijah.

Pri izdaji usodnega predpisa, ki globoko posega v gospodarski obstoj vinogradnikov tega predela, posveta o tem ukrepu ni bilo in dvomim, če je upravni organ, ki je izdal navedeni pravilnik, za dejstva, ki sem jih navedel v tej in prejšnji številki Dolenjskega lista, sploh vedel. Prav tako s temi dejstvi niso seznanjeni slovenski delegati v zveznem zboru republik in pokrajin. TIT DOBERŠEK, tajnik Društva vinogradnikov Dolenjske

Sejmišča

NOVO MESTO: Kljub poletni vročini je bilo sejmišče kar dobro obiskano, pripeka pa tudi ni dvignila cen. Naprodaj je bilo 320 prašičev, od tega le 17 starih nad tri mesece. Pujske so prodajali po 2.400 do 3.500 din, starejši prašiči pa 3.600 do 4.400 din.

BREŽICE: Prodajalci so ponujali 486 pujskov in 12 nad tri mesece starih prašičev. Prvih so prodali 317 po okrog 110 din kilogram žive teže, drugih pa 9 po 60 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Sovražniki paradižnika

Ob visokih cenah vrtnin se je opazno zvečalo zanimanje za vrtičkarstvo. Okolice hiš in naselij so obsejane s parcelicami, ki pomagajo družinskim proračunom v spopadu z draginjo. Ena najbolj čislanih kultur, ki uspevajo na njih, je paradižnik, občutljiva vrtna rastlina, ki zahteva precej nege zlasti v toplih, deževnih poletjih.

Toplota in vlaga spodbudita predvsem najnevarnejšo paradižnikovo bolezen – krompirjevo plesen. Ista glivica, ki lahko hudo prizadene krompir, če ga pravočasno ne škropimo, je zelo nevarna tudi paradižniku. Koliko vrtičkarjev se je že pritoževalo, da so plodovi dobili rjavkaste madeže, postali trdi, se nehali debeliti in so nazadnje zglnili. To je bilo delo plesni.

Paradižnik pa ima še druge sovražnike: črno listno pegavost, okroglo listno pegavost, bakterijsko uvelost in virusne bolezni. Znanih je kar 12 različnih paradižnikovih viroz, ki so v večjih, plantažnih nasadih lahko usodne za (ne)uspeh. Za saditev so zato primerne le povsem zdrave sadike, brez mozaičnih (tobakov mozaič), nitastih (listna nitavost), kodrastih ali metlastih listov. Če se take rastline znajdejo v nasadu, jih je treba izrjaviti in uničiti. Uničiti je treba tudi listne uši in tripsje, ki prenašajo viroze, pa tudi pleveli zaradi tega in iz drugih razlogov nimajo mesta v paradižnikovem nasadu.

Da se povrnemo h krompirjevi plesni in k drugim glivičnim boleznim! Na voljo je dovolj pripravkov, ki pomagajo zatreti nalogo: antracol v 0,2 – do 0,25-odstotni raztopini, bakreni antracol (0,30 – 0,40 odst.), orthophaltan (0,25), bakreno apno 50 (0,5 – 1,0), brestan 60 (0,1), cineb (0,2 – 0,3), dithan, bakreni dithan, cuprablau itd.

Škropiti je treba nekako v 10 do 14 dnevih presledkih. Ker so ugotovili, da baker ovira dozorevanje plodov, je priporočljivo od časa do časa škropiti z organskimi fungicidi, ne le z bakrenimi.

Inž. M. L.

Družbeni...

(Nadaljevanje s 1. strani)

integracij bi delavci gotovo razumeli, če bi jim bile pravilno razložene. Seveda pa bi delavec moral videti ta interes tudi skozi „plačilno kuvertu“. Če bi več prispeval za skupna vlaganja, bi se mu to moralo poznati pri večjem deležu osebnega dohodka iz minulega dela in ta delež bi moral praviloma z leti rasti. Seveda bi moral delavec tudi vedeti, zakaj je kuverta debelejša. Če bi delali tako, se delavci ne bi zanimali za plače, ampak tudi za gospodarjenje in gospodarke rezultate. Če združevanje ne gre, kot bi bilo prav, je treba z zadevo seznaniti občinsko skupščino, ki je dolžna varovati družbeno lastnino in sprejemati take ukrepe, da bodo proizvodna sredstva kar najbolj izkoriščena.

Seveda pa delavec odloča o rezultatih svojega dela ne le v tovarni ampak tudi v SIS, občini, republiki in zvezi. To odločanje je osnovni smisel delegatskega sistema, ki, žal, še ne deluje dobro, ker ga marsikje — tudi tam, kjer bi morali — ne razumejo. Marsikje dajejo na dnevni red sej zborov občinske skupščine zadeve, katere bi lahko rešila že občinska uprava. Ker so dnevni redi prenatrpani, ne pride dovolj pogosto na vrsto gospodarjenje. Prenatrpani dnevni redi odbija delegata. Mi pa moramo delovati tako, da se bo utrjevala neposredna oblast delovnih ljudi. Če ne bomo zgradili in utrdili delegatskega sistema, tudi samoupravljanja ne bomo imeli. Dokler sistem ni utrjen — tega v nekaj letih niti ni mogoče pričakovati — bi se morali zlasti komunisti prizadevati, da bi zaživel.

Nadalje je tov. Popit govoril o cenah in poudaril, da ne bo priznana cena, ki temelji na nizki produktivnosti; to velja tudi za kmetijstvo. Dokler tega ne bomo razumeli, to velja tudi za komunizem, ne bo stabilizacije. Rešitev namreč ni v ceni, ampak v delu.

J. PRIMC

100-LETNICA GASILSTVA V ČRNOMLJU

Slovesnosti ob 100-letnici gasilskega društva Črnomelj in 25-letnici občinske gasilske zveze Črnomelj se bodo začele v soboto, 20. junija, ko bo ob 18. uri v gasilskem domu slavnostna seja gasilskega društva in gasilske zveze, na kateri bodo razvili prapor OGZ Črnomelj in podelili odlikovanja in priznanja društvu in zaslužnim posameznikom. Naslednji dan, v nedeljo, bo ob 7. uri zjutraj na stadionu v Loki tekmovanje obkolpskih gasilskih zvez; ob 10. uri bo s stadiona skozi mesto do prostora za jurjevanje krenil sprevod gasilskih enot in enot civilne zaščite. Tam bo osrednja proslava, na kateri bo govoril izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Ljubo Jasnjič.

NAJMLAJŠE NAVAJATI K VARČEVANJU — Prijetno snidenje najmlajših varčevalcev Ljubljanske banke v Novem mestu je pomenilo spodbudo za še večji odziv na vsakoletni nagradni razpis za likovna dela. (Foto: R. Bačar)

Vzgojno in koristno hkrati

9. junija dopoldne je bil širni travnik za novomeškim vrtcem na Ljubljanski cesti poln malih gostov iz Metlike, Dragatuša, Žužemberka pa iz novomeških vrtcev, kjer imajo organizirano varčevanje v sodelovanju z Ljubljansko banko. Zbrali so se ob zaključku letošnje akcije z mentorji vred in prisostvovali programu ter svečani razglasitvi najbolj uspešnih likovnih del.

Tri likovna dela najmlajših varčevalcev je žirija izbrala za nagrade, in sicer: delo Petre Škerlj iz vrtca Novoteks, delo

Tine Dular iz starega vrtca na Ljubljanski cesti in risbo Irine Vuk iz novega vrtca na Ljubljanski cesti. Skupina, v kateri so mladi avtorji, je od Dolenjske temeljne banke dobila po 700 din na hranilno knjižico, avtorji pa so prejeli lične plakete in vsi udeleženci zaključnega srečanja spominske nalepke.

Propagandna akcija Ljubljanske banke, ki ima, kot so poudarjali v nagovorih, izrazito vzgojni značaj, je za cibicane — varčevalce pomenila lepo doživetje.

Bitka za hrano se nadaljuje

Nekateri se že vračajo iz tovarna na kmetije — V nekaterih občinah več regresa za gnojila in mehanizacijo višinskim kmetijam — Kmetijskih strokovnjakov dovolj?

Pozidava kmetijskih zemljišč se nadaljuje. Komasacije in arondacije potekajo počasi. Kmet odklanja specializacijo, ker se čuti bolj varen, če prideluje več različnih kmetijskih proizvodov. Zemlje je vedno več neobdelane, čeprav so bili sprejeti sklepi, „da niti pedi obdelovalne zemlje ne bo neobdelane.“ To je nekaj ugotovitev s seje medobčinskega sveta ZK Ljubljana—okolica, ki je bila v ponedeljek, 15. junija.

V razpravi je bilo poudarjeno, da kmetijstvu ne bodo pomagali sklepi in resolucije, ki jih je že dovolj, ampak le uresničevanje te politike. Pri tem pa je treba ločiti, kaj so dolžni storiti komunisti in kaj strokovne institucije.

Komunisti bi se morali predvsem seznaniti s programi in se nato zavzemati za njihovo uresničevanje. Zavzemati se bodo morali tudi za spremembo mišljenja, da tisti, ki ima 40 do 50 krav ali oddaja turistične enote, ne ni kulak. Večji kmet-

je so običajno bolj vezani na zadrugo in so boljši kooperantje, kot majhni. Zavzemati bi se morali tudi, da bi neobdelano zemljo močno obdvali. Davčna politika ni povsem v redu. Kompenzacije bi morale biti vzpodbuda proizvodnje, zdaj pa so potrošni. Zagotoviti pa je treba tudi stalna sredstva za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Ta bi lahko zagotovili tudi tako, da bi jih manj namenjali za gradnjo predelovalnih zmogljivosti, ki jih je že zdaj preveč.

Natančneje in pravičneje je treba tudi opredeliti, kdo je kmet in za koga veljajo ugodnosti, ki so namenjene kmetom.

J. PRIMC

Same proslave še niso vse

Preteklo sredo je bil v Novem mestu regijski posvet o razvijanju revolucionarnih tradicij NOB, na katerem so predstavniki dolenjskih občin in republiškega sveta pri RK SZDL ugotavljali, kakšne so razmere na tem področju v dolenjski regiji. Največ pozornosti so v razpravi posvetili delu občinskih svetov za razvijanje revolucionarnih tradicij, pa tudi stanju muzejev NOB, zgodovinskih muzejev in urejanju partizanskega Roga.

Taki sveti so v vseh občinah dolenjske regije, vendar so v njihovi sestavi in delovanju mnoge pomanjkljivosti. Večinoma ne vključujejo vseh organizacij in organov, ki bi prišli v poštev. Delo sloni marsikje na nekaj zanesenjkih, navadno borcih, zunaj svetov pa je pobude zelo malo. Čeprav so mladi marsikje aktivno vključeni v to delo, jih je v svetih še premalo čutili. Mnogokrat se sveti zapletajo s podrobnostmi, ki so stvar zgodovinarjev in kustosev v muzejih. Poleg tega je problematika ohranjanja in razvijanja revolucionarnih tradicij le redko prisotna na skupščinah družbenopolitičnih organizacij in interesnih skupnosti, zbiranje sredstev v te namene pa neredko izvenijo kot prosičanje. Bitko za podružbljanje tega dela bi morali dobiti v krajevnih skupnostih, kjer pa večinoma v vsej regiji ni odborov, ki bi delali. Preslaba je tudi koordinacija na regijski ravni, saj se ne ve, kaj se v kateri občini dela.

Tudi stanje v muzejih NOB ni posebno razveseljujoče; pomanjkanje kadrov povzroča, da je večina razstav vseslovenska, ker lokalne stvari niso dovolj obdelane. Na področju obeleževanja je v regiji precej narejenega, vendar pa mnogi dogodki in kraji, pomembni za NOB, še vedno nimajo obeležij, npr. partizanska gimnazija v Črnomlju, oficirska šola GS v Beli krajini itd. Pri marsičem je pozabljeno, da so stvari republiškega in ne le krajevnega, občinskega ali regijskega pomena.

Govor je bil tudi o urejanju partizanskega Roga, kjer se sprejeti družbeni dogovor dokaj dobro izjava, seveda pa jim tudi za to manjka sredstev. Zaključke te razprave bodo oblikovali v republiškem svetu in jih poslali vsem dolenjskim občinskim svetom, kjer naj bi stekle nadaljnje razprave in resnejše delo.

Z. L.—D.

Vsak četrti poštar planinec

14. srečanje slovenskih planincev PTT na Lisci — Pozdrav predsedstvu SFRJ

Planinstvo ima med delavci slovenskih PTT podjetij lepo tradicijo. 14. srečanje članov teh organizacij 14. junija na Lisci je pritegnilo tudi ljubitelje gora iz bratskih republik. Med petnajstimi avtobusi so bili planinci zagrebškega Sljemena in Poštarka, Novega Sada in Varazdina. Podjetja za PTT promet iz Novega mesta je dobro opravilo vlogo gostitelja.

Stopničaste ploščadi za Tončkovi domom so kot nalašč za prireditve na prostem. V nedeljo je bilo to še posebno slavnostno. Poštari — planinci so s svojim slavjem počastili tudi ostale visoke jubileje, predvsem 40-letnico OF.

PO POTEH KURIRJEV IN VEZISTOV — Vse od Črnomlja do Lisce so nosili poštari konec minulega tedna posebno štafeto no palico s pozdravi predsedstva SFRJ. Pismo so prebrali na slavlju na Lisci. (Foto: Železnik)

Direktor podjetja za PTT promet Novo mesto Rajko Gerdoš je v imenu pokrovitelja navedel razveselje podatek, kako je med delavci tega podjetja že vsak četrti zaposleni tudi planinec. Predsednik PD PTT Ljubljana Lojze Cuznar je v slavnostnem govoru simbolično povezal revolucionarno izročilo Lisce: od pohoda vojske Lije Gregorčiča, protestantov Trubarja in Dalmatina, slovenskega tabora v Sevnici, znamenitega pohoda Štirinajste po obron-

kih Lisce na Štajersko. Tod drži tudi znamenita pot kurirjev in vezistov. Predsednik občinske konference SZDL iz Sevnice Jože Bavec je kot domačin obudil spomin na zgodovinsko sejo politbiroja KPJ na čelu s tovarišem Titom leta 1938 na Lisci.

Poštari planinci so prinesli na Lisco posebno štafeto, ki je krenila 12. junija iz Črnomlja. Pozdravno pismo so naslovili na predsedstvo SFRJ. V kulturnem delu sporeda so sodelovali sevnška delavska godba, dramska skupina PTT iz Novega mesta in PTT šolskega centra iz Ljubljane.

A. ŽELEZNIK

OBISK IZ POLITIČNE SOLE

Prejšnjo sredo je metliško „Beti“ obiskala skupina slušateljev politične šole „Josip Broz—Tito“ iz Kumrovc. Slušatelji so si ogledali proizvodnjo, nato pa so jih vodilni delavci, predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v razgovoru seznanili z uspehi, in težavami te največje delovne organizacije v metliški občini.

DOBRE PEVKE, ODLOČNE STRELKE — V kulturniški skupini teritorialne enote, ki je gostom recitala in pela, je bila večina deklet—teritorialki, ki so se izkazale kot dobre pevke, njihovih tovariši pa so jih pohvalili, da so tudi odlične strelke. (Foto: Primc)

Vaja minila, usposobljenost ostala

Vtisi z uspešne vaje „Celje v varnosti in zaščiti“, ki je bila 6. junija

Celje je v ne tako davni preteklosti prestalo že mnogo ujm. Spomnimo se le strašne poplave v petdesetih letih, hudega neurja s točo pred leti, ki je razkrivala bloke. V soboto, 6. junija, pa je savinjsko metropo-

lo prizadelo domala vse, kar ima v svojem arzenalu posodobljeni Mars.

Celjani so bili namreč gostitelji zvezne vaje „Celje v varnosti in zaščiti“, četrti po vrsti v državi in prvi v Sloveniji. Videz mrakobne in v meglo zavite prve delovne sobote v

juniju na zunaj ni izdajal nič posebnega. Ivek Jazbec, kmet iz Podvrha in prizadeven pripadnik narodne zaščite v zabukovski krajevni skupnosti, ki je podobno kot prenekateri pripadniki te organizacije prihitel, da vidi vse od blizu, je še dokaj minut po alarmu, ki je „odjavil“ neposredno vojno nevarnost, pripomnil, češ

tale NNNP pa ni videti nič posebnega! Res so po celjskih ulicah nič kaj hitreje kot običajno brzela običajna „civilna“ vozila. Tudi poštari so naprej nemoteno raznašli dnevnike, trgovine so ostale odprte.

„Pojdite na drugo stran,“ je obzirno opozarjal ženo s otrokom pripadnik narodne zaščite, ki običajno nosi tudi modro železničarsko uniformo. „Tu bo karambol“, mu ni bilo treba ponoviti, že se je vsakdo varno umaknil. Res so od nekdaj pririnjili star Izletnikov avtobus, ki je s tablo „Krško—Senovo—Kozje—Celje“ izgledal, kot bi bil še na voznji. Voznika je kajpada zamenjala lutka, znana nekaterim z vaj umetnega dihanja usta na usta. Ko je z žalske strani pribrela dieselska lokomotiva s tovarnimi vagoni, vse skupaj pa je bilo na železniškem prehodu, je bilo jasno, kaj bo. Hip za tem je pribrel še drug vlak, nekateri preveč željni krvi so pričakovali „krc“ po ubogem avtobusu še z druge strani. S tega vlaka pa so se usuli močje v modrem s čudnimi motorkami. Nekateri so gonile na pogled čudne pnevmatske škarje, ki napravijo kot za šalo velikansko luknjo v avtomobilski ali drugi pločevini. Bolj podobna naprava z vzvodi kot za ozvočevalno napravo kakšnega rock ansambla brez posebnih težav dvigne lokomotivo, če so seveda vse klade in hidravlika na pravih mestih. Predsednik Mitja Ribičič si je na čelu gostov z zanimanjem ogledal delo železničarjev.

Tisto soboto pa so v mestu ostali tudi planinci in gorski sevalci. Ljudem je zastajal dih, ko so po tanki jekleni pletenici spuščali z

ŽENSKÉ KOS OGNJU — Ne le poklicni gasilci, tudi ženske pripadnice civilne zaščite iz EMA, so kos gašenju gorečega avtomobila. (Foto: Železnik)

najvišje stolpnice „poškodovance“, kot bi spuščali zmake. To je pač tudi eden od možnih načinov reševanja, vse skupaj pa je primer, kako so v naš sistem civilne zaščite in družbene samozaščite vključena tudi društva.

Kaj vse so Celjani vključili v to veliko vajo, je bilo v pravi meri očitno šele v paradi pred mitingom na ploščadi pred hotelom Merx. Oder so domislelo sestavili iz štirih velikanskih hrbov Ingradovih tovarnjakov. Ozadje je bilo stajalo v okolico s šotorskim krili. Točno ob napovedanem času je zapeljal pred oder džip s komandantom vaje Vikijem Kranjem. Zatem pa se je začelo. Na plan je prišlo vseh 9.000 udeležencev vaje, tudi tisti trije helikopteri, ki so hoteli spraviti prej na tla diverzante.

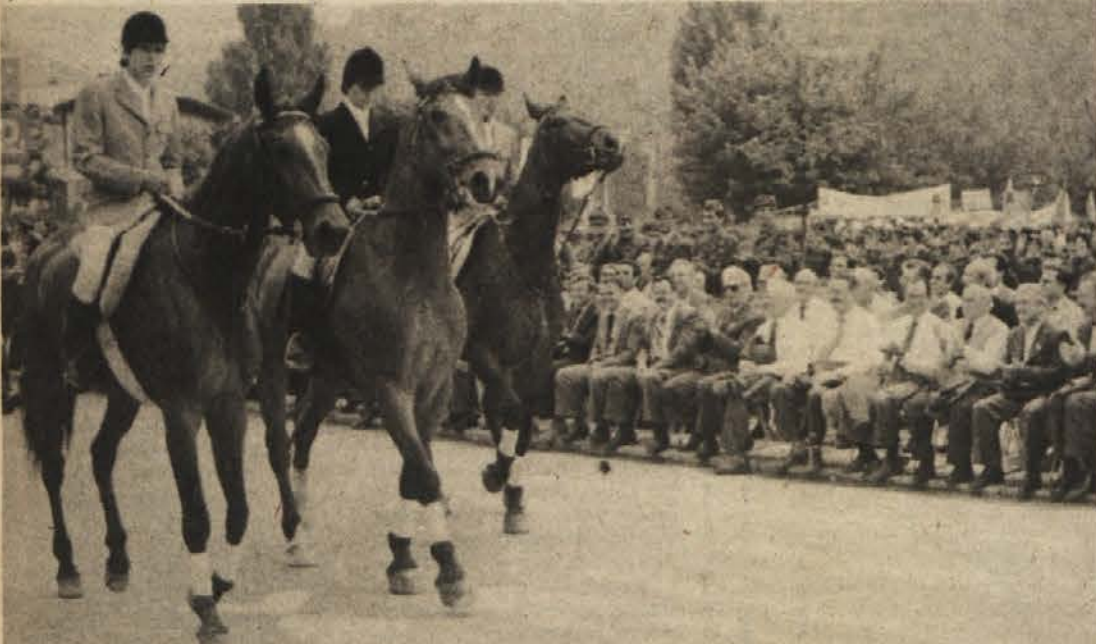
Celje je dostojanstveno pokazalo marsikaj, kar v tem mestu živi, dela ali se šele uči. Za udarnim strojnim korakom pripadnikov JLA je sledil na videz manj udaren odred, vendar še vedno urejenega koraka teritorialcev. Zatem trume športnikov, učencev v gospodarstvu, novega usmerjenega izobraževanja, konjeniki jahalnega kluba, društva šolanih psov, ki

so na improviziranih ruševninah uspešno iskali poškodovance. Pripeljal je tudi posebej za prevoz ranjenecv prirejeni Izletnikov avtobus, ki je med vajo brzel poljsko bolnišnico odreda Rdečega križa. Tam ni manjkala pravcata improvizirana kirurgija, seveda pa tudi ne okrepljena kava in čaj.

Vse potrebno spoštovanje so vlivali novi težki mercedesi z vodnimi topovi. Pozornost je pritegnil tudi prirejeni rover za hitro intervencijo ob hudih prometnih nesrečah. Ni manjkalo niti pravcato frontno gledališče na kesonu tovarnjaka.

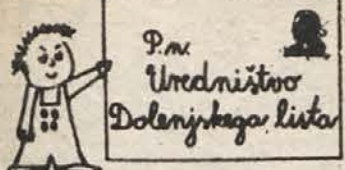
Bolj kot vsa vaja je bilo vredno usposabljanje, ki so ga opravili Celjani. Mesto, delovni kolektivi, šole in krajevne skupnosti so dobesedno živeli s tem „Nič nas ne sme presenetiti.“ Že tedne pred vajo so imeli v svoji sredini znano razstavo o varnosti in samozaščiti. Vse, kar je pri tem treba, pa je bilo na ogled na vsakem koraku, v najbolj vidnih izložbah trgovin. Vaja je uspešno minila, usposobljenost pa ni le ostala, temveč se je še prekalila.

ALFRED ŽELEZNIK

STRUMNO V SEDLU — Članice celjskega jahalnega kluba so se ravno tako izkazale na vaji. Vzorno urejeni konji so ponosno peketalji mimo častne tribune. Malo jih je sicer razburil prelet helikopterjev tik nad tribuno, vendar kdor zna s svojimi varovanci, za tega tudi to ni presenečenje.

IZVIRNA DRAMATIZACIJA

V soboto smo si gimnazijci ogledali Kresno noč Janeza Trdine. Dramatizacijo je pripravila maturanke Karmen Kenda, pri postavitvi pa so pomagale profesorice Guštinova, Fujsova in Simičeva. Po končani predstavi so imeli še šolsko konferenco, na kateri so pregledali delo vseh krožkov in izvedli volitve za šolski odbor.

IRENA GRAHEK
FILMSKI ABONMA

Odbor za filmsko dejavnost v Novem mestu je tudi v letošnjem školskem letu organiziral filmski abonma za dijake srednjih šol. Na sporedu je bilo 6 filmov, pred vsakim pa so gledalci dobili v roke liste z vsebino in oceno posameznega filma.

IRENA GRAHEK
gimnazija, Novo mesto

SNEMALI SMO

Naš pevski zbor se od drugih razlikuje po tem, da se ukvarjamo predvsem z moderno glasbo. Maja meseca smo odšli na snemanje za oddajo „Sestanev v nebotičniku“, za katero smo zapeli dve skladbi. Naslednje tedne pa smo vadili za oddajo „Srečanja“, kjer smo zapeli živahno in razposajeno himno „Cveki“.

BREDA ŠKOPORC
OŠ Krmelj

DVOJE GLASIL

Člani literarnega krožka na krmeljski osnovni šoli sporočajo, da so izdali že dve številki glasila „Utrinki mladih“ in da glasilo tako po likovni in vsebinski plati napreduje. Draja Flajs je popisala, kako se je udeležila tekmovanja za Cankarjevo značko v Piranu, Miro Zupan pa

CICIBANOV DAN – Z razstavo izdelkov in risb otrok – uporabni okraski vzgojiteljic in varuhinj so bili tudi naprodaj – se je v nedeljo pričel splet bogatih prireditve ob 2. cicibanovem dnevu v krški občini. V Domu Stirinajste na Senovem so krški filatelisti razstavili okoli 400 znamk, izdanih ob mednarodnem letu otroka pred dvema letoma. Najprisrčnejši pa je bil nastop blizu 300 otrok vseh vzgojnovarstvenih enot in koprivniške male šole. Rajajoči otroci so na najlepši način izrazili pripravljenost nadaljevati Titovo pot. (Foto: P. Perc)

piše o svoji udeležbi na tekmovanju „Kaj znaš v prometu“ v Postojni.

KOLUMBIJSKO ZLATO

Člani kluba OZN smo obiskali Goričane, kjer smo si ogledali zelo zanimivo razstavo El Dorado, na kateri so razstavljeni zlati predmeti iz Kolumbije. V muzeju smo si ogledali tudi film o Indijancih Tairona, za konec pa še stalno zbirko kitajskega pohištva.

Člani kluba OZN
OŠ Skočjan

TRETJI IN VESELI

Že tri leta suhorski pionirji sodelujemo na občinskih gasilskih tekmovanjih. Zadnje nedeljo smo tekmovali v Metliki in zasledili tretje mesto. Uspeha smo bili zelo veseli.

JURIJ KOLAR
PDMG Suhor

PRIKAZALA STA NAM AFRIKO

Pred kratkim sta leskovačke šolarje obiskala črnopolta študenta in jim govorila o svoji rodni celini Afriki. Mladi smo z zanimanjem poslušali nujne besede o preteklosti in sedanjosti Afrike, ki se še zmeraj bori proti zaostalosti in zaitranju. Po prikazu diapozitivov o življenju ljudi v Maliju in Sudanu, smo gostoma zastavljali vprašanja, eden od študentov je prebral svojo pesem, šolarji pa smo prejeli tudi glasilo Glas Afrike.

DARJA FRANKOVIČ

MLADI DOPIŠNIK

Neresnost daje slab sad

„Republiški seminar v Novem mestu naj bi bil spodbuda našim organizatorjem kulturnega dela,“ pravi Staša Vovk

Skrb sindikatov za kulturno življenje delavcev se ne konča s sprejetjem resolucij, stališč in sklepov. Naloge torej niso samo napisane, ampak jih tudi uresničujemo. Veliko pozornost posvečajo izobraževanju in usposabljanju organizatorjev kulturnega dela v delovnih organizacijah. V ta namen se vrstijo manj zahtevni občinski in bolj strokovni ter študijsko poglobljeni republiški seminarji.

Republiški sindikati prirejajo letno po dva seminarja. Letošnji prvi republiški seminar bo na pobudo komisije za kulturo pri novomeškem občinskem sindikalnem svetu prihodnji teden od 22. do 27. junija v Novem mestu, prostore zanj pa je dal na voljo hotel Metropol. Program je sestavljen iz dveh delov: ob dopoldnevh bodo udeleženci predelovali učno snov in si v razpravah izmenjavali poglede in izkušnje, ob popoldnevh pa se bodo med obiski v kulturnih društvih in kulturnih ustanovah približe seznanili z možnostmi kulturnega življenja delavcev v samem Novem mestu in s kulturno ponudbo, ki jo mesto premore. Precej tega bodo lahko videli in slišali v tovarni zdravil Krka, ki je po zavzetosti za razvoj kulture zgled daleč naokrog. Od seminarja veliko pričakujejo. „Nam v Novem mestu naj bi bil še posebej spodbuda pri nadaljnjem razvoju kulturnega življenja delavcev in širjenju mreže organizatorjev kulturnega de-

la v OZD. Ugotovljamo, da do zdaj pri tem nismo imeli kdove kako srečne roke. Ko smo, denimo, nedavno imeli občinski seminar in na njem 29 udeležencev smo med njimi pogrešali organizatorje iz večjih delovnih organizacij. Opaziti je, da ljudje, ki jih sindikalne organizacije izberejo za organizatorje kulturnega dela in pošiljajo na seminarje.

Staša Vovk

zvečine niso pravi, prepričani in zagreti za tako delo. Zdi se, da v OZD obravnavajo poslanstvo takih organizatorjev še vse preveč formalno in neresno. Sicer pa o njihovem delovanju najboljše govore rezultati, ti pa do zdaj niso bili – kajpak so tudi izjeme – preveč obetavni,“ je povedala Staša Vovk, predsednica komisije za kulturo pri novomeških sindikatih.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Okrnjeni teden

Dejavnost mladih kulturnih ustvarjalcev in poustvarjalcev v novomeški občini vendarle ni tako zapostavljena, kot je bilo slišati za okroglimi mizami in na posvetih pred nedavnim republiškim kulturnim plenumom ZSMS. Teden mladinske kulture, ki ga je prejšnji teden v Novem mestu organizirala ZKO, je take trditve postavil na glavo. Še več, mladim bi lahko celo nekoliko zamerali, da niso izrabili možnosti za celovitejši prikaz lastne tvornosti na prireditvi, namenjeni izključno njim. Tako smo mogli od ponedeljka do četrta, torej v štirih dneh, prisluhniti pretežno „besedi“ mladih iz osnovnih in srednjih šol, pa še to samo v nekaterih vrstnih ustanovah in v poustvarjanju. Videli smo razstavo mladinskih fotografij, slišali mlade literature in recitatorje ter dvakrat zaploskali mladim pevcem in glasbenikom, to pa je bilo tudi vse, s čimer je postregel teden mladinske kulture. Kje so bili lutkarji, slikarji in drugi ustvarjalci, ki jih v novomeški občini tudi ni malo, je vprašanje, na katero morajo odgovoriti sami mladinci in njihovi mentorji. Kulturni ustvarjalnosti mladih namenjeni teden pa je bil okrnjen tudi zato, ker na njem ni nastopil niti en sam predstavnik iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Kot da v teh okoliščinah ni mladih, ki bi se aktivno ukvarjali s kulturo! Ker pa kljub temu so, se moramo vprašati, zakaj jih nismo slišali. Jih je ZKO kot organizatorica pri vabljenju prezrla ali je morda kaj drugega vmes? Teden mladinske kulture je bil tudi nekoliko prepozno. Morda bodo organizatorji le ugotovili, da bi ga bilo v prihodnje smotrnejše prirediti maja, v mesecu mladosti. Na naslednji celoviti prikaz mladinske kulture dvornosti pa bi se morali že zdaj pripravljati prireditelji in nastopajoči.

I. ZORAN

Mojster reliefnega portreta

Od jutri v Krškem na ogled razstava, posvečena 85-letnici akademskega kiparja in medaljerja Vladimira Stovička

V krški galeriji bodo jutri ob 18. uri odprli razstavo del medaljerja in akademskega kiparja Vladimira Stovička iz Krškega. Na otvoritvi razstave, ki jo tamkajšnja občinska skupščina, kulturna skupnost in galerija prirejajo v počastitev Stovičkove 85-letnice, bo o umetniku in njegovem delu govoril umetnostni zgodovinar in kritik Janez Mesesnel. Za jubilejno razstavo bo izšel obsežnejši katalog, ki bo z besedo in

reprodukcijami celoviteje predstavil delo Vladimira Stovička v zakladnici slovenske likovne umetnosti. O mojstru portreta v reliefu, plaket in medalj, o mladostnem sopotniku Jakca, Kosa in Pilonu, ki se je kasneje zavestno odločil za način izražanja, kakršnega poznamo, je prispeval obširnejši zapis Janez Mesesnel, medtem ko je pomen Stovičkovega zajetnega cikla plaket in medalj z upodobitvami narodnih herojev označil umetnostni zgodovinar dr. Stane Mikuž.

Razstava bo odprta do 19. julija.

KONCERT DVEH

9. junija sta v novomeškem Domu kulture na večernem koncertu nastopila violončelist Florian Kitt in pianist Carlos Rivera, oba iz Avstrije. Izvajala sta dela znanih skladateljev. Kitt in Rivera sta znana umetnika, prvemu številni skladatelji posvečajo svoje skladbe. Rivera je doma iz Peruja, izpopolnjeval pa se je na Dunaju.

Vladimir Stoviček: AVTOPORTRET, 1976

Zdaj je na vrsti (pravi) vpis

Do konca junija bo v glavnem znano, kateri učenci bodo šolsko leto začeli v oddelkih s skrajšanim in kateri v oddelkih s srednjim programom usmerjenega izobraževanja – Popravki v mreži

Šolsko leto se izteka. Na osnovnih šolah se je za učence osmih razredov že končalo. Spričevalo so prej dobili zato, da bi se v preostanku junjskih dni lahko nemoteno vpisali v prve letnike srednjih šol usmerjenega izobraževanja. Preusmerjanje je v glavnem končano.

Kjer niso mogli uskladiti števila prijav s številom vpisnih mest, so se odločili za omejitve vpisa.

Ustrezno število kandidatov bodo dobili s preizkusom znanja prijavljenih. Na zdravstveni šoli v Novem mestu, kjer so vpis omejili na 90 učencev, bodo, denimo, tak preizkus opravili danes, 18. junija.

V času prijav in preusmerjanja je prišlo še do nekaterih drugih sprememb – ponekod do krčenja, drugod do razširitve tako imenovane mreže šol. V Črnomlju so ukiniti dislocirani oddelke jesejskega železarskega izobraževalnega centra in zmanjšali število oddelkov za družboslovno-jezikovni program, na novomeški srednji šoli za gostinstvo in turizem pa so, n. pr., za en

oddelek povečali obsega vpisa za program kuharstva, za program strežbe pa zmanjšali vpis za en oddelek.

Po podatkih, starih dobre tri tedne, je bilo na šolah v dolenjski in posavski regiji ter na Kočevskem še veliko nezasedenih vpisnih mest za posamezne programe. Največji pri-

manjkljaj je bil na oddelkih s skrajšanimi programi. Znatno slabše so bili ob koncu maja zasedeni oddelki za izobraževanje odraslih. Seveda te ugotovitve zdaj ne veljajo več, saj se je stanje, zlasti na oddelkih za izobraževanje mladine, v zadnjem času bistveno spremenilo, kar smo omenili tudi na začetku tega zapisa.

Od danes tudi v Novem mestu

Klubski center Sveta knjige v knjigarni Mladinske knjige

„Svet knjige“ se je že pred tedni odločil, da bo ustanovil svoje klubske centre v vseh večjih krajih, med drugim tudi v Novem mestu. Zavoljo pomanjkanja prostora v ta namen lahko zamislj uresničuje šele zdaj. Novomeški klubski center bodo odprli danes v knjigarni Mladinske knjige na Glavnem trgu. Klubski centri, kot že delujejo v Ljubljani, Mariboru, Celju, Slovenj Gradcu in Novi Gorici, omogočajo obiskovalcem poleg bogate izbere knjig, ki jo ponuja vsakokratni katalog „Sveta knjige“, tudi udobje. Ta je v tem, da si knjige lahko podrobno ogledajo in jih tudi odnesejo domov. S tem odpade čakanje na pošto pošiljko in tudi stroški so manjši. V Novem mestu in okolici je že več kot 14.000 članov „Sveta knjige“ ali že slaba desetina vseh (170.000), kolikor jih je v Sloveniji. Zato je klubski center pri Mladinski knjigi v Novem mestu zanje in vse druge bralce koristna novost.

V knjižnici kar mrgoli napak

Skrpucana „Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja – 20. stoletje“

Kočevska občina je kot druga v Sloveniji pred kratkim dobila študijo „Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja – 20. stoletje“, ki jo je izdelal na podlagi pomoči študentov, številnih občanov, strokovnjakov in drugih virov magister etnolog Zmago Smitek. Studija je pred kratkim izšla kot posebna knjižnica v nakladi 800 izvodov, velja pa 50 din. Iz nje bralec zve veliko zanimivega o občini Kočevje v zadnjih 100 letih.

knjižnici omenjene KS, medtem ko je kar pet KS izpuščenih, in sicer „Ivan Omerza“ Livold, Stara cerkev, Kočevska Reka, Struge in Rudnik – Šalka vas. Na str. 31 so našeti hlevi, med njimi pa ni najodobnejšega hleva za govejo živino v Koblerjih in prašičje farme v Klinji vasi. Na str. 36. (in nato še na 37.) piše naprej „v Mirtovcih,“ medtem ko je pravilno „Mirtovičih.“ Hujši pa je spodrsraj na isti strani, kjer je zapisano, da so po opustitvi kočevskega rudnika rudarje preusmerili za delo v proizvodnji keramičnih plošč (v resnici se je rudnik združil s Itasom, torej kovinsko predelovalno industrijo).

Tudi ne bo držalo, da danes vozijo mleko v mlekarne v Strugah,

Petrini in Pričah, ker tu ni več mlekarne (str. 40). Pa tudi pekarna v Petrinah ne zaлага več s kruhom krajev od Banjaloke do Osilnice (str. 41), ker to počneta pekarni iz Kočevja in Reke.

Na str. 57 je omenjen Pogled (tu je delal mlín na veter), vendar Pogledu rečejo že zelo dolgo Pugled in tako je zapisano tudi na zemljevidih. Tudi ne bo držalo trditev na str. 61, da pomivalnih strojev v zasebni lasti skoraj ni.

To je le nekaj ugotovitev. Prav bi bilo, da bi knjižico prebrali starejši občani in strokovnjaki za posamezna obravnavana področja, ki bodo gotovo dali bolj strokovne pripombe. Te pa bi moral nato uredniški odbor pri izdaji naslednje knjižice upoštevati.

J. PRIMC

Zgodba za dvajset dinarjev

V starem veku so goljufe namakali, jih zasramovali, dandanes pa kot da zoper nje ni „zdravila“

Ja, ja, res je, začela se je stabilizacija, bi lahko rekel človek, ki se te dni ali pa se bo v naslednjih dneh sprehajal po trgovinah. Cene so vse višje, gneča vse manjša, blaga, se zdi, zmeraj več na policah. Pa vendar ni to samo en vidik stabilizacije, ki ga je mogoče opaziti v trgovinah in gostiščih. Nekakšno svoje stabilizacijsko gibanje, s podobnimi nameni, ki so opisani zgoraj, so začeli tudi trgovci. O tem samo dva primera:

Bilo je pred dnevi, ko sem kupoval v mesariji Kmetijske zadruge na novomeškem trgu. Pred mano sta že bila na vrsti starejša zakonca, ki sta vneto preštevala denar, ostal od nakupa. Ker je bilo njuno štetje le predolgo, se je prodajalki zdelo, da mora zagato čimprej rešiti. Zato jima je na pult hitro vrgla še 10 dinarjev in zakonca, tujca, brčkone Nemca, sta zapustila prodajalno. Potem sem tudi sam prišel na vrsto in sem bil malo bolj previden. Vprašam, kakšno vrsto mesa mi prodajalka daje, potem pa se tudi čudim, zakaj mi je računala stegno. In prodajalka pove, da cenik, tisti največji, ne velja več. Novega pa menda ne morejo postaviti, ker ni nikoli časa. Na precej manjšem, napisanem s pisalnim strojem, pa ni mogoče brati cen. Bolj kot pomanjkanje časa pa je verjetno kriva korist, ki jo imajo od tega, da kupci ne vidijo na cenik,

formalnim zahtevam pa je z njim tudi zadoščeno.

Drugi primer se je zgodil v Gostiščih na trgu. Mladi natakari je lepo in hitro postregel s pijačo, ko pa je računal, je zapadel v pravi hipnotični sen in nazadnje povedal, da znaša vsota zaplata natančno 100 dinarjev. Zdelo se mi je čudno, da mi ni dal listka, prav tako pa se mi je zdelo čudna okrogla vsota. Zato sem zahteval listek. Tisti hip je začel natakari ponovno računati na drugem listku. Pomanjkanje rutine pri – težko je zapisati tako nespodobno besedo v naši humani družbi – goljufanju pa gre pripisati njegovi mladosti in pa temu, da se šele uči za natakarija. Pri drugem računanju je naračunal za 10 dinarjev manj.

Nauka tu skoraj ni. V grdem srednjem veku so goljufive trgovce, peke in podobne tičke izpostavljali javnemu posmehu, jih namakali v vodi itd. Danes naj bi take stvari prijavljali inspekcijskim službam. Toda kako dobiti inspektorja za take malenkosti, saj bi tako rekoč vsak potrošnik moral imeti svojega tržnega inspektorja in ga vleči po trgovinah in vseh mogočih lokalih! Zato je najbolje, da vsak sam pazi, kako in koliko plačuje ter tako vsaj nekoliko prispeva k preprečevanju zla, majhnega, a zato tem težje ulovljivega in jokazljivega.

J. S.
Novo mesto

Krka omogočila srečanje bolnikov skleroze multiple

19. VI.

petek

1

17.10 POROČILA
17.15 RDEČA ZORA, nadaljevanka za otroke
17.40 DOMAČI ANSAMBLI: FANTJE TREH DOLIN
18.15 OBZORNIK
18.25 VIDIKI SOCIALNEGA DELA: SOCIALNI DELAVEC V ZDRUŽENEM DELU
18.55 NE PREZRITE

19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 USTVARJANJE TITOVE JUGOSLAVIJE
20.55 KOZMETIKA ZA POLETJE
21.05 T. Mann: BUDDENBROOKOVI
22.05 V ZNAMENJU
22.20 NOČNI KINO: KDO BI VEDEL

Spoprijateljila se mehiški upornik in ameriški plačanec. Prijateljstvo se kajpak razdere tisti hip, ko Mehikanec spozna, da ga je belec vseskozi samo izkoriščal. Tako je vsebinska zasnov italijanskega filma, ki sodi v sklop vesternov. Ne

gre za klasično črno-belo prikazovanje človeških naved, delo premore tudi idejopolitične primesi. Po scenariju Franca je film 1966 posnel Damiano Damiani, glavna junaka pa igrala Gian-Maria Volonte in Lou Castelli.

2

17.25 Test - 17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Plavica - 18.45 Staroste - 19.30 Dnevnik - 20.00 Narodna glasba - 20.30 Včeraj, danes, jutri - 20.55 Štivičić-Panelli: Mokra koža (televizijska drama) - 21.40 Kultura srca

GOLEŠ OBRANIL NASLOV

Na kegliču na Loki se je pred dnevi končalo prvenstvo GG Novega mesta. Vnovič je zmagal Niko Goleš iz Trebnjega z 223 podrtimi kegli pred Rustjo (222) in Storum (215). Ekipno je zmagal TOK Gozdarstvo Novo mesto.

N. G.

TRDINOVI POKALI PLANINCEM

Mladinski odsek novomeškega Planinskega društva je pred dnevi pod pokroviteljstvom OK ZSMS pripravil orientacijsko tekmovalno za Trdinove pokale. Start in cilj privede sta bila v Zdinji vasi. Nastopilo je 16 ekip. Trdinove pokale pa so prejeli pionirji OŠ Milke Šobar-Nataše, mladinci gimnazije in med člani ekipa alpinistov. Prvovrščene ekipe so se uvrstile na republiško tekmovalno.

R. ŽIBERT

174 NOVIH MLADIH PLANINCEV

V letu 1980/81 je opravilo planinsko šolo kar 174 mladih planincev večine novomeških in okoliških osnovnih ter srednjih šol. Osnovnošolci so imeli predavanja na matematičnih šolah, srednješolci pa dvo-dnevni tabor pri Gosposidični na Gorjancih.

D. OKLEŠČEN

KRŠKO: 20. DELAVSKE IGRE

20. delavske športne igre, ki jih pripravlja komisija za šport in rekreacijo pri krškem občinskem sindikalnem svetu, so v polnem teku. V krosu, pravzaprav bolj pouličnem teku, je bil med 19 tekmovalci najhitrejši Franc Božič (Celuloza), ekipno je zmagala Metalna tozd TGO Senovo. Metalna je bila najboljša tudi v balinanju, medtem ko je v streljanju z zrčno puško prvovrščena ekipa DES-tozd Elektro dosegla kar 654 krogov. Med posamezniki je imel najbolj mirno roko Stane Gašper (ŠOP tozd Oprema) s 170 krogi, pri ženskah pa je zmagala Teja Zigante s 117 krogi. Ekipno je zmagal Agrokombinat z 278 krogi.

DVAJSETLETNIKI

Pred dvajsetimi leti, junija 1961, so v Kočevju odprli skladišče Trigoprometa ob Roški cesti, ki lahko sprejme 500 ton blaga.

Nekoliko prej, aprila 1961, je mladinska delovna brigada, ki jo je vodil Jože Knavs, nakopala v Mozju nad 250 kubikov peska, ki so ga nato uporabili pri gradnji novega doma telesne kulture. Preden so prišli do peska, so morali odstraniti nad 300 kubikov zemlje.

Julija 1961 so se združila obrtna podjetja Mesar, Mesnina in Klavnica v eno podjetje, kar je bila osnova za napredek te dejavnosti.

Poročali pa smo že, da je pred dvajsetimi leti začela delovati tudi kočevska glasbena šola.

A. ARKO

NOVOMEŠČANI DVAKRAT DRUGI

Na stadionu Bratstva in enotnosti v Novem mestu je bilo v soboto, 15. junija republiško prvenstvo civilnih invalidov vojne v atletskem mnogobojju. Nastopilo je 25 tekmovalcev in tekmovalke. Med posamezniki je največ točk zbral predstavnik ekipe Kranja Isad Mehmedinović. Novomešan Kovačič pa je bil drugi. Tudi v ekipni konkurenci so Kranjčani zasedli prvo mesto, Novomeščani so bili drugi, Celjani pa tretji. Za ekipo Novega mesta so uspešno nastopili Kovačič, Žunič in Murn.

Invalid pri nas še vedno naleti na ovire, ko hoče zadovoljiti svoje kulturne, socialne, ekonomske in druge potrebe. Te ovire jim postavljajo arhitektura, predpisi in drugi. Odprava teh ovir je cilj mednarodnega leta invalidov, ki je letos.

Eno izmed ustanovnih načel društva multiple skleroze (MS) Slovenije je, znanjšar občutek osamelosti svojih članov, ki se uspeva z dopisovanjem, obiski, poverjenika na domu, novoletnimi darilnimi, izletji, srečanji itd.

V soboto, 13. junija je poverjenica društva MS iz Dolenjske Kristina Minarič organizirala srečanje članov z Dolenjske v gostilni Turk v Maharovcu pri Sentjerneju. Prišli so

skoraj vsi, nekateri v invalidskem vozčku, drugi s palicami, berzlami. Prišla je tudi predsednica slovenskega društva MS. Pogovorili so se o delu društva, svoji boleznih, zdravilih, težavah in drugem. Pod vodstvom Rujdia Minariča so si nato ogledali bližnji spomenik in kartuzijo Pletenje.

Srečanje je z denarno pomočjo omogočila tovarna zdravil Krka iz Novega mesta, ki je poskrbela tudi za darila za vsakega člana. Krki in Minaričevim hvala za lepo preživet dan, ki je bil prijetnejši od včerajšnjega in jutrišnjega.

IVANKA PALMAN

Šolarji na morje

Tudi letos otroška kolonija - Prijevo se zbirajo

Tudi letos bo za šolarje iz kočevske občine organizirano letovanje na morju in sicer konec julija in v začetku avgusta v Jugoslovanskem otroškem rekreacijskem središču Puntizela pri Puli.

V prvi skupini od 21. julija do 1. avgusta bo lahko letovalo 147 otrok iz kočevske občine, v drugi del od 1. do 12. avgusta pa 87.

Dvanajstdnevno letovanje bo veljalo različno in bo odvisno od mesečnega dohodka na družinskega člana. Kjer imajo dohodek na družinskega člana pod 1.500 din na mesec, starši ne bodo nič plačali za letovanje otroka. Lestvica ima deset skupin. V srednji, kjer imajo dohodek na člana od 3.000 do 3.500 din, bo znan prispevek 1.500 din na otroka; kjer pa imajo dohodek na člana nad 5.000 din, bo znan prispevek 2.700 din.

LOVCI IN 88 DREVES

Znana je lepo urejena okolica doma boštanskih lovcev na Brezovici. Čez čas bo tam še lepše. Vrh lovci se namreč nadvse resno pripravljajo na vsjugoslovansko akcijo sajenja 88 dreves v spomin na predsednika Tita. „Strokovnjak brežiškega Gozdnega gospodarstva pripravlja poseben načrt sajenja po skupinah. Delo bomo pristojno opravili v jeseni,“ pravi dolgoletni predsednik lovske družine Boštanj dr. Jurij Pešjak.

20. VI.

sobota

1

8.00 POROČILA
8.05 VRTEC NA OBISKU: MORSKI ZAKLADI
8.20 KAPITAN KUK
8.30 K. Grabeljšek: MOJE AKCIJE
8.45 CAS ZA PRAVLJICE
9.15 PISANI SVET: LJUBLJENCI
9.45 JEZIK V JAVNI RABI: IZBIRA ZGRADBE BESEDILA
9.55 DVE HIMNI ZA ENO SRCE, dokumentarna oddaja
10.25 BOLNIŠNICA NA KONCU MESTA
11.30 in 17.20 POROČILA

17.25 JAKEC IN FILOZOFKI

Japonski risani film bo govoril o Jakcu, ki proda kravo za čudežne filozofe. Ti zrastejo tako visoko, da se fantič s psičkom lahko povzpne v čudežno deželo, kjer se godijo nenavadne stvari.
18.50 NAŠ KRAJ
19.05 ZLATA PTICA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 DNEVI SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE LJUBLJANA 81: VEČER ŠANSONOV
21.05 CIRKUS
21.30 VELIKI JAKE, ameriški film
V prvem desetletju tega stoletja roparji ugrabijo mladega Jaka. Na tekiškem ranču umorijo večino očiščevcev grdega početja, zahtevajo visoko odkupnino. Otrokova stara

mati zbere sinove, pokhče tudi moža, imenovanega Veliki Jake, ki je že zdavnaj odšel po svetu. Začne se reševanje... Četudi gre za akcijski film, zgodba ni napeta, pritegne humor, ki povzema odnos med očetom in sinovi. Film je 1971 posnel George Sherman, igrajo pa John Wayne, Richard Boone, Maureen O'Hara, Patrick Wayne in drugi.

23.05 TV KA ŽIPOT
23.25 POROČILA

2

15.35 Test - 15.55 Finale atletskega pokala Jugoslavije (prenos iz Celja) - 18.40 Jadran: Partizan (prenos vaterpolske tekme) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Romantika proti klasi - 21.00 Poročila - 21.10 Feljton - 21.40 Športna sobota - 22.00 Komorna glasba skozi stoletja

21. VI.

nedelja

1

9.15 POROČILA
9.20 SEZAMOVA ULICA
10.20 TALE
11.10 TV KA ŽIPOT
11.30 NARODNA GLASBA
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POJO NAJ LJUDJE, prenos 12. tabora slovenskih pevskih zborov iz Sentvida pri Stični
15.40 PORTRRET DOBRILE SMI-

LJANIC, dokumentarna oddaja

16.25 POROČILA
16.30 KOLOVODJA, francoski film
18.00 ŠPORTNA POROČILA
18.10 PRIMORSKA POJE
Letos so že dvanajstič zapored pripravili nastop številnih pevskih zborov. Tokrat so pevci gostovali v 12 krajih, nazadnje v Trbižu.
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 TOBAČNA POT
20.45 GALAPAGOS
Potopisna reportaža bo prikazala pacifiško otočje, ki je na svetu nekaj

posebnega, saj premore živali in rastline, katerih ni moč najti nikjer drugje.
21.15 V ZNAMENJU
21.35 ŠPORTNI PREGLED

2

15.25 Finale atletskega pokala Jugoslavije (prenos iz Celja) - 18.00 Rokoborba - 18.45 Dokumentarna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Glasbena dogajanja - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.25 Peta stran studija

22. VI.

ponedeljek

1

17.00 POROČILA
17.05 GLASBA ZA CICIBANE: KRESNIČKE
17.30 ZGODBA O DEKLICI IN MILU, jugoslovanski poljudnoznanstveni film
18.00 CLOVEK IN DUŠEVNA STISKA: RAZLIČNE POTE
Današnja oddaja bo prikazala, kako potekajo skupinski psihoterapevtski načini zdravljenja duševnih stisk.
18.20 NA NEVROLOŠKI KLINIKI
Najprej bo govor o tem, kolikšen

bo prispevek zdravstvenih skupnosti k mednarodnemu letu invalidov, zatem pa se bomo seznanili z nevrološkimi boleznimi, ki povzročajo invalidnost, še posebno multipla skleroza.

18.35 OBZORNIK
18.45 MLADINSKA ODDAJA
19.15 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 E. Kristan: KATO VRANKOVIC

Gledali bomo posnetek uprizoritve iz SSG Trst, kjer so postavili na oder delo Etbina Kristana. S to dramo z začetka tega stoletja je dramatik doživel prvi veliki uspeh, gre pa za razmišljanje o močni, izjemni, tako rekoč nadčloveški osebnosti. Režiserske posle je opravi-

vil Marjo Uršič, glavne vloge pa igrajo Silvij Kobal, Miranda Caharija, Andrijan Rustja, Anton Petje in Joško Lukež.
21.20 V ZNAMENJU
21.35 ALI SE MED SEBOJ DOVOLJ POZNAMO

2

17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Gledališče strička Branc - 18.30 Bajke daljnih ljudstev - 18.45 Glasbena medigra - 19.00 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Po poteh spoznanj - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Martin Eden - 22.15 Šola, ki jo je treba ohraniti

23. VI.

torek

1

17.15 POROČILA
17.20 KAPITAN KUK
17.30 JUGOSLOVANSKI NARODI V PESMI IN PLESU: TANEC
18.00 KO UTIHNJE ŠOLSKI ZVO-NEC
18.30 OBZORNIK

18.40 MOSTOVI - HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
18.55 KNJIGA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 VZGIBI SKUPNEGA RAZVOJA

Dosedanji odnosi med organizacijami združenega dela v državi so se začeli krhati. Postalo je očitno, da po starem ne gre več.

20.55 BOJNI TOVARIS HANS BEIMLER
22.50 V ZNAMENJU

2

17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Otroška oddaja - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Zabavajo vas Bonny M - 20.45 Legende danes - 21.15 Včeraj, danes, jutri - 21.40 Izobraževalna oddaja

24. VI.

sreda

1

17.25 POROČILA
17.30 K. Grabeljšek: MOJE AKCIJE
17.45 PIONIRJI MODERNEGA KIPARSTVA
18.15 OKROGLI SVET
18.25 OBZORNIK

18.40 ZAPISI ZA MLADE: PETER LIPAR
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: učitelj
Kubanski film, ki ga je posnel Octavio Cortazar, bo prikazal, kako so se na Kubi lotili odpravljanja nepismenosti. V središču dogajanja bo učitelj, ki se v odmaknjeni in zaostali vasi spopada s preživeli običaji. Igrajo Salvador in Patricio Wood, Rene de la Cruz, Luis A.,

Ramfrez, Mario Balmaseda, Luis Rielo, Klier Amat in drugi.
21.55 MINIATURE: SLIKAJOCI PESNIK MIHA MALES
22.25 V ZNAMENJU

2

17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Kaj je novega pod streho - 18.45 Zabavna medigra - 19.30 Dnevnik - 20.00 Igre brez meja (prenos iz Lizbone) - 21.30 Aktualna sreda - 22.45 Dnevnik

25. VI.

četrtek

2

17.40 POROČILA
17.45 CAS ZA PRAVLJICE
18.15 MOZAIK KRATKEGA FILMA: NOČ OB KOLPI in URA ŽIVLJENJA, jugoslovanska filma
18.40 OBZORNIK

18.50 PROGA TRST - POREČ, dokumentarna oddaja
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 BOBU BOB

Trdnost dinarja, oz. s kakšnimi možnostmi se naša valuta lahko kosa z inflacijskimi tokovi; utiranje poti našega gospodarstva v deželo v razvoju; črna tabla o nepravilnostih - o tem bo govorila aktualna oddaja

ljubljskih televizijcev.
21.35 IZ KONCERTNIH DVORAN - F. Chopin: KONCERT ZA KLAVIR IN ORKESTER ST. 2
22.20 V ZNAMENJU

2

17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Družba rdečelaske Zore - 18.45 Ugrabitve - 19.30 Dnevnik - 20.00 Fibnski večer - 23.00 24 ur

Skrb za svoje zdravje

Sodobno pojmovanje zdravja opredeljuje Svetovna zdravstvena organizacija takole: „Zdravje je popolna telesna, duševna in družbena blaginja, ne pa le odsotnost bolezni ali invalidnosti.“ *Biti zdrav pomeni, da se ravnaš po zdravih življenjskih načelih ter se uravnoteženo vključuješ v okolju, v katerem živiš.*

Človekovo zdravje je odvisno od tega, kar človek prinese s seboj na svet, in od tega, kar temu doda z zdravim načinom življenja. Telesno zdravje lahko merimo z odpornostjo posameznika proti različnim boleznim.

Stanje duševnega zdravja pa se kaže v uspešnosti premagovanja nepredvidenih težav. Lahko bi ga tudi istovetili z uspešnostjo pri delu, učenju, z voljo do življenja, sodelovanjem v družbenem in družabnem življenju in pravilnem reševanju ter premagovanju medsebojnih človeških konfliktov.

Zdravstvene skupnosti v Sloveniji so pokrenile akcijo, da je potrebno ljudem več informacij, spodbud in skrbi za lastno zdravje. Pobude smo prevzeli zdravstveni delavci in organizacije Rdečega križa, ki žele v organiziranem pristopu izvajanja akcije NNNP zajeti čim večje število občanov in jih opozoriti na stare resnice, navade pa tudi razvade in napake, ki nam krojijo dobro ali slabo zdravje. Ta namen ima tudi objavljeni prispevek.

Družbena blaginja je najtežje dosegljiva dobrina. Je specifična kvaliteta vsake družbene ureditve in se razlikuje pojmovno in vsebinsko v različnih državah z različnimi družbenimi ureditvami. V naši družbi se ta družbena blaginja izraža v urednosti družbenega varstva otrok, v brezplačnem šolanju, urejenosti socialnega skrbstva, zdravstvenega zavarovanja, pokojninskega zavarovanja, pravici do dela, počitka po delu in med delom, reševanju stanovanjskih problemov in še bi lahko naštevali. Pri nas si prizadevamo, da bi bile vse te družbene dobrine enako razdeljene med vsemi.

Bolj ko bomo zdravi posamezniki in družba, več teh dobrin bomo imeli, ker samo zdrav človek lahko dela in z delom ustvarja pogoje za dosego družbene blaginje.

Zdravstveno stanje posameznika in družbe lahko ugotovimo z različnimi kazalci. Eden teh so statistični podatki obolevnosti in invalidnosti. Na vrhu te statistične lestvice obolevnosti so pri nas bolezni srca in ožilj, rak, nesreče, zlasti izven dela, sladkorna bolezen in zobna gniloba. Imamo veliko bolezni odvisnosti. To sta predvsem alkoholizem in kajenje. Veliko imamo bolezni, ki izvirajo iz slabih higienskih navad, prevsem črevesnih nalezljivih bolezni in bolezni kože in podkožja (turi, ušivost, garje). Vse bolj so pogoste bolezni kosti in gibal.

Če gledamo v celoti, lahko rečemo, da nam je z ustreznim ceppljenjem in dispanzerskim delom uspelo zmanjšati obolevnosti za nekaterimi klasičnimi socialnimi boleznimi, kot so tuberkuloza in akutne nalezljive bolezni. Z dispanzerskim delom zdravstvenega varstva žena in otrok smo zmanjšali umrljivost dojenčkov in mater pri porodu. Bistveno se je podaljšala življenjska doba prebivalstva, ki pa je s seboj prinesla tudi nove bolezni, in sicer bolezni staranja, ki danes že predstavljajo socialno-medicinski problem.

Ker vemo, za kakšnimi boleznimi največ obolevamo, lahko s pravilnim načinom življenja in preprečevalni ukrepi tudi vplivamo nanje. Veliko bi tni srca in ožilja bi lahko preprečili zdravim načinom življenja. Tu m. n. predvsem na pravilno razmerje med delom, počitkom in spanjem. receniti bi morali sposobnosti svojega organizma in temu prilagoditi svoj tempo življenja.

Glavni vzrok nastanka sladkorne bolezni je prav gotovo nepravilna hranjenost. Jemo mešano hrano in toliko, kolikor je res potrebujemo za opravljanje svojega dela. Varujemo se debelosti!

Zobno gniloba bi lahko omejili s pravilnim čiščenjem zob, rednim popravljanjem zob, seveda s pogojem, da omejimo v otroški prehrani sladkarije.

Proti raku se bomo najuspešneje borili z njegovim zgodnjim odkrivanjem ter z upustitvijo vseh razvad, ki so velikokrat vzrok njegovemu nastanku. Omenimo naj le vpliv kajenja na nastanek pljučnega raka.

Proti boleznim gibal, ki so posledica premajhnega gibanja, se lahko borimo z golenjem različ-

nih športov, hoje, pravilno telesno težo in pravilno obutvijo.

Proti nesrečam pri delu in izven dela se lahko borimo le, če bomo spoznali, da se nesreče ne zgodijo same, ampak jih vedno nekdo povzroči. To pa je običajno človek, ki ne ve ali ne more ali pa neče pravilno ukrepati v danih neugodnih situacijah. Navadno je taisti človek še pod vplivom alkohola. Bolezni staranja pa bomo najlažje preprečili s pravilnim, zdravim načinom življenja že v mladosti.

Iz vsega naštetega vidimo, da se lahko borimo proti vsaki bolezni. Naš cilj pa ni, da bi se borili z boleznijo, pač pa da bi jo preprečevali. Pregovor pravi, da se zdravje začneja doma. Če starši so dolžni otroke poučiti z zgledom in besedami o zdravem načinu življenja. Vsek naj bi skrbel za svoje zdravje, za zdravje svoje širše okolice in tudi tistih, ki sami ne morejo skrbeti zanj. Tu mislimo predvsem na duševne in telesne invalide.

Vedno pazimo na to, kaj delamo, ali je to v skladu z načeli zdravega načina življenja in kakšne posledice bi lahko imelo to za naše zdravje.

MLADOST SENOVŠKIH UPOKOJENCEV

Senovški upokojeneci so med najbolj delavnimi v republiki. Razvejena aktivnost sega od kulture preko izletov do športa. Mešani pevski zbor šteje 26 članov in pevci kar dvakrat na teden vadijo v klubskem prostoru pod vodstvom Branka Dernača. Pevci precej gostujejo, edini iz Posavja so se udeležili nedavnega 7. srečanja pevskih zborov družtev upokojenecv Slovenije v Sežani. 20. junija bodo Senovščani znova organizatorji 3. republiškega tekmovalnega DU v ribolovu v Mačkovcih v tamkajšnjem ribniku. Sobotna prireditev bo hkrati priložnost, da si gostje ogledajo ličen ribiški dom RD Brestanica - Krško, ki so ga zgradili s preko 4000 prostovoljnimi urami, med katerimi je tudi precejšen delež upokojenecv.

Razplet v zadnjem kolu

Nedelja bo dala odgovor, kdo bo izpadel iz SNL—zahod
— Kandidati so Kočevje, Litija in Bela krajina

Prvenstvo v SNL—zahod je pred razpletom. Medtem ko je v vrhu že dalj časa vse jasno, bo odgovor o vrstnem redu na začetju dala zadnje nedeljsko kolo. Kočevcem se je namreč ponudila zadnja priložnost, da se vendarle odrežejo repa in mesto, ki vodi iz lige, prepuste bodisi Litiji, bodisi Beli krajini. Poglejmo rezultate nedeljskega predzadnjega kola:

ELAN — PRIMORJE 2:1 (1:0) — Kaj lepšega, kot posloviti se od svojih navijačev z zmago nad prvom prvenstva, ekipo Primorja! Novomeščani so tako zaključili izredno

serijo zmag, ki jih je iz zadnjega pripeljala na 4. mesto na lestvici, že v soboto pa imajo na Jesenicah

• NK Elan se bo 6. julija pomeril v že tradicionalnem prijateljskem nogometnem srečanju s francoskim prvotigašem Nico, v predtekmi pa naj bi se pomerili enajsterici novomeških suhcev in debeluhov. Organizatorji srečanja zato vabijo vse potencialne nogometno navdahnjene suhce in debeluhe, da svojo željo po igranju sporoče tov. Iličinu na telefon 23—478 ali na naslov Nad mlini 26 do 1. julija.

priložnost dokazati, da tudi uspehi na tujem niso bili naključni. Zadetka za domače sta dosegla Vujičić v 12. in Kršič v 74. minuti iz enajstmetrovke.

KOČEVJE — BELA KRAJINA 2:1 (1:0) — Veliko bolj zanimivo je na začetju. Po porazu Litije doma imajo Kočevci po nedeljskem uspehu vse možnosti, da se rešijo zadnjega mesta. Pogoj za to je seveda uspeh v zadnjem kolu v Sežani. Litija namreč gostuje proti Primorju in bo skoraj zagotovo ostala praznih rok, v nevarnih vodah so tudi Črnomaljši, saj se ob morebitnem uspehu Kočevcev in Litijanov in porazu doma proti Stolu lahko znajdejo na dnu. Kombinacij je torej veliko, zato bo najbolje počakati zadnje kolo, ki bo dalo dokončen odgovor na vprašanje, katera ekipa bo zapustila ligo. Se strelci nedeljskega doljenjskega derbija: Kurtalić in Kozic za domačine ter Čurk za Belo krajino.

Lestvica pred zadnjim kolom: Primorje 39, Stol 35, Jesenice 30, Elan 28, Tabor Jadran 28, Bela krajina 19, Litija 19, Kočevje 18.

In s kom igrajo doljenjske enajsterice v zadnjem kolu? Kočevci v gosteh s Tabor—Jadranom, Elan na Jesenicah, Črnomaljši pa bodo imeli v gosteh ekipo Stola.

KOČEVJE PRED DELNICAMI

V organizaciji OS France Prešeren iz Ribnice je bilo minulo soboto tradicionalno športno srečanje osnovnih šol Ribnice, Delnic in Kočevja. Mladi športniki so se pomerili v atletiki, streljanju, šahu, namiznem tenisu, rokometu, košarki in odbojki. Zmagali so Kočevci s 310 točkami, druge so bile Delnice 250, tretja Ribnica 240.

M.G.—6.

INLES ZMAGOVALEC

Ribniški rokometni klub Inles je pred dnevi pripravil rokometni turnir veteranov, na katerem je sodelovalo 5 ekip. Zmagali so domačini s 7 točkami.

M.G.—6.

Pol stoletja v službi telesne kulture

Zlato Bloudkovo priznanje Stojanu Šibili

Hudi časi svetovne gospodarske krize so še bolj zaostriili socialne razmere v zaostali stari Jugoslaviji. Oče našega sobesednika 58-letnega Stojana Šibila st. s Senovega je bil rudarski nadzornik in komaj mu je uspelo dobiti delo v rudniku Rtnanj. Nogomet je igral za mladince Rtnja, tedaj, ko je bil klub celo prvak Moravske banovine. Z bratom, ki je 1944 padel v NOB, je končal meščansko šolo v Zalcu. Tam se je priključil podmladku Sokola. Romanja družina Šibila s trebutom za kruhom iz Slovenije v Srbijo, nato v Bosno, se naposled leta 1940 sklenejo v Hrvaškem Zagorju. V letih 1940 in 1941 je Stojan obiskoval Krištofov učni zavod v Ljubljani, kajti uradniška plača je bila že takrat boljša od delavčeve. Med vojno je deloval v Hrvaškem Zagorju; kot terencec je zbiral hrano, municijo za borcu, pripravljal sabotaže... Osvojiteljev! Stojan je postal vodja obratne pisarne.

„Takoj 1945. smo na Senovem prišli z nogometom. Ustanovili smo NK Rdeča zvezda in strelsko družino Boris Kidrič.“ Stojan Šibila st. skromno zamolči

Iz kina v klub

Vrste karateistov množijo različni filmi

„Karate klub Kočevje dela od leta 1976, vadimo pa sankukai stil. Zanj je značilno, da se izkoristiti predvsem nasprotnikovo moč,“ je povedal trener kluba Marjan Kužnik, ki ima mojstrsko stopnjo prvi dan oz. črni pas.

Doslej se je v klub vpisalo okoli 400 članov iz občine Kočevje, Ribnica pa tudi delavcev iz drugih republik, ki so tu na začasnem delu.

Črni pas ima doslej le trener. Najbližji so mu nosilci „zelenega pasu“, ki jih je 5 (trije so pri vojakih), vendar jih do črnega pasu ločita še „modri“ in „rjavi pas“, kar pomeni še najmanj leto do dve napornega treninga.

Razlogi za vpis v klub in za vadbo te borilne veščine so različni. Največ jih pride zaradi tega, ker jih je navdušil film (hongkonški filmi, Bruce Lee), ker si žele okrepiti samozavest, pa tudi zaradi razgibanosti.

Doslej še niso imeli primera, da bi se v klub vpisal kdo, ki bi hotel izpolniti svojo pretepaško tehniko, da bi počenjal izgredne in se pretepal. Taki po mnenju mojstra Kužnika ne vzdržijo dolgo pri naporni vadbi, ker pač nimajo dovolj volje, in sami hitro odstopijo.

J. PRIMC

DOLGA POT DO MOJSTRSKEGA ZNANJA — Le redki vzdržijo dolgo pot naporni vadbi in neprestanem „piljenju“ tehnike sankukai borilne veščine, ki jo trenirajo v karate klubu v Kočevju. Na sliki: z redne vaje. (Foto: Primc)

Berite »Dolenjski list«

Či svoje zasluge za obnovo planinske koče na Bohorju. Toda tudi te njegove pobude za telesno kulturo in rekreacijo niso prezrili, ko so mu letos podelili zlato Bloudkovo priznanje v Krškem. Šibila je za množičnost veliko storil ne le kot socialni referent v senovškem rudniku, marveč zlasti v prostem času. Razdaja se kot dolgoletni tajnik borčevske organizacije v kraju, Planiskega društva Bohor in TVD Partizan.

„Blizu 20 let že pripravljamo pohode mladine in borcev po poteh XIV. divizije s Senovega na Bohor. Letos bomo spet krenili na pohod za Dan vstaje 22. julija čez kočjo na Ložice, kjer je bila med vojno Tehnika Franceta Prešerna. Prireditelj pod okriljem senovške tozda Metalne bomo kakor vedno obogatili z neposrednimi, živimi pogovori borcev in mladih, obiskali pa bomo tudi vsa spominska obeležja v tem predelu partizanskega Bohorja.“

P. PERC

Stojan Šibila st.: „Zmeraj si moramo prizadevati za harmonijo življenja nasplah.“

Trgovsko poleno pod noge

„Dolenjka“, Lojze Urbanč in Ivan Gričar obsojeni zaradi spodbujanja enotnosti jugoslovanskega trga

Novomeška enota temeljnega sodišča Novo mesto je decembra lani sodilo zaradi spodbujanja enotnosti jugoslovanskega trga trgovskemu podjetju Dolenjka iz Novega mesta in njegovima odgovornima osebama Lojzetu Urbanču in Ivanu Gričarju (oba iz Novega mesta).

Na sodbo sta se pritožila javni tožilec in zagovornik. Višje sodišče v Ljubljani je aprila letos delno ugodilo pritožbi javnega tožilca in izreklo še varstveni ukrep javne objave sodbe v tisku, seveda v izvlečku. Sicer pa je višje sodišče v celoti potrdilo sodbo novomeškega sodišča.

Trgovsko podjetje na debelo in drobno Dolenjka iz Novega mesta je izdalo akt in storilo dejanje, s katerim se spodbujala enotnost jugoslovanskega

trga na področju blagovnega prometa in storitev. V svojem aktu, s katerim je Dolenjka določila osnovne plana za leto 1977, je izključila trgovsko podjetje Jugotehnika iz Ljubljane s seznama dobaviteljev blaga. Poleg tega je trgovskemu podjetju Jugotehnika ustno prepovedala obiskovanje in ponujanje blaga v Dolenjkinih prodajalnah na območju občin Novo mesto, Črnomelj in Trebnje. Z dopisom pa je Dolenjka obvestila Jugotehnika, da jo je črtala s seznama dobaviteljev blaga in naj s tem seznanj svoja podjetnika, naj več ne obiskuje Dolenjkinih prodajal. S tem je Dolenjka ljubljanskemu podjetju odrekla pravico opravljati blagovni promet v svojih prodajalnah na območju občin Novo mesto, Črnomelj in Trebnje. Jugotehnika se je znašla v neenakopravnem in manj ugodnem položaju nasproti drugim trgovskim organizacijam.

Dolenjka, Lojze Urbanč in Ivan Gričar so s tem storili gospodarski prestop, kršili so zakon o temeljnih poslovanju trgovskih organizacij ter ukrepe, ki preprečujejo spodbujanje enotnosti jugoslovanskega trga na tem področju.

Trgovsko podjetje na debelo in drobno Dolenjka Novo mesto je bilo obsojeno na 20.000 din denarne kazni, obdolženca Lojze Urbanč in Ivan Gričar pa na po 3.000 din denarne kazni. Višje sodišče v Ljubljani je, kot rečeno, izreklo še varstveni ukrep javne objave sodbe v tisku.

Odnosi med Dolenjko in Jugotehniko so se normalizirali že pred enim in drugim sojenjem, kar je pripomoglo, da je tožilec pri častnem razsodišču gospodarske zbornice Slovenije umaknil obtožni predlog zoper Dolenjko iz Novega mesta.

GORELO PRI BADOVINCU

V petek, 12. junija okoli osme zvečer, je začelo goreti v prvem nadstropju hiše Petra Badovince na Jugorju. Ogenj so pogasili novomeški gasilci ter njihovi prostovoljni kolegi z Jugorja in okoliških vasi. Ogenj je uničil del ostrešja in sobe v nadstropju. Skodo cenijo na 2 milijona dinarjev. Vzrok požara še ugotavljajo.

SLABOST V AVTU

Friderika Stiglic (47 let) iz Skofje Loke je 12. junija dopoldne vozila z osebnim avtom proti Zagrebu. Pri Zalokah ji je nenadoma postalo slabo, zgubila je oblast nad vozilom. Avto se je prevrnil čez bankino na njivo. Stigličevo so odpeljali v novomeško bolnišnico, na pločevini pa je za 60.000 din škode.

KAKO KABEL ČEZ CESTO?

Ignacij Sotlar iz Mačkovca pri Sentlovrencu je 12. junija popokne peljal z osebnim avtom proti Čatežu. V križišču pri Mali Loki je meter nad cesto visel telefonski kabel. Avto je zadel vanj, povleko ga je v levo, zdrknil je na travnik, kjer se je preuknil. Laže ranjeni so bili voznik in dva sopotnika. Kako je kabel obvisel čez cesto, ugotavljajo miličniki.

STRELA UPEPELILA 5 MILIJONOV

Ko je nad Novim mestom in okolico 10. junija popoldne divjala nevihta, so s Trdinove ulice poklicali gasilce. Gorelo je v eni od barak IMP iz Ljubljane, ki dela v IMV, na Trdinovi pa ima stanovanjske barake in skladišče. Plameni so bili v skladišču elektromateriala. Škode je za 5 milijonov din. Ugotovili so, da je ogenj zanetil strela.

Največ se bo videlo v skupini

V soboto v Novem mestu razstava „Varnost in samozščita“

V soboto popoldne bodo v Novem mestu odprli razstavo „Varnost in družbena samozščita“. Pripeljali jo bodo iz Krškega, kjer je bila deležna velikega zanimanja. Za razstavo je veliko zanimanje tudi na novomeškem območju. Po občinskih organizirajo skupinske obiske. V športni dvorani bodo čakali vodniki, ki bodo skupine po 30 gledalcev popeljali po razstavi. Posebej usposobljeni demonstratorji bodo prikazovali delovanje tehničnih pripomočkov, ki jih danes uporabljajo pri odkrivanju kaznivih dejanj, raziskovanju prometnih nezgod in drugih strokovnih opravilih organov za notranje zadeve.

Iz občin Črnomelj, Metlika in Trebnje bodo obiskovalci prihajali organizirano, prav tako srednješolci in učenci osnovnih šol. Tudi nekatere delovne organizacije in krajevne skupnosti iz novomeške občine so si zagotovile čas obiska.

Novomeščane prosimo, da pustijo automobile doma, ker pred športno dvorano ne bo mogoče parkirati. Če že bodo prišli z avtomobili, si bodo morali najti parkirišče v širši okolici dvorane.

Vse obiskovalce, ki bodo sami prihajali, prosimo, da pred dvorano počakajo oblikovanje skupine 25—30 gledalcev. Tako si bodo razstavo ogledali ob strokovni razlagi vodnikov.

OGRANIZACIJSKI ODBOR

AVTOBUS JO JE ZBIL

Voznik avtobusa Franc Guček s Planine je 12. junija popoldne na prehodu za pešce pri hotelu Ajdovec v Sevnici zbil 29-letno. Dragico Mesojedec, ki je bila pri tem laže ranjena.

NEPREVIDEN KOLESARČEK

Devetletni Zoran Dedek iz Sevnice se je 12. junija ob 13. uri peljal na kolesu iz Smarja proti Sevnici. Bil je v kolesarski skupini s sošolci. Za njimi je s kombijem pripeljal 19-letni Silvester Lužar iz Lončarjevega dola. Ko je prehitel kolesarčeka, je Dedek zavil v levo, tako da ga je avto zbil. Fantka so odpeljali v celjsko bolnišnico.

MRTVO POTNICO PREPOZNALI

Poročali smo, da so 6. junija nekaj po 12. uri našli ob železniški progi na Blanci pri Sevnici mrtvo žensko. Ugotovili so, da gre za 23-letno Mirelo Zamar iz okolice Nove Gorice. Dekle se je peljala v Beograd; med vožnjo ji je postalo slabo, odprla je vrata in omahnila ven.

ELEKTRIKA GA JE UBILA

Ko je 29-letni Marjan Štrublec iz Brežic 12. junija dopoldne pomagal pri gradnji Pavlu Pavu iz Sel pri Dobovi, je prijel za mešalec betona. Ohniše je bilo pod napetostjo. Štrublec je padel v nezavest in med prevozom v bolnišnico umrl.

KRONIKA NESREČ

NI BILO PROSTO — Stanislav Juvanc s Suhora pri Mirni pečji je 10. junija zjutraj peljal z osebnim avtom po krajevni cesti. V Jablanu se je vključeval na prednostno regionalno cesto. Ker se ni prepračil, črna prosta smer, je zapeljal pred osebnim avtom Novomeščanke Dragice Kranjec. Vozili sta trčili, voznica Kranjeva in sopotnik Rudi Perše sta bila laže ranjena. Škode je za 50.000 din.

SKOZI STEKLO — Milena Selevšek je 14. junija okoli ene zjutraj peljala z osebnim avtom od Mirne proti Trebnjemu. V nepreglednem ostrmem ovinku med Gomilo in Dolom je zapeljala čez rob ceste v jarek, pri čemer je sopotnika Franca Selevška vrglo skozi vetrobransko steklo. Selevška so obvezali, voznica pa je morala v bolnišnico.

100.000 DIN ŠKODE — Ko je 66-letni Zvonimir Horvat 12. junija pripeljal z osebnim avtom do križi-

šča s prednostjo cesto v Trnju, je zaprlo pot avtomobilistu Jožetu Zajcu iz Vel. Loke. Pri trčenju je bil huje ranjen Zajčev sopotnik Andrej Jankovič iz Ljubljane.

NEPRIMERNA HITROST — Boris Obrul iz Globokega je 13. junija zjutraj peljal z osebnim avtom iz Brestanice proti Krškemu. V Sotel-skem ga je zaradi neprimerne hitrosti v blagem desnem ovinku zaneslo s ceste. Avto se je prevrnil, pri čemer je bil huje ranjen 17-letni Stanislav Voljčanšek iz Brežic.

ZBIL KOLESARJA — Pavle Blažič iz Obrha je 13. junija vozil osebni avto od Sentjerneja proti Skočjanu. Pri Rojrah je dohitel kolesarja Jožeta Deželana iz Mihovice, ko je ta nenadoma zavil v levo pred avtomobil. Čeprav je Blažič zaviral, je Deželana zbil po tleh. Kolesar je bil laže ranjen.

DOLENJSKI LIST

SAMO ŠE DO 10. JULIJA 1981

monografija „Božidar Jakac in Dolenjska“ po prednaročniški ceni 600 din

Zaradi izrednega zanimanja je podaljšana predprodaja
MONOGRAFIJE „BOŽIDAR JAKAC IN DOLENJSKA“
do 10. julija 1981

200 strani, 88 barvnih in 112 črno-belih reprodukcij
Z nakupom si boste zagotovili izredno umetniško delo, ki naj ne manjka na
nobeni knjižni polici.
Prednaročniška cena 600 din.

NAROČILNICA

Podpisani (a) .....
Naslov .....
Zaposlen (a) .....
Številka osebne izkaznice ..... izdana od .....
Nepreklicno naročam ..... izvod(ov) monografije „BOŽIDAR JAKAC IN
DOLENJSKA“
Račun bom plačal v enem, dveh obrokih
(ustrezno podčrtajte)

(lastnoročni podpis)

Naročilnico izrežite in jo v kuverti ali nalepljeno na dopisnico pošljite na naslov: DITC
TOZD časopis Dolenjski list, Glavni trg 3, 68000 Novo mesto.

KOMPAS JUGOSLAVIJA

105 KRAJEV, 200 OBJEKTOV,
6000 POSTELJ

počitnice
1981

KREDITI!

KOLEKTIVI, SOLE,
SINDIKALNE ORGA-
NIZACIJE!

Nudimo vam izredno
ugodne pogoje za počit-
nice ob obali za skupin-
sko letovanje.
VSE INFORMACIJE
Kompas, Titova 12,
Ljubljana
telefon: (061) 21-456,
22-623, telex: 31475
YU KOMTUR
Kompas, Novi trg 6, Nu-
vo mesto
telefon: (068) 21-333,
23-404, telex: 35811
YU KOMNOV

TURISTIČNE ZANIMIVOSTI

TEDESKA KRONIKA OD TU IN TAM

BOVEC — Na KANINU je še vedno dovolj snega za smučanje. Žičnica obratuje ob petkih ob 8., 9. in 12. uri z zadnjim povratkom v dolino ob 15. uri. Ob sobotah in nedeljah pa žičnica obratuje od 8. do 16. ure vsako polno uro, razen ob 14. uri. Za skupine nad 40 oseb obratuje žičnica tudi izven urnika.
ILIRSKA BISTRICA — Planinsko društvo Ilirska Bistrica je sporočilo, da je ob sobotah in nedeljah odprta koča na vrhu Snežnika. Večje skupine naprošajo, da se predhodno najavijo pri PD Ilirska Bistrica ali pa pri Loti Žnidaršič, Ilirska Bistrica, Prešernova 36.

IZOLA — V tem znanem primorskem mestu so obogatili turistično ponudbo tako, da so odprli nekaj novih lokalov. V križišču v Simonovem zalivu so odprli lokal „Simonček“, obnovili so restavracijo v kampu in restavracijo Turist, odprli pa so še novo slaščičarno in pizzerijo.
KOČEVJE — 20. junija 1981 bo v Kočevju 10. republiško tekmovanje gozdarjev — sekačev.

LJUBLJANA — KLUB GR bo 26. junija ob 20. uri priredil glasbeni večer v prostorih hale B 2, na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Vstop je prost, za „jedačo in pijačo“ pa je poskrbljeno. Igral bo ansambel SLAMNIK. Ob zvokih evergreenov, starogradske melodije in narodnozabavnih viž se bodo

zavrteli vsi, mladi po letih in srcu. Te vrste prireditev sodijo v prizadevanje Ljubljane, da bi tudi starejši občani prišli na svoj račun in imeli priliko zaplesati ob glasbi, ki jim je všeč.

Do 15. septembra bo v Moderni galeriji odprta razstava 14. mednarodnega grafičnega bienala.

NOVO MESTO — V novomeški Galeriji razstavlja karikature Andrej Habič. S svojim strogim peresom žigosa naše vsakdanja življenje in komentira aktualne dogodke.

MERJENJE VIDEZA

Pred turistično sezono ponavadi turistične agencije natisnejo več ali manj kvalitetne prospekte in kataloge. Nekateri prospekti pa so zaradi videza celo pohvaljeni ali nagrajeni. V korist potrošnikov — turistov pa bi bilo, če bi pristojni organi raje ocenjevali vsebino ponudbe.

Kompasov katalog za letovanje 1981 sicer ni prejel nobene nagrade, čeprav je po svoji vsebini izredno bogat. Turistična ponudba v 105 krajih, v 200 objektih s 6.000 ležišči pa vsekakor zasluži izjemno pozornost. Takega kataloga s tolikanj bogato ponudbo Jugoslavija še ni videla. Pa kaj, ko predpisi ne dovoljujejo, da bi napisali, da je ta katalog najbolj bogat s ponudbo, ki lahko zadovolji vsak žep.

NOVO POKRITO KOPALIŠČE V CELJU

26. junija bodo v Celju odprli novo pokrito kopališče s tremi bazeni in drugimi spremljajočimi objekti. Veliki bazen meri 25 x 21 m, globina je 1,90 m, srednji bazen meri 16 x 8 m in je globok 0,70 m, okrogli otroški bazen s premerom 5 m pa je globok 0,30 m.

Odrasli kopalci bodo plačali za 1-kratno kopanje 40, otroci pa 30 din.

Bazen bo odprt tudi pozimi. Za zimsko kopanje cen še niso določili. Obratovalni čas bo poletni od 14. do 20. ure, v ostalih mesecih pa od 8. do 20. ure, oziroma posamezne dni celo do 22. ure.

SLOVENSKA IN JUGOSLOVANSKA KOLESARSKA TRANSVERZALA

Ideja o 1.000 km dolgi slovenski kolesarski transverzali se je porodila leta 1979, ko je 8 kolesarjev Kolesarskega kluba Rog Franek prekolosarilo vso Slovenijo.

Transverzala obsega 8 etap. Na poti pa je potrebno zbrati tudi 8 kontrolnih žigov. Ker v kolesarskem klubu menijo, da je za izkušene kolesarje slovenska transverzala premalo zahtevna, so dodali še 5 etap osvajanja gorskih prelazov.

Zaključek te akcije predstavljajo obvezno kolesarjenje na Vrščic, ki ga prirejajo v jeseni in uspešnim kolesarjem podelijo tudi priznanja.

Člani istega kluba so začrtali tudi 2.280 km dolgo jugoslovansko kolesarsko transverzalo po Titovih poteh, ki obsega 17 etap. Potrebno pa je zbrati 12 kontrolnih žigov na poti od Rateč do Gevgelije. Kolesarji, ki bodo zbrali vse žige, bodo dobili medaljo Jugoslovanske kolesarske transverzale — Pot bratstva in enotnosti.

Transverzalne knjižice lahko kupite vsak četrtek med 19. in 21. uro v Kolesarskem klubu Rog Franek v Ljubljani, Zadružna 9.

licitacija

Avto—moto društvo Brestanica proda na javni licitaciji osebni avtomobil ZASTAVA 101. Prodaja bo v soboto, 20. 6. 1981, ob 17. uri pri društveni pisarni.

obvestilo

KREDITNI ODBOR
OBRTNEGA
ZDRUŽENJA
SEVNICA

OBVEŠČA

vse obrtnike v sevniški občini, da je možnost najetja kredita za razvoj malega gospodarstva. Vsi obrtniki, ki so za kredit zainteresirani, naj pošljejo pismene vloge na naslov: OBRTNO ZDRUŽENJE Sevnica — Kreditni odbor, najkasneje do 25. 6. 1981.

475/25—81

Blejske turistične informacije 1981

Letošnje, že 24. „Blejske turistične informacije“, ki jih izdaja Turistično društvo Bled, so zasnovane nekoliko drugače kot doslej. Poleg informacije o družbeno politični ureditvi Jugoslavije sledi splošne informacije o Bledu, geološki in zgodovinski opis mesta, opis kulturnih in zgodovinskih spomenikov, muzejev in drugih zanimivosti. Poleg cen v posameznih hotelih so navedene tudi jedi s slovenskega in jugoslovanskega jedilnega lista.

Informacije popestruje še vozni red turističnih avtobusov na Bledu, kar je sploh novost v blejski turistični ponudbi.

Knjižica je polžepnega formata 10 x 22 cm in je lično opremljena. Tiskana pa je v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku.

Cene ribolovnih dovolilnic za letu 1981

Zavod za ribištvo v Ljubljani je sprejel cenik ribolovnih dovolilnic za domače in tuje ribiče v svojih revirjih.

Dnevne mladinske ribiške dovolilnice (do 14 let starosti) veljajo od 60 do 100 dinarjev, za odrasle pa od 160 do 450 dinarjev. Ribolovne dovolilnice s popustom samo za en revir veljajo za tedenske dovolilnice 6-kratno, za dvotedenske 11-kratno, za tritedenske 15-kratno, mesečno 20-kratno in letno 30-kratno ceno dnevne ribolovne dovolilnice.

Tedenske in mesečne ribolovne dovolilnice izdaja Zavod za ribištvo v Ljubljani, Zupančičeva 9, ter ribogojstvo v Bohinju, na Otoku, ob Savi in Soči. Letne dovolilnice pa izdaja samo Zavod za ribištvo v Ljubljani. Spisek ostalih prodajalcev ribolovnih dovolilnic pa je več ali manj znan vsem ribičem.

Ker ribiška vna tudi med dopusti ne popusti, je Zavod za ribištvo še pravi čas določil nove cene.

Turistični teden v Celju

V Celju poteka v času od 15. do 21. junija že tretji turistični teden. Številne prireditve in ogledi celjskih znamenitosti popestrijo turistični utrip Celja.

Posvetovanje „Prostorski razvoj celjske občine in turizma“ pa bodo vodili strokovnjaki s tega področja.

Celjski primer bi bil lahko pobuda tudi drugim krajem, ki se otrepajo s tovrstno problematiko.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage hčerke

**SAŠE
BAJUK**
iz Bršljina 59

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam stali ob strani v trenutkih slovesa. Posebno se zahvaljujemo za nesebično pomoč družini Kotar in Grabnar, župniku za opravljeni obred, pevcem ter sodelavkam za poslovilne besede.

ŽALUJOČI: vsi njeni

ZAHVALA

25. maja smo pokopali našo ljubo babiko

MARICO KOŠIR
roj. ČORIČ
z Broda 41

Iskrena hvala vsem, ki ste jo imeli radi, z njo prijateljevali, ji pomagali in jo s spoštovanjem in rožami pospremili na njeni zadnji poti. Posebej hvala osebju Interne bolnišnice v Novem mestu za zdravljenje in nego naše ljubljene in vsem prijateljem za pismena in ustna sožalja.

Njeni: hčerki Cica Premelč, Marta Račević, zeta Miloš in Albert, vnuki Miha in Maja, Urška in Rok, sestra Gizela Medvešek z družino v imenu vsega sorodstva

Brod, Novo mesto, Ljubljana

Potrebna odprtost do šol

Krkinge nagrade ena od oblik sodelovanja s šolami

Med letošnjimi dobitniki Krkingih nagrad, ki so jih že enajstič podelili študentom in srednješolcem za raziskovalne naloge z najrazličnejših področij, je tudi Aleksandra Ulčnik, organizatorica izobraževanja v Krki. Dobila je prvo nagrado za diplomsko delo Planiranje izobraževanja v DO Krka, s katero je zaključila študij ob delu na višji šoli za organizacijo dela.

„Naloga je bila v razpisu za Krkinge nagrade, poleg tega pa smo imeli tak predmet na šoli. Predvsem pa gre za problematiko, s katero se vsakodnevno srečujemo pri svojem delu. V nalogi je obdelana problematika planiranja za področje izobraževanja s teoretično opredeljeno metodologijo planiranja, ki sem jo praktično preizkusila na planu izobraževanja za leto 1981 za

no izobraževati že zaposlene delavce, ter želja samih delavcev po izobraževanju.“

– Kvalitetno ugotavljanje izobraževalnih potreb v temeljnih organizacijah je osnova učinkovitega načrtovanja izobraževalne politike, še posebno pomembno pa za uveljavitev usmerjenega izobraževanja?

„Brez dvoma. Pri tem je Krka dosti naredila, ima dovolj razumevanja za izobraževanje, kar se kaže v stipendiranju, izobraževanju že zaposlenih delavcev, organizaciji počitniške prakse in ne nazadnje v dobrem sodelovanju s šolami, predvsem s „Katjo Rupeno“. Grmom, gimnazijo itd. Mislim, da smo ena redkih delovnih organizacij, ki je tako odprta do šol. Ni namreč vse denarna pomoč. Izrednega pomena je pomoč z mentorji, za katere pri nas nimamo gluhih ušes. Pomembne so tudi Krkinge nagrade, saj mlade spodbujajo k raziskovalnemu delu, velika večina pa jih je narejenih – vsaj praktični del – v naših laboratorijih in pod mentorstvom naših strokovnjakov.“

– Tudi vi ste mentor na osnovnih šolah „Katja Rupena“ in Grm?

„Na OS Katja Rupena vodim že osem let kemijski krožek, na Grmu pa eno leto. Moj osnovni poklic je namreč kemijski tehnik, kar je velika prednost tudi pri mojem sedanjem delu v Krki pri planiranju izobraževanja za naše področje kemije, farmacije in pri mojem delegatskem delu v posebni izobraževalni skupnosti za to področje. Za člane krožka na obeh šolah pa moram reči, da imajo učenci veliko znanja in interesa, le prebuditi ga je treba. S temi učenci sem organizirala raziskovalno skupino, ki je delala naloge v naši tovarni, na republiškem tekmovanju pa dobila zanj posebno priznanje. Nekaj teh učencev se je odločilo nadaljevati izobraževanje v kemijski usmeritvi, kar je interes Krke, vsekakor pa dobra osnova usmerjanja učencev.“

Z. L. – D.

Aleksandra Ulčnik: „Plani izobraževanja morajo biti bolj vsebinski, zbir potreb delovne organizacije in želja delavcev...“

temeljno organizacijo Biokemija. Uporabljena metodologija pa je tudi širše uporabna. Za to področje sem se odločila, ker metodološko res še ni obdelano. V večini delovnih organizacij so plani izobraževanja le finančni, kar pa je šele končna faza. Plani izobraževanja morajo biti bolj vsebinski, usklajen zbir potreb delovne organizacije po kadrih, problemov, ki se pojavijo pri delu in zaradi katerih je potreb-

PRVA BRIGADA V MAKEDONIJO – Pod pokroviteljstvom tovarne zdravil Krka je v petek zvečer odšla na delovno akcijo „Strežvo '81“ brigada „Katja Rupena“, ki jo sestavlja 50 mladih iz vrst študentov, delavcev in pionirjev. V Makedoniji bodo brigadirji delali mesec dni na izgradnji hidromelioracijskega sistema. (Foto: J. Pavlin)

IMV nujno potrebuje strokovnjake

Sanacijski program za ureditev razmer v največji dolenjski tovarni s 6000 zaposlenimi ne bo uresničen, če ne bo izkušenih strokovnjakov, ki bi ga izpeljali – Nujni so kadrovske premiki

Da je tovarna IMV v kadrovske stiski, je znano več let, čim slabše pa tovarni gre, toliko bolj se zavedajo, da brez izkušenih strokovnjakov ne bo šlo. Ve se, da lanska izguba 720 milijonov dinarjev in še letošnja v prvih treh mesecih (260 milijonov), pomeni za širšo Dolenjsko, pa tudi za Slovenijo, hudo obremenitev.

Občinski komite ZK je že lani ob prvih resnejših opozorilih, da v tovarni IMV škriplje, sprejel sklep, da

bodo z vsemi močmi pomagali pri kadrovskega primanjkljaja z domačimi silami, ga je komite znova podprl.

KRITIČNI DO SVOJEGA DELA

Te dni potekajo volilno-programске konferencie v osnovnih organizacijah ZSMS na osnovnih in srednjih šolah. V njihovem okviru mladi pregledujejo svoje dosedanje delo, pri čemer prevladuje izredna samokritičnost. To je tudi dobra osnova za iskanje pravih usmeritev in sprejemanja dobrih programov za delo v prihodnje. Mladinske organizacije volijo tudi svoja nova vodstva.

UPOKOJENCI, PRIJAVITE SE!

V okviru letošnjega tedna upokojencev, ki ga novomeško Društvo upokojencev pripravlja v oktobru skupaj s proslavitvijo 40-letnice vstaje, 35-letnice delovanja društev upokojencev in srebrnega jubileja delovanja pevskega zbora društva Novo mesto, bo tudi posebna oddaja, na kateri bodo pokazali svoje glasbene sposobnosti upokojenci. Zato društvo vabi vse upokojence iz novomeške občine, ki bi želeli nastopiti na tej oddaji z igranjem na kakršenkoli instrument, da se do 31. julija prijavijo na Društvo upokojencev, Čitalniška 1.

V začetku oktobra bo tudi razstava ročnih izdelkov upokojencev. Člani društva, ki želijo razstaviti svoje izdelke – še posebno so dobrodošli izdelki iz lesa, kovine, slame ipd. – naj prijavijo svojo udeležbo do 15. septembra.

R. B.

Simič kmalu po nastopu službe predlagal možno rešitev najnujnejšega kadrovskega primanjkljaja z domačimi silami, ga je komite znova podprl.

V IMV bi namreč potrebovali nekaj zelo sposobnih in izkušenih strokovnjakov iz raznih tovarn v Novem mestu, ki bi lahko naglo (kar je zdaj najvažnejše) s svojimi rešitvami prispevali k temu, da bi IMV čimprej splavala iz najhujšega. Zatika pa se v nekaterih delovnih organizacijah, zlasti v Novolesu, ki bi kadre izgubili. Z vsemi štirimi se branijo, se zoperstavljajo sklepu komiteja, in to celo osnovna organizacija ZK, ki bi morala razumeti kadrovskega premika po partijski liniji.

Občinski komite ZK v Novem mestu je 9. junija znova razpravljalo o

Težak začetek

V soboto je bilo v novomeškem Domu JLA srečanje mladih iz združenega dela, ki ga je pripravila konferenca mladih delavcev pri OK ZSMS Novo mesto. Ob športnih tekmovanjih, v katerih je osvojila prehodni pokal ekipa IMV, in ob sproščenem kulturno-zabavnem večeru, je bila že dopoldne okrogla miza na temo Uvajanje mlade generacije v sistem samoupravne socialistične družbe. Na njej so mladi izpostavili vrsto perečih vprašanj, s katerimi se srečujejo pri svojem delu in pri delu mladinske organizacije v delovnih organizacijah.

Mladi so se v razpravi največ ustavljali pri vključevanju mladine v združeno delo po končanem šolanju. Iz lastnih izkušenj so navajali, da je čutiti, da je pouk v naših šolah preveč natrpan s teorijo, urez prave povezave s prakso, kar povzroča pri začetku dela mnoge probleme. Premalo poudarka dajejo v združenem delu tudi uvajanju pripravnikov, kjer predvsem manjka dobrih in zavzetih mentorjev. Usmerjeno izobraževanje naj bi prineslo pozitivne spremembe tudi na tem področju, vendar so mladi opozorili, da bo treba v novomeški občini pri organizaciji prakse v delovnih organizacijah še marsikaj narediti.

kadrovske težave v IMV in vnovič podprl že sprejeto odločitev, da je glede na izredno resne razmere v IMV opraviti kadrovske premike po partijski liniji. Kolikor dlje pa bo „bitka“ za kadre trajala, toliko večja nevarnost se zgrinja nad IMV.

Povsem smešno ob tako resnem položaju v največji tovarni izpade pismo iz Novolesa, v katerem med drugim komunisti iz skupnih služb pravijo: „Znano nam je, da je IMV v težavah, smo pripravljene pomagati... trdno pa vztrajamo, da našega ne damo... Sočutne besede v tem primeru niso dovolj, kajti sanacijski program bo vsak čas gotov. A kaj pomaga, če ne bo ljudi, ki bi ga znali spraviti v življenje?“

R. B.

Pas zategnjen do konca

Zbor združenega dela o težkem položaju novomeškega gospodarstva – Siritev programov sisov ni možno!

V petek so delegati zbora združenega dela novomeške občine na seji dobili informacijo o gospodarstvu v občini v prvem trimesečju, obravnavali pa naj bi tudi predlog dopolnil programov in financiranja interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini.

Poročilo o gospodarstvu, podkrepljeno z natančnimi podatki SDK, ne daje prav nič rožnate slike. Gospodarsko stanje v občini v prvem četrtletju je namreč dosti resno, večina delovnih organizacij pa se ubada z velikimi težavami, saj se nadaljuje neugodna gibanja iz preteklega leta. Proizvodnja je slabo preskrbljena s surovinami in reprodukcijskim materialom, zaradi naglo naraščajočih cen doma pa je zmanjšana konkurenčna sposobnost naših delovnih organizacij na tujem trgu. Zaradi vseh teh težav so dosežki delovnih organizacij v prvih treh mesecih minimalni. Skromna je rast

dohodka, izredno pa so se povečale izgube, tako po vrednosti kot po številu delovnih organizacij, ki se z njo srečujejo. Z izgubo je poslovanje v prvem trimesečju zaključilo kar 18 delovnih organizacij. Rast materialne proizvodnje je skromna, vse slabši pa likvidni položaj združenega dela, saj so neplačani prihodki še enkrat večji kot v enakem lanskem obdobju.

Zbor združenega dela je informacijo o gospodarstvu sprejel in ugotovil, da bo treba še naprej iskati notranje rezerve. Dobil je tudi informacijo o težavah in veliki izgubi IMV, kar bodo delegati širše obravnavali na prihodnji seji. O težkem položaju in izgubah je poročalo tudi zdravstvo, kjer pa zaenkrat ni videti druge rešitve kot v izjemnem varčevanju. Zaradi resnega položaja združenega dela so delegati tudi menili, da ni možno dopolnjevati programov in financiranje interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, tako da zaenkrat z aneksi ne bodo šli v združeno delo.

Še zadnji napotki delegatom

Osnutek resolucije je po mnenju Novomeščanov v nekaterih poglavjih premalo obvezujoč do nosilcev nalog – Pripombe sprejelo tudi predsedstvo sindikatov

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu je 9. junija v navzočnosti vseh 6 delegatov za III. kongres samoupravljavcev obravnavalo pripombe k osnutku resolucije. Širše je bila obravnavana tudi problematika alkoholizma v domači občini.

v občini in zadolžilo vse sindikalne organizacije, da ga dopolnjenega s podatki o domačih razmerah resno obravnavajo in tudi sprejmejo akcijske programe. Posebno skrb pa je

treba posvetiti preventivi na tem področju in doseči, da se bo dosedanja strpnost in potuha alkoholikom nehala.

R. B.

Noben delavec v IMV ni odveč!

Kaj je z velikim odpuščanjem delavcev v IMV? – Kdo bo delal ob prostih sobotah za dolenjskega izgubarja?

Nobena skrivnost ni, da je največja dolenjska delovna organizacija IMV zašla v precejšnje težave, ob tem pa se je napletlo precej skrivnostnih govoric. V Novem mestu je ulica govorila o odpuščanju velikega števila delavcev, o tem, da bodo morali delavci drugih delovnih organizacij delati ob prostih sobotah za IMV, ipd. Kaj pravijo na to v IMV? Na nekaj vprašanj je odgovoril Janez Slapnik, direktor organizacijsko kadrovskega sektorja.

– Kakšen je trenutni položaj?

„Stanje je težko. Pripravljam sanacijski program, nekaj ukrepov pa smo že sprejeli. Med temi tudi odločitev, da ne bomo vse štiri proizvodne programe (R4, R18, dostavna vozila prikolic) razvijali z enako dinamiko. Proizvodnjo R4 smo do septembra omejili tako, da teče v eni izmeni. To je zahtevalo prerazporeditev okoli 250 delavcev. Odločili smo se tudi za širjenje trgovske mreže, kar naj prinese boljšo založenost z rezervnimi deli in kvalitetnejše prodajne usluge, za pospešeno oblikovanje kooperantske mreže, za varčevanje, za boljšo organizacijo itd.“

– Z večjim odpuščanjem delavcev torej ne računate?

„Pri zaposlovanju predvidevamo v letošnjem planu, ki po-

meni v bistvu že sanacijo, ostati na enakem nivoju kot lani. Na novo bomo zaposlili le naše stipendiste in strokovne delavce. Drugače pa ni pri nas nobenega odvečnega delavca! Gre le za nekaj neustrezno razporejenih, predvsem v režiji. Naša prizadevanja na kadrovske področju gredo v dveh smereh: kar najbolj izkoristiti sedanje kadre in pridobivanje dobrih kadrov za tista področja, kjer smo slabo delali. Pri tej kadrovske osvežitvi upamo na razumevanje tistih delovnih organizacij, od katerih bomo kadre dobili. Trenutno je tako, da IMV dobre in izkušene strokovnjake od vseh najbolj potrebuje.“

– In kaj je s pokrivanjem izgube? Naj bi jo pomagali pokriti delavci drugih delovnih organizacij z delom v prostih sobotah?

„V nobenem primeru ne računamo na to! V našem sanacijskem programu bomo izdelali tudi predloge, kako nepokrito izgubo 670 milijonov pokriti, vse skupaj pa predložili ustreznim republiškim institucijam, predvsem rezervnemu skladu.“

– Naložbe stojijo?

„Da. V sanacijskem programu bomo opredelili, kaj mora nujno dokončati, da bi končno lahko izpeljali sanacijski program sam.“

– In še eno vprašanje. Za sedanji slabi položaj niso krive le objektivne okoliščine. Ali kaj premisljate o tem, da bi načeli vprašanje odgovornosti?

„V dosedanjih ocenah samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij nismo načeli vprašanja odgovornosti posameznikov za obstoječe stanje, ker je naša osnovna skrb opredeljevanje nalog za reševanje. Za napredek bo prevetanje odgovornosti za zadane naloge teklo sproti. Sleherni, ki bo hotel delati po starem, bo moral iti.“

M. MARKELJ

Novomeška kronika

SAMO EN PARČEK – Pretekli teden sta v novomeški porodničnici prijkala na svet le dva nova Novomeščana. Rodili sta: Jadranka Lekše iz Ceste herojev 43 – Uroša in Nežka Lenčič iz Nad mlinov 41 – Mateja.

30 DINARJEV – Borovnice so bile od 60 do 80 din za liter, mlad krompir po 30, kumare 20, paradiznik 40 in mlada čebula 20 dinarjev.

Ena gospa je rekla, da novomeški Elektro uvaja novo poslovno politiko. Najprej ti izklopi tok in šele potem preverja, če si porabljene kilovate plačal ali ne. Se dobro, da je dan dolg.

ZMAGOVALKE. Ekipa prve pomoči in gasilske ekipe civilne zaščite so se dobro pripravile na tekmovanje, ki sta ga v nedeljo organizirala sekretariat za LO in občinski štab za civilno zaščito v sodelovanju z RK in OGZ. Z njim so udeleženci počastili 20. junij, dan civilne zaščite. Na sliki izročitev pokala ekipi občinske CZ Brežice za prvo mesto iz prve pomoči. (Foto: J. Teppey)

Resnico, ne praznih upov!

Ob polletju bolj kritično o gospodarjenju

Da optimizem, ki še veje iz četrtletnih poročil o gospodarjenju, ne bi koga uspaval, je izvršni svet občinske skupščine v Brežicah zahteval večjo kritičnost ob analizi polletnih rezultatov.

Spričo manjše ekonomičnosti, večanja izgub in številnih kršitev pri izplačilu osebnih dohodkov je do konca leta pričakovati še nadaljnje slabšanje gospodarske učinkovitosti. Na pobudo IS so tudi zbori skupščine zahtevali, da tozdi in OZD ob polletju čim bolj realno ocenijo, kaj lahko pričakujejo do konca leta, še enkrat pregledajo svoje sanacijske programe in preverijo varčevanje z energetskimi viri in druge ukrepe za racionalizacijo poslovanja.

ARTIČANI OBNOVILI DOM

Za 50-letnico kulturno prosvetnega dela so krajanji artiške KS v 41 dneh opravili 1854 prostovoljnih delovnih ur pri obnovi kulturnega doma. Preplekali so dvorano, in fasado ter obnovili oder ter zamenjali dotrajana okna.

BREŽIŠKE VESTI

...

Elektronika dopolnjuje kulturo

Iskrin tozđ v Kostanjevici uravnesil kulturni prestiž kraja in industrijo

Ob začetku gradnje nove tovarne Iskre – tozda Industrijska elektronika v Kostanjevici je pred slabim letom predsednik krške občinske skupščine Silvo Gorenc dejal: „Povsem želijo združeno delo oplemenititi s kulturo. V Kostanjevici je obratno. Tu, kjer je kulturna dejavnost zelo razvejena, je potrebna materialna baza – idnustrija. Vesel sem, da je to prva tovarna elektronike v naši občini. Ta industrija ne bo posegala v okolje, ne bo onesnaževala, a bo vseeno dajala kruh.“

Direktor tozda Peter Lušek je potrdil predsednikove besede, rekoč, da je to še vedno stotine ljudi, ki bi si radi odrezali debelejši kos kruha v industriji. „Proizvajamo visoko integracijo elektronskih elementov, kar je vrh razvoja v naši DO Iskri. Izdelujemo regulacijsko tehniko, regulatorje moči, vrtijavelektromotorjev, regulatorjev svetlobe, avto priključnice in drugo.“ Letos so se lotili izdelovanja tiskanih vezij z vsemi potrebnimi elementi za prenosne radijske sprejemnike s kasetofonom znamke Grundig. Vedno pa so na preži za novimi programi, kar jim omogočajo prilagodljivi proizvodni program in strokovnjaki, ki so kos zahtevnim razvojnim in tehnološkim nalogam.

KRŠKE NOVICE

ZA KONEC – STOVICEK! – Priveditve ob prazniku krške krajevne skupnosti bodo zaključili jutri zvečer, ko bodo v krški Galeriji odprli jubilejno razstavo akademskega kiparja in medaljerja Vladimira Stovička. Ob otvoritvi bo zapel Sentjernejski oktet.

IZPOLNJENA OBLJUBA! – Pogodbena organizacija združenega dela, ki jo vodi Matko Abram z Rožnega, odpira v Krškem servisno delavnico za popravilo gospodinjstvih strojev. Novost bo v Krškem zelo dobrodošla!

ZE V LIGI! – V prvo slovensko skupino najboljših rokometarjev se je moštvo Krškega že uvrstilo. Po zmagi v Krmelju je razlika petih točk do drugouvrščene ekipe na lestvici ostala in je bil zato nastop Krčanov v zadnjem kolu zgolj formalnost.

KRŠKI TIEDNIK

Št. 25 (1662) 18. junija 1981

Komite za družbeno planiranje in gospodarstvo bo še ta mesec organiziral obiske v delovnih organizacijah, da bo s svojimi ugotovitvami lahko čim tehtneje dopolnil rezultate polletnega gospodarjenja. Gre za to, da povsod o pravem času spregledajo, da se ne slepijo s preveč optimističnimi obeti in da temu ustrezno ukrepajo. Z zavestostjo je v šestih mesecih možno še marsikaj izboljšati, preokreniti v drugo smer. J. T.

VEČ ASFALTA V CERKLJAH

V cerkljanski KS modernizirajo dva cestna odseka: Bušča vas – Vinji vrh in Dolnja Prošica – Izvir. Prvi odsek je dolg 2,7, drugi 3 kilometre. Oba bosta dokončana še letos, pokrugi kilometer dolgi odsek Zasap – Drnovo pa bo moral še počakati na asfaltno prevleko.

Prebivalcem povzročajo preglavice tudi krajevne ceste, ki povezujejo vasi. Najslabše so: pot od Brvi do Stojanskega vrha, krajevna pot Bušča vas – Poštena vas, Gorica Cerklje, Župeča vas – Račja vas – Boršt in pot na Izvir, po katerih so ljudje vsak dan vozijo na delo.

Ob 40-letnici izgnanstva slavje v Dobovi

Govoril bo Franc Šetinc

Dobovčani bodo 4. in 5. julija slavili krajevni praznik. Letos bo imel troje obeležij: 40-letnico izgnanstva, 60-letnico pihalne godbe iz Loč in 20-letnico pevskega zbora iz Dobove. Največji poudarek dajejo izgnanstvu. Spomine nanj bodo obudili z razstavo slik v domu upokojencev, kamor so povabili tudi rojaka Franca Šetince na razgovor o njegovi knjigi „Izgnanci“. Na koncertu, ki bo na sporedu 4. julija zvečer, bo sodelovalo pet pevskih zborov. Ob tej priložnosti bodo podeljevali tudi Galusova priznanja.

Po vaseh dobovske krajevne skupnosti bodo naslednje dopoldne promenadni koncert desetih godb na pihala, nato pa svečana seja skupščine KS s podelitvijo priznanj OF in plaketa Dobove. Popoldne ob 14. uri bo pred prosvetnim domom zborovanje krajanov, na katerem bo govoril sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc. Slovesnost bodo zaključili s koncertom godb na pihala in tovariškim srečanjem.

NOVO V BREŽICAH

OTROCI V SAVUDRIJO – Letos bo letovalo ob morju 110 otrok. Prostor jim je tudi tokrat odstopila počitniška baza Ljubljana – Center. Na lastne zmogljivosti ZPM, žal, ne računa več, ker za nakup zemljišča ni mogla zbrati denarja. Dnevna cena letovanja bo letos 125 din, vključeni pa so tudi prevozni stroški. Razliko so poravnale SIS za zdravstvo, socialno skrbstvo, otroško varstvo in TKS v skupnem znesku 181 tisočakov. Na 14-dnevno letovanje bodo poslali predvsem bolehalne otroke iz revnejših družin.

»Dolenjski list« v vsako družino

Športniki utrdili pobratimstvo

Slavnostni govornik na srečanju športnikov pobratenih občin je bil Marko Bulc – V nedeljo slavnostni zaključek srečanja športnikov pobratenih občin

Od petka do nedelje je bila trebanjska občina prizorišče srečanja športnikov pobratenih občin iz Iljiša, Obrenovca, Velike Gorice in Trebnjega. Kot je rekel Marko Bulc, vodja slovenske delegacije v zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ, so imeli športniki spet priložnost pokazati neomajno enotnost in bratstvo naših narodov in narodnosti.

Hkrati je Marko Bulc, ko je odpravljal srečanje športnikov na igrišču osnovne šole v Trebnjem, kritično oškrnil nekatere pojave v naši družbi, med njimi zlasti to, da več porabimo, kot naredimo, da še nedogovorno zaostajamo pri razvijanju samoupravnih socialističnih odno-

sov, da nismo dovolj odločni v premagovanju etatizma in tehnobirokratskih odnosov. Dogaja se celo, da prihaja do nebudnosti proti nacionalizmu. Zato se je treba zavzemati za odločno izvajanje dogovorjenega, za dosledno uresničevanje najtelemnejšega družbenega interesa. Ne moremo namreč pristati na prevlado lokalnih in regionalnih interesov, prevladati mora samoupravni red, večja vloga delegatov in njihovih struktur. Če nam bo to uspelo doseči, potem bomo premagali vse težave, je na koncu poudaril Marko Bulc.

ROMI SO DOBILI VODO V NASELJE

Romsko naselje Hudeje je te dni postalo bogatejše še za eno pridobitev, od katere si Romi lahko obeitajo več čistoče in manj napora pri prenašanju vode. V naselje so jim namreč napeljali vodo, pri delih pa so se odrezali tudi sami Romi, ki so opravili večino zemeljskih del. Denar pa je prispevala republiška skupnost socialnega skrbstva, medtem ko je domača skupnost imela v rokah organizacijske posle. Jasno je, da je voda med njimi naletela na nadvse ugoden sprejem, zlasti v teh vročih dneh.

Kot je bilo mogoče videti in občutiti v petek, soboto in nedeljo, pa ni bojzani, da bi ne bili enotni. Prijateljstvo, čustvo pripadnosti k istemu so se namreč izkazovali na vseh športnih boriščih, pa tudi v srečanjih s prebivalci krajev, kjer so se odvijali športni boji: na Mirni, v Šentrupertu, Velikem Gabru, Mokronogu in Trebnjem. Najbolj pa se je tovarištvo pokazalo drugega dne, ko se v taboru v Lanšprcu, kjer je

O RESOLUCIJI RAZPRAVLJALA VEČINA DELAVCEV

Delavci v trebanjski občini so se dejavno vključili v razpravo o resoluciji za tretji kongres samoupravljancev Jugoslavije. Še posebno dobro so se odrezali v Kmetijski zadrugi in banki, kjer so pripravili zelo poglobljeno razpravo.

KAKO SO SE SOCIALIZIRALI ROMI

V ponedeljek je bila v Trebnjem redna seja vseh treh zborov občinske skupščine, na kateri so obravnavali predlog družbenega plana občine Trebnje za to srednjeročno obdobje. Obravnavali so tudi poročilo o izvrševanju programa socializacije Romov, o čemer je bilo na seji največ razprave. Delegati so na seji sprejeli informacijo o uresničevanju resolucije v tem letu, pa tudi informacijo o poslovanju SIS v letošnjem letu. Več o seji skupščine v naslednji številki.

TREBANJSKE NOVICE

MIMOHOD POBRATENIH ŠPORTNIKOV – Športniki iz pobratenih občin so se skupaj predstavili v petek, ko so se na slavnostni otvoritvi zbrali na igrišču trebanjske osnovne šole, kjer jim je spregovoril Marko Bulc. Iz trebanjske občine, ki je bila letos prvič gostiteljica srečanja, pa so odhajali polni lepih vtisov.

Vsake oči imajo svojega „malarja“

Iskati je treba objektivnejša merila pri ocenjevanju gospodarskih dosežkov

Kaj lahko ob tolikšni inflaciji pomenijo podatki o 41-odstotnem porastu celotnega prihodka, porabljenih sredstvih za 34 odstotkov ali celo 43-odstotnem nominalnem porastu družbenega proizvoda sevnikega gospodarstva v prvem četrtletju letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem lani, so se spraševali na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Sevnici 11. junija. Na videz bi ob teh dosežkih bili namreč lahko zadovoljni.

SEVNIŠKI PABERKI

LE KAKO JIH NAJDEJO – Po sevnških blokkih se grede še vedno skrivalnice, kje kdo stanuje. Pošta je namreč že aprila (ne prvega!) opozorila stanovalce, naj obnovijo napise (če so sploh kdaj bili!) na vratih, oziroma poštnih predalih, vendar so izredno redki, ki so kaj storili.

NOV RAZPIS – Stanovanjska skupnost je razpisala 1. natečaj posojil za stanovanjsko gradnjo iz sredstev odpravljenega stanovanjskega sklada občine, natečaj za gradnjo iz sredstev skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Ljubljani in drugi natečaj, po katerem bodo lahko dobili posojila za gradnjo delavci, zaposleni pri obrtnikih. Vloge bodo reševali v času od 1. do 15. julija, zato ni odlašati. Dodatna pojasnila in obrazce imajo na voljo v pisarni stanovanjske skupnosti v stolpiču za Ljubljansko banko.

liejak, liejaku!
– „Pri kombinatu bojda ne vedo, kakšno delo naj bi dali mesarjem, ko v klavnici ni kaj klati!“
– „Nekateri so že dokazali, da se obnesejo v vinogradu.“

SEVNŠKI VESTNIK

V nekaterih kolektivih so res dosegli zavidljive uspehe. V GG – Termeljnem obratu za kooperacijo v Sevnici je dohodek npr. porasel kar za 140 odst. v Kopitarni za 74 odst. itd. Po drugi strani pa so v Stilleu, kjer jim naprežanje delavcev za boljše rezultate že dolgo ni tuje, po osebnih dohodkih precej pri repu, npr. celo v tozdu Stillo pohištvu. Kaj je namreč njihovo povprečje 7.077 dinarjev proti 12.889 dinarjem, kolikor izkazuje povprečje gospodarjev v kooperaciji?
V predsedstvu sevnškega sindikata so menili, da se je tudi pri ten-

primerjavah treba vračati h kategorijam, ki jih uporablja zakon o združenem delu. Kratkotako bi bilo treba spodbudne merit produktivnost. Le-to naj bi najprej primerjali s tisto v panogi, preden bi samozadovoljno „mahali z njo“ pred drugimi delavci.

Izhod torej ni v poplavi novih števil, temveč predvsem, kot radi pravimo, v primerjavi nekaterih tako imenovanih fizičnih kazalcev. Pomenimo torej stvari s pravim imenom!

A. ZELENK

Priznanje za človekoljubnost

Kar 446 krvodajalcev sevnške občine je prejelo priznanja za najmanj petkratno ali večkratno darovanje krvi

Prvo nedeljo v juniju so veliko jedilnico Lisce v Sevnici napolnili krvodajalci. Občinski odbor Rdečega križa je pripravil skromno, zato pa nič manj prirsčno proslavo.

Od skromnih začetkov krvodajalstva v sevnški občini je kar lep uspeh, če jih samo v enem letu izpolni „normo“ za priznanja kar 446! Res je bilo med njimi največ

• V kulturnem delu proslave krvodajalcev sevnške občine je prvič v Sevnici uspešno nastopil novoustanovljeni mešani pevski zbor iz Zabukovja. V znak zahvale in spominu na srečanje so jim poklonili knjigo „Tito in Rdeči križ“.

takih, ki so darovali kri že najmanj petkrat, in med njimi ni manjkalo takih, ki so prejeli domals že vsa priznanja, kar jih je mogoče. Tako je prizadeveni planinec, gasilec, Martin Klemenčič s sevnške pošte daroval kri že 63-krat.

Kdor daruje kri, običajno ne misli na priznanja, saj pomaga s to še vedno nezamenljivo življenjsko tekočino predvsem iz človekoljubja. Ravno v tem je moč našega sistema prostovoljnega krvodajalstva. Letošnja akcija odvzema krvi v sevnški

občini pade žal v čas kolektivnih dopustov: v Sevnici bo 15. in 16. julija, v Krmelju pa 17. julija. Pri Rdečemu križu vseeno upajo, da zvesti krvodajalci tudi tokrat ne bodo odrekli. Še več, pripeljali naj bi še nove.

A. Z.

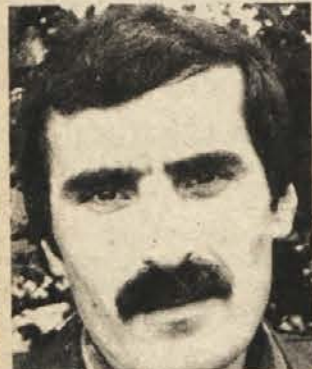

LITRI KRV ZA SOČLOVEKA – Ob podelitvi priznanj najzaslužnejšim krvodajalcem sevnške občine je manjkal Janko Kerec, ki je daroval kri že 35-krat. Prejela pa ga je Angela Savinc (na sliki) za 30-krat darovano kri. Angela je skromna delavka v sevnški Kopitarni.

Štiri sporočila kongresu

Premalo časa za obravnavo osnutka resolucije

Na pravkar končanem kongresu samoupravljalcev je samoupravljalce iz Črnomaljske občine zastopal Spasoje Milović, vodja tehnološke priprave dela v Beltovem tozdu Livarna. Milović ni samo strokovnjak na svojem

delovnem mestu, marveč je tudi vsestransko družbenopolitično aktiven; med drugim je predsednik delavskega sveta tozda Livarna, član izvršnega odbora ZIV Tam, namestnik predsednika

družbenega sveta za družbeno-ekonomski razvoj črnomaljske občine, član koordinacijskega odbora za izvajanje politike ekonomske stabilizacije itd.

„Prijavil sem se za delo v prvem tematskem področju, kjer bo govor o dohodku, njegovem pridobivanju, razporejanju, nagrajevanju po delu. Menim, da bom tu iz prakse naše delovne organizacije lahko kaj prispeval,“ je prejšnji teden dejal Milović.

„Priprave na kongres so v naši občini dobro potekale in so se vanje vključile v glavnem vse organizacije združene dela in krajevne skupnosti. Iz naše občine smo kongresu poslali štiri sporočila, ki govore o naših izkušnjah pri preobrazbi osnovnega šolstva, organiziranosti gradbeništvu, kooperaciji med kmeti in kmetijsko zadrugo in delovanju delegatskega sistema v naši občini.“

Milović je povedal, da je bilo premalo časa za natančnejšo obravnavo osnutka resolucije in da nekatera bistvena področja v njej nimajo take teže, kot so delavci pričakovali. „Upam, da bo kongres to izpopolnil, da bo resolucija bolj konkretna, taka, da bo res govorila v imenu delavca samoupravljalca.“

A. B.

PO POTEH KURIRJEV IN VEZISTOV

Prejšnji petek zjutraj je bila pred črnomaljsko pošto manjša slovesnost. Od tam je namreč krenila na pot po transverzali kurirjev in vezistov NOV Slovenije od Črnomlja do Lisce planinska ekipa. Planinci so se ustavili tudi na Suhorju.

NA PRAZNIKU V KRIZU

Pevci iz Gribelj in tamburaši iz Črnomlja so v soboto obiskali Kriz pri Trstu, kjer so izvedli kulturni program ob praznovanju tamkajšnjega krajevnega praznika. Krizani so z navdušenjem sprejeli petje in igranje, med udeleženci slovesnosti pa so se stakle iskrene prijateljske vezi. Popoldne so športniki iz Gribelj odigrali prijateljsko nogometno tekmo z nogometaši, onkraj meje.

VEČNO KRPAJJE – Na nekaterih mestih je cesta, ki povezuje središči belokranjskih občin, zakrpana kot ciganska malha. Dandanes, ko je denarja za taka dela vsepovsod veliko premalo, pa so ljudje kar veseli, če v hudi poletni vročini krpajo luknje, ki jih je povzročila dolga in mrzla zima. Tako je bilo prejšnji teden na Belokranjski cesti v Črnomlju.

GRIBLJE PRIČAKUJEJO PEVCE

Gribeljski so dobro pripravljene na 4. srečanje obkolpskih pevskih zborov, ki bo 28. junija ob 15. uri v Gribljah na običajnem mestu. Vsak zbor bo zapel tri pesmi, nastopili pa bodo naslednji: ZPZ Miran Jarc iz Črnomlja, ZPZ Adlešiči, MPZ Butorje-Draguš, moški pevski zbor Dragatuš, MPZ Vinica, MPZ Niko Županič Griblje, MPZ Beti Metlika, sekstet Vitis, dekliski zbor centra srednjih šol Črnomelj, domačini pa so povabili v goste tudi moški pevski zbor iz Križa pri Trstu, s katerim Gribeljski že več kot dve leti uspešno sodelujejo. V programu bo sodelovala tudi godba na pihala iz Črnomlja, otvoritveni govor pa bo imel tovarš Osterman, predsednik Zveze kulturnih organizacij Slovenije. Po pevski reviji bo veselica, za plesa željne bo igral ansambel Zarja, v prodaji pa bodo tudi značke in majice z embleom srečanja. Organizatorja, kulturno-umetniško društvo Niko Županič Griblje in Zveza kulturnih organizacij Črnomelj, sta se letos še posebej potrudila, da bi bilo na bližajoči se prireditvi res vse v redu.

ČRNMALJSKI DROBIR

MESA JE ZMANJKALO – Na letošnjem kresovanju in jurjevanju so bili številni obiskovalci tako lačni ali pa je bila pečenka tako slastna (poceni pa ne), da je predsednik izvršnega odbora republiške kulturne skupnosti Ivo Tavčar v nedeljo dopoldne komaj še uspel dobiti kos pečenja. Samo Butorjanci so spekli in prodali 30 jančkov.

POPOLDNE PA V GRIBLJAH – Očitno so ljudje nadvse željni zabave. V nedeljo dopoldne jih je bilo še vse polno na jurjevanju v Črnomlju (da o sobotnem skoraj celonočnem kresovanju sploh ne govorimo), popoldne pa se jih je trilo na gasilski veselici v Gribljah, kamor jih je v glavnem privabil ansambel Lojzeta Slaka. Z izkupičkom od vstopnic so gasilci izplačali muzikante pa še ostalo je nekaj denarja, ki ga bodo porabili za razvoj kraja.

Črnomaljski poročevalec

UDELEŽBA DELEGATOV

Vsi trije zbori skupščine občine Metlika štejejo 69 delegatov. V zadnjem času so se delegati takole udeleževali sej: od devetnajstih, kolikor jih šteje zbor krajevnih skupnosti, jih na seje prihaja 13 do 14, prav toliko iz družbenopolitičnega zbora, ki šteje 20 delegatov, od 30 delegatov zbora združenega dela pa jih povprečno prihaja na seje malo čez 20.

SPREHOD PO METLIKI

TURISTIČNO DRUŠTVO je postavilo na večino avtobusnih postajališč velike posode za odpadke. Zdej se mora samo še krajanstvo navaditi nanje in naše okolje bo manj onesnaženo.

14. AVGUSTA BO GOSTOVAL v osnovnošolski telovadnici petinštridesetletni gruzijski folklorni ansambel. Prireditve bo ob 20. uri, vstopnice bodo v prepredajih in veljala bi si jih pravčasno oskrbeti. Gostovanje gruzijskih umetnikov bo brez dvoma hit letošnje občinske kulturne bere.

JUTRI, 19. JUNIJA, BO METLIKA ZARES BELA, kajti v njej se bo odigraval del Ohceti v Ljubljani, in sicer prevoz nevestine bale. Osrednje dogajanje bo na Trgu svobode, poleg domačih folklornih skupin se bo predstavila skupina iz Norveške ter godbeniki iz ameriškega Clevelanda. Prisotni bodo vsi pari, ki se bodo poročili naslednji dan v Ljubljani. Med njimi tudi belokranjski.

ZA ČOLNARJENJE PO KOLPI vlada vedno večje zanimanje. Že julija se bo spustilo od Oslinice do Metlike več skupin. Kolpa je bila že 1. junija tako topla, da se je marsikdo vrgel vanjo in zaplaval.

METLIŠKI PROGRESIVNI ansambel Idus buck vse pogosteje nastopa in žanje pohvale publike in kritike. Vse kaže, da bo nastopil tudi na letošnji Noči na Kolpi v Gribljah, 25. julija.

V POKLICNI TEKSTILNI SOLI BETI imajo na razpolago samo še nekaj vpisnih mest za šolanje v šolskem letu 1981/82. Tolikšnega zanimanja ni pričakoval nihče. S prijavi bo treba pohiteti.

metliški tednik

Prvo četrtletje izredno slabo

Rešitev za težko stanje v gospodarstvu je le v boljšem delu, večjem dohodku, boljši prodaji doma in na tujem ter v pametnem gospodarjenju z ustvarjenim dohodkom

Kmetijske površine v kočevski občini se iz leta v leto zmanjšujejo – od nekdanjih 12.000 ha jih je le še okoli 3.500 ha – ker jih zarašča grmovje in gozd. Hkrati se znižuje tudi število govedi. Vzrok za to je, ker kmetijstvo ni v enakopravnem položaju v primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami.

To je ena izmed ugotovitev zadnje seje občinske konference ZK Kočevje, na kateri so razpravljali še o gospodarstvu v občini in o pripravah na kongres samoupravljalcev.

Predstavniki kmetijstva so nadalje menili, da je treba kmetijstvu nuditi boljše pogoje za razvoj ali pa ga ukiniti. Predlagali so, da je treba preko SIS za preskrbo in iz drugih virov zagotoviti potrebni denar za razvoj kmetijstva, zasebnemu kmetu kaže zagotoviti socialno varnost, treba je preklatici prepoved voza težke kmetijske mehanizacije, in pospešiti povezovanje kmetijstva in predelovalne industrije.

Se težje je stanje na področju gospodarstva, kjer je 16 delovnih kolektivov zaključilo prvo četrtletje z izgubo, med kršitelji resolucije o delitvi dohodka in osebnih dohod-

Zanimivo je, da v sosednjih občinah povsem sorodne delovne organizacije dosegajo dobre gospodarske rezultate, kar pomeni, da ima kočevska občina slabe oz. neiznajdljive strokovne kadre. Se posebno pa je žalostno, da dosegajo boljše rezultate tudi tam, kjer imajo manj strokovnjakov.

J. PRIMC

– Si slišal za kriminal belih ovratnikov, za kmetijstvo belih ovratnikov... – ... pa tudi za samoupravljanje belih ovratnikov.

KMETIJSTVO NAZADUJE

Družbenih kmetijskih površin v občini Kočevje je bilo po vojni 7.700 ha, danes pa jih uporabljajo le manj kot 3.000 ha, ker so ostale opustili za izkoriščanje, oziroma jih je zarasel gozd. Na družbenem sektorju imajo 3.670 govedi, v zasebnem pa 1.355, medtem ko so jih imeli pred vojno na tem območju kar 14.000.

Nad polovica ljudi v mestu

Kar 14.540 prebivalcev kočevske občine živi v kočevski kotlini, le 3.655 pa izven nje v šestih izmed 10 KS

Ob nedavnem popisu so v občini Kočevje našli 18.195 prebivalcev. Od tega jih živi na območju krajevnih skupnosti Kočevje – mesto 8.816, na območju mesta (mesto zajema še del KS Rudnik – Šalka vas) pa celo 9.296.

Zdomcevc, ki so na delu v tujini, so našli 471. Z njimi je v tujini še 218 svojcev.

V občini je skupno 5.884 gospodinjstev. Vsako gospodinjstvo pa nima svojega stanovanja, saj so le-teh našli 5.793. Popisali so še 264 vikendov in praznihiš.

V vsej občini so našli še 232 konjev, 1.332 goved, 1.222 ovac, 847 prašičev, 17.258 kosov perutnine, 1.088 vodnjakov

in nobenega kombajna. Seveda veljajo te številke le za zasebnike, medtem ko je v družbenem sektorju živine in vsega drugega še veliko več.

Našteli so tudi 418 začasnih prijavljenih. To so predvsem dijaki, ki stanujejo v dijaškem domu in drugod, in sezonski delavci, ki jih je največ zaposlenih pri Zidarju in v gozdarstvu.

Po krajevnih skupnostih je število prebivalstva naslednje: KS Kočevje – mesto 8.816, KS Rudnik – Šalka vas 2.458, KS Stara cerkev 1.817, KS „Ivan Omerza“ Livold 1.449, KS Kostel 814, KS Kočevska reka 651, KS Draga 646, KS Struge 641, KS Oslinica 487 in KS Poljanska dolina 416.

J. P.

DROBNE IZ KOČEVJA

HUD NALIV – Naliv z nevihto in na srečo ne preveč gosto točo je pred osmimi dnevi zajel Kočevje in napravil je nekaj škode na poljih in avtomobilih. Voda je vdrla v nekatere kleti tudi novih stavb (zaradi slabo izpeljane kanalizacije), prebila se je skozi poškodovano streho bivše gimnazije in zmočila strop v dveh razredih.

TESARJI SE V TEMI – Tesarska ulica, kjer stanuje v več blokih toliko ljudi kot v večji vasi, je še vedno v temi, čeprav so bile svetilke zanjo že kupljene in podstavki pripravljene že pred letom in več.

ŠE NEUREJENO – Nasproti vhoda v AVTO Kočevje so še vedno neporavnani kupi zemlje in drugega materiala, ki so ostali, ko je Komunala urejala kanalizacijo. Kupe je zarasla visoka trava. Vse to ne daje temu delu mesta posebno lepega videza.

KOČEVSKÉ NOVICE

Za pravičnejše nagrajevanje

M. Vukmanič, delegatka na kongresu samoupravljalcev

Iz metliške občine je delegatka na kongresu samoupravljalcev Marija Vukmanič, vodja kontrole in tehnične servisa v Betini temeljni organizaciji Kodranka, kjer je tudi sekretarka osnovne organizacije Zveze komunistov, hkrati pa je Vukmaničeva še koordinatorka osnovnih organizacij ZK v delovni organizaciji Beti.

„V koordinacijskem odboru smo se odločili, da bomo iz naše občine na kongresu sodelovali v tematski skupini, kjer bomo razpravljali o nagrajevanju po delu,“ je povedala Vukmaničeva pred odhodom na kongres. O nagrajevanju po delu pripravljajo v Beti tudi problemsko konferenco, za kar že tečejo priprave po osnovnih organizacijah.

„Priprava in izvedba te pro-

blemske konference je ena od nalog, ki smo si jih zadali na zadnjem zboru komunistov naše delovne organizacije; merila za kolektivno nagrajevanje so sedaj različna, poleg tega smo se pred nedavnim na novo samoupravno organizirali in je nagrajevanje po delu treba res čim bolj in čim pravičnejše urediti, kajti vsi vemo, da ima prav pravično ureje-

no nagrajevanje po delu zelo velik vpliv na produktivnost.“

Seveda ne gre za to, da bi sedaj v Beti povsem spremenili dosedajni način nagrajevanja po delu, marveč ga skušajo na podlagi dosedanjih izkušenj in spoznanj še izboljšati, tako da bo kar se da pravično in učinkovito.

A. B.

PRED POČITNICAMI – Preden se bodo razšli in vsak po svoje preživeli počitnice, so tovaršice učence odpeljale še na zadnje izlete v tem šolskem letu. Učenci drugega razreda metliške osnovne šole so si ogledali Gradec in pred tamkajšnjim spomenikom počastili spomin na padle partizane in žrtve fašističnega nasilja.

Zgraditi novo ali popraviti staro?

Gradnjo družbenega centra v Loškem potoku naj bi financirali vsi, ki bodo imeli v njem prostore – Gradnja se bo začela lahko šele leta 1986, če bo denar – Prispevka v delu ne bo

KUD „Ivan Vrtačnik“ Loški potok in kulturna skupnost občine Ribnica pripravljata ureditev kulturnega doma v Loškem potoku. Po prvotnem predlogu naj bi temeljito obnovili sedanji, po novejšem pa naj bi zgradili nov kulturni dom.

Sedanji dom je vlažen, mrzel in dotrajan, saj je bil zgrajen že pred 80 leti. Njegovo popravilo je načrtovano v letu 1983, za kar je predvidenih 5 milijonov dinarjev.

Večina kulturnih delavcev pa se zavzema, da bi zgradili (po letu 1985 nov dom in za pripravo te gradnje porabili tudi omenjenih 5 milijonov). Menijo namreč, da bo Loški potok napredoval in da bo število prebivalstva še naraščalo, saj prav zdaj pripravljajo gradnjo proizvodne dvorane Rika iz Ribnice, tu so že tozdi oz. obrati Inlesa, BPT in Saturnusa. Občani pa bodo potrebovali tudi več kulturnih prireditvev in boljše možnosti za izobraževanje.

Po sedanjem predlogu oz. programu bi bili v spodnjem delu novega doma restavracija in kuhinja za družbeno prehrano, trgovine, pekarija in skladišča. Ta del gradnje bi financirale tiste OZD, ki bi imele te prostore.

STARI DOM JE DOTRAJAL – Na fotografiji je sedanji kulturni dom v Loškem potoku.

LOVSKA RAZSTAVA

Zveza lovskih družin Kočevje je pred kratkim organizirala v Dolenji vasi tradicionalno razstavo lovskih trofej divjadi, uplenjene v minulemu letu. Letošnjo razstavo je tehnično pripravila lovska družina Banjaloka v sodelovanju z ostalimi družinami.

bi se imenoval družbeni center – pa bi zadoščal za potrebe Loškega potoka za okoli 50 let.

J. PRIMC

– Zakaj se je toliko časa vlekle raziskovanje, kam so izginiti predmeti večje vrednosti, lasti KUD Loški potok?

– Ker so iste osebe, pri katerih so bili ti predmeti, izgijotje tudi raziskovale.

PREDSEDNIK A. KOŠMERL – na nedavni prvi seji novoizvoljenega upravnega in nadzornega odbora KUD „Ivan Vrtačnik“ iz Loškega potoka so izvolili za predsednika Albina Košmerla, za tajnico Ivanko Levstek, za blagajničarko Milko Lavrič in za predsednika nadzornega odbora Janeza Lavriča.

LOŠKI POTOK POJE – Revija pevskih zborov „Loški potok poje 81“ bo 2. avgusta. Takrat bodo proslavili tudi krajevni praznik (31. julij) in odprli lovski dom. Na revijo, ki bo letos drugič po vrsti, postala pa naj bi tradicionalna, bodo povabili tudi pevске zbere iz sosednjih občin.

OTVORITEV KNJIŽNICE – To dni pripravljajo v Loškem potoku otvoritev knjižnice, in sicer v avli dvorane prosvetnega doma. Pohoščeno zanjo je izdelal Inlesov tozd v Loškem potoku, pri čemer sta še posebno pomagala Franc Benčina in Franc Rus.

REŠETO

Renault 4GTL-

„mali velikan“ še močnejši in udobnejši

Kačšen avtomobil želi sodobna družina?
Predvsem gospodaren, praktičen in zanesljiv. Avtomobil za danes in jutri.
RENAULT 4 - GTL s tehničnimi novostmi . . .

- S številnimi tehničnimi novostmi . . . . .
- močnejši in bolj dinamičen motor s 1.108 cm³ (1.108 l)
  - minimalna poraba goriva 4,81/80 km/h
  - velik prtljažni prostor 1.000 dm³ (1.000 l)
  - udoben in komforten — izpopolnjena neodvisna obesa in amortizacija ter obogatena oprema
  - design za danes in jutri
  - . . . . . vse bolj iskano vozilo

vozite se gospodarno,
udobno in zanesljivo
—Renault 4GTL!

NOVO
1108 cm³

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

Bomo živeli le iz rok v usta?

V trebanjski občini je marca in aprila letos kar en odstotek delavcev prejel nižje osebne dohodke kot 5.100 din — Regresi za prehrano na dogovorjeni ravni

Zaostrene razmere v gospodarstvu odpirajo ta trenutek težko dilemo: ali denar iz dohodka delovnih organizacij zaradi padca realnih osebnih dohodkov in s tem življenjskega standarda usmerjati v osebno porabo ali pa skrbeti za večjo akumulacijo in s tem v boljše življenjske sposobnosti gospodarstva.

Vendar pa sindikati ta čas največ pozornosti posvečajo prvemu delu vprašanja, zato se je tudi trebanjski svet za oblikovanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke, ki deluje pri občinskem svetu, lotil analize socialnega stanja zaposlenih v združenem delu. Odziv na anketo je bil izjemno dober.

Iz analize osebnih dohodkov je videti, da je v marcu in aprilu 36,9 odstotka delavcev v občini prejelo osebne dohodke pod 8.000 dinarjev, 6 odstotkov pod 6.000 dinarjev in kar 1 odstotek pod 5.100 dinarjev. Med 8.000 in 13.000 dinarjev je v svojih kuvertah dobilo 54,9 odst. delavcev, nad 13.000 pa nekaj nad 8 odst. delavcev. V GOP na Mirni, Trimu Tozd JKP, Surovini, Dolenjki in Zmagi pa je kar nad 60 odst. zaposlenih prejelo osebne dohodke pod 8.000 dinarjev. Še bolj zaskrbljujoč je podatek, da je nad 30 odst. delavcev v GOP, Surovini in

Zmagi v marcu in aprilu prejelo osebne dohodke pod 6.000 dinarji. Od 248 delavcev v trebanjski občini, ki so prejeli pod 6.000 dinarjev je 14 odst. kvalificiranih, 22 odst. polkvalificiranih, 44 pa nekvalificiranih. Hkrati z analizo sredstev za osebne dohodke je svet analiziral porabo sredstev za skupno porabo.

Tako se je izkazalo, da delavci z višjimi osebnimi dohodki prejemanje nižje regrese kot tisti z nižjimi.

Najnižji regres za letni dopust znaša 1.000 do 3.000 dinarjev, najvišji pa celo 2.000 do 4.000 dinarjev. Povprečno se regres za letni dopust giblje med 1.500 in 2.500 dinarji.

Regresi za prehrano so bili najnižji v Kolinski in v veterinarski postaji, kjer so delavci dobili po 500 dinarjev, najvišje pa so dobivali v osnovni šoli Trebnje in Elmi.

Svet je ugotovil, da delovne organizacije, ki razpolagajo z dovolj dohodka, le tega kljub stabilizacijskim omejitvam tudi dele za različne vrste porabe. Obstajajo pa tudi delovne organizacije, ki so manj akumulativne, zato njihov razvoj temelji

tudi na osebnem odpovedovanju. To odpovedovanje pa ima svoj konec

PRAZNIK FOLKLORE — Prizadevni mokronoški organizatorji so letos že spet pripravili „Igraj kolo“, prireditev, na kateri se vsako leto predstavi nekaj folklornih skupin. Letos so nastopile skupine iz Novega mesta, Peči grada, Velike Gorice, Celja in Trziča. Gledalci — na prizorišču starega mokronoškega gradu se jih je zbralo nekaj desetih — pa so posebej uživali ob plesu skupine mladih plesalcev iz Velike Gorice.

Zadovoljni z doseženim

Na kmetiji Hilde in Franca Hostnika rede 20 glav živine — Vsi sinovi so ostali doma in pomagajo

Z leve asfaltne ceste, ki se vije proti Catežu, kamor je pred desetletji peš iz Litije pripotoval Fran Levstik, pelje v Zagorico prikupna vaška potka. In njen začetek obeta samo to in nič več. Šele ko se po nekaj desetmetrih vožnje razkrije ozelenelo pobočje, v njem pa napoli skrita med drevje prijazna vas, se prebudi v človeku radovednost, kakšni ljudje žive tu, kako se jih je v tisti „odročnosti“ dotaknil tako imenovani napredek, kaj delajo, kako živijo. In razkrije se, da se po prikupnih vaških potkah, kjer ob dežju še emamno diši po prahu, lahko pride v take vasi, kjer se je sodobno kmetijstvo lepo vklopilo v okolje.

Beseda bo o kmetiji Franca in Hilde Hostnik, ki je napredek začel prihajati nekako pred devetimi, osmimi leti, ko so kupili najprej traktor, potem pa zmeraj več strojev. V hlevu se je začela množiti živina, k hiši je prišel prvi avto, hlevi so se povečali, zraven njih pa so zrasli še silosi. Kljub vdoru takšnih sodobnih kmetijskih pripomoč-

kov, ki so na neki način izpodrivali pri meščanih tako cenjeno kmečko idiliko, pa so v vasi in tudi pri Hostnikih znali ohraniti ravnotežje. Želja za pridobivanjem denarja jih ni razbila, družina še zmeraj šteje štiri sinove, ki se vsak dan ali vsak teden vračajo domov. Eden namreč dela kot mesar, drugi je zaposlen v Trimu, ob delu pa še študira tretji letnik gradbene fakultete, dva obiskujeta srednje tehniške šole v Ljubljani. In ker so vsi zavezani domu, tudi pomagajo pri reji dvajsetih glav živine, pri odvažanju mleka v dolino, pri obnovi hiše. Hiša je zdaj od vrha do tal obnavljena, tako da je prostor za vso družino, po tleh so lepe keramične ploščice, na stenah tapete, pa še koplanica in nekaj sob, ki so nadomestile nekdanjo eno samo izbo.

Hilda Hostnik, ki je bila ob našem obisku doma skupaj z vnukom Brankom in staro mamo, je ponosna na vse, kar je družina s skupnimi močmi dosegla. Ponosna je tudi na sinove, ki so kljub šolanju v drugih krajih našli pot domov, kjer se znajo prijeti za delo, kjer je potrebno. Zato si zdaj niti ne želi, ničesar posebnega več, tudi širjenje kmetije ne, vsaj tak vtis je dobiti. Dela je namreč na 14 hektarjih kar veliko, dvajset glav živine pa glede na to, da jo rede samo z domačo krmo, tudi ni premalo. In še bolj kot veselje nad doseženim je pri njih pohvalno to, če sodimo samo po Hildi, da so si znali ohraniti neko radost do življenja. Brez hudih kritičnih pripomb, zadovoljni s tem, kar so dosegli. Pa tudi to je veliko, če ne največ. J. S.

POSPRAVITE KLETI IN PODSTREŠJA!

V ponedeljek, 22. junija, se bodo prebivalci krajevnih skupnosti Trebnje, Mirna, Mokronog in Sentrupert lahko spet znebili odvečnega papirja. Stare časopise, revije, knjige in zvezke je treba samo zvezati v svežnje in jih do 16. ure postaviti pred vhodna vrata, kjer jih bodo pobrali mladi člani Rdečega križa in jih odpeljali k Surovini. Poleg tega, da si bodo prebivalci na ta način povečali kleti ali podstrešja, kjer pač hranijo papir, bodo tudi pomagali pri različnih humanitarnih akcijah, ki jih Rdeči križ organizira z denarjem, pridobljenim v teh akcijah.

IZ KRAJA V KRAJ

KDO VE, KAJ JE ZADRŽEVALO TREBANJCE, da se niso v večjem številu udeležili slavnostne otvoritve srečanja pobratenih sportnikov, ki je bila pretekli petek na igrišču trebanjske osnovne šole. Po vsej verjetnosti pa je v ozadju take abstinence množična invazija v zidavnice in vinograde, kjer vrli vinogradniki hite vezati trte in opravljati podobna opravila. Še bolj verjetno pa je, da delajo prostor za letošnji pridelek vina.

NASTOPILA JE SILNA VROČINA in pred vrati mnogih podeželskih gostin je videti stare možake, kako si poskušajo pogasiti žejo z ne posebej mrlim pivom. V trgovine pa ne smejo, saj take prekrške vneto preganja inšpekcija, menda zelo vneto celo v krajih, kjer ne premorejo niti zaniknega bifeja ali gostilne. No, možaki se zaradi tega nič ne pritožujejo, saj je pivo, kupljeno v trgovini, za polovico cenejše kot v gostilni ali bifeju.

PA SO VENDARLE IZJEME, kar se tiče mletja kave v trebanjski občini, odkoder smo poročali, da se tega opravila vsi trgovci vneto brani-

jo. Izvedeli smo namreč, da so kavo ves kritični čas mleti v eni izmed poslovalnic v občinskem središču. Za gospodinje ali tovarišice tajnice, ki bodo te dni spet iskale to trgovino, naj povemo, da je to Mercatorjeva poslovalnica št. 17.

TE DNI JE MARSIKATERA tovarišica ali celo tovariš prišel v službo z vijoličastimi prsti. Baje so se cele množice podale v lov za borovnicami, iz katerih bodo v teh težkih stabilizacijskih časih delali marmelade in džeme, ki bodo ob visokih cenah takih in podobnih stvari prišli zelo prav.

LOKALNI POROČEVALEC Janez Platiše, ki med drugim ureja tudi mirenskega Krajana, je imel ob obilicah velikih prireditev minule dni v resnici veliko dela. Poleg slikanja s celimi grozdi fotoaparatom, ki jih vedno nosi s seboj, je doživel svoj ognjeni krst tudi kot radijski reporter. O srečanju sportnikov pobratenih občinj je namreč direktno poročal tudi za Val 202, ki je ena izmed najbolj poslušanih oddaj ljubljanskega Radia. Nastop je bil za prvič zelo uspešen.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

DOLENJSKI PROJEKTIVNI BIRO
NOVO MESTO, SOKOLSKA 1
URBANIZEM, PROJEKTIRANJE,
INŽENIRING

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 18. junija - Marko Petek, 19. junija - Julijana Sobota, 20. junija - Silvertij Nedelja, 21. junija - Alojz Ponedeljek, 22. junija - Ahac Torek, 23. junija - Kresnica Sreda, 24. junija - Janez Četrtek, 25. junija - Hinko

LUNINE MENE

25. junija ob 5.25 - zadnji krajec

BREŽICE: 19. in 20. 6. ameriški barvni film Fantazija. 21. in 22. 6.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ SPREJMEM NATAKARICO IN KUCHARICO. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru, ob nedeljah prosto. Javite se osebno ali po telefonu 71-251. Gostilna Srečko Murko, CKŽ 16, Krško.

TAKOJ ZAPOSIM KV zidarja z večletno prakso in NK gradbenega delavca, oziroma fanta za priučitev. Stanovanje zagotovljeno, OD DOBER. Alojz Škrjinar, Topniška 28, Ljubljana.

ZIDARJA IN DELAVCA takoj zaposim. Bukovec, Ivana Roba 5, Novo mesto.

ZAPOSIM ELEKTROMECHANIKO, ki zna samostojno popravljati elektromotorje. Plača po dogovoru. Telefon (061) 310-119 dopoldan, Elektromehanika DROLE, LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 13.

SPREJMEM TAKOJ KV pekoveškega pomočnika. Plača po dogovoru, hrana in stanovanje v hiši. Davorin Vidic, pekarna, Jesenice, Brata Rupar 9, 64270 Jesenice.

STANOVANJA

MLAD ZAKONSKI PAR išče manjše neopremljeno stanovanje v Trebnjem ali bližnji okolici. Ponudbe pod šifro: „REDEK PLACNIK“.

STANOVANJE v Novem mestu išče mlada družina. Naslov v upravi lista (2573/81).

Motorna vozila

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Pirc, Čučja mlaka 4, Škofjan.

ZASTAVO 101 luxe, letnik 1978, karambolirano, prodam. Dolnja Brezovica 15, 68310 Sentjernej. SPACKA, letnik 1974, prodam. Becele, Smolenja vas 63 a, Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Bojan Budja, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simičič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik priloge; Dušan Lazar, Ekonomska propaganda; Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 10 din. Letna naročnina 380 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 760 din - Za inozemstvo 760 din ali 26 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 200 din, 1 cm na določeni strani 300 din, 1 cm na prvi strani 400 din. Vsak mali oglas do 10 besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 12 od 1. 4. 1981 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1981) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52000-603-30624 - Naslov uredništva 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: Jenkova 1, p. p. 33, tel. (068) 22-365 - Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: Glavni trg 3, p. p. 33 telefon (068) 23-611 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelom DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

italijanski barvni film Safari - ekspres: 23. in 24. 6. jugoslovanski barvni film Daj, kar daš.

BREŠTANICA: 20. in 21. 6. ameriški film Vohu, ki me je ljubil. CRNOMELJ: 18. in 21. 6. filipinski film Maščevanje Sony Lija. 19. in 24. 6. Požar v nebotičniku. 20. in 21. 6. ameriški film Kramer proti Kramerju. 22. 6. ameriški film Lovec. 23. 6. ameriški film Zlati randevu. 25. 6. film Labirint.

KOSTANJEVICA: 20. 6. italijanski film Bleferji. 21. 6. panamski film Kraljevič in berač. 24. 6. italijanski film Grdi, umazani, hudobni.

NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 19. do 21. 6. ameriški barvni film Ljubezna zgodba na ledu. 22. in 23. 6. italijanski barvni film Mimi Kovinar. 24. in 25. 6. angleški barvni film Plemeniti Tom.

LADO 1500, letnik september 1979, prodam. Informacije po telefonu dopoldne (068) 77-105, zvečer na tel. (068) 77-230.

126 P, letnik 1979, prodam: Informacije na tel. 85-330.

ZASTAVO 101, letnik 1967, dobro ohranjen, prodam. Ogled v popoldanskem času pri Vučkovič, Koštalova 41, Novo mesto.

UGODNO ZAMENJAM ali prodam spacka 1974 za FIAT 850, Kastelec, Dol. Težka voda 14, Novo mesto.

FIAT 126 P, oktober 1980, ugodno prodam. Milena Mavrič, Otočec 65.

PRODAM ali menjam R 18 za GOLFA. Tel. (068) 21-809.

ZASTAVO 750 K. kason prodam. V račun vzajem tudi osebni manjši avto. Tel. (061) 783-132.

FIAT 1300 prodam, lahko tudi po delih. Bečo Camil, Nad mlino 24, Novo mesto.

VW hrošč 1500, letnik 1969, 80000 km, iz prve roke, prodam. Telefon Breštanica 75-157 od 11. do 14. ure.

GOLF LS 1976, nemški, v odličnem stanju, prodam. Jože Dornik, Cesta prvih borcev 6 (nad cvetličarno) Brežice.

FIAT 126 P, letnik julij 1979, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. Informacije po 15. uri po tel. 69-759.

WARDBURG, registriran, letnik 1976, dobro ohranjen, prodam. Stane Senica, Dol. Toplice 66 a. 126 P, letnik 1978, odlično ohranjen prodam. Marjan Tomazin, Sukletova 7 (Smihel), Novo mesto.

Z 750 L, letnik 1977 prodam. Jože Bobič, Cesta herojev 32, Novo mesto.

FICKA, letnik 1974, delno obnovljenega prodam. Informacije na telefon 21-948 zvečer!

VW 1300, letnik 1970, registriran do 17. VI. 1982, prodam. Alojz Gregorič, Zemelj 6, Gradac v Beli krajini.

GOLF, letnik 1977, prodam. Tel. 21-407, Leban.

ZASTAVO 750, letnik 1977, registrirano za celo leto, odlično ohranjeno, ugodno prodam. Merica Kržan, Gubčeva 8, Brežice.

ZASTAVO 750 L, letnik 1978, registrirano do aprila 1982, prodam. Informacije po 15. uri na tel. (068) 23-433.

POCENI PRODAM ITALIJANSKI FIAT 500 - topolino, star 13 let, registriran do aprila 1982. Tel. 61-591.

Renault 4GTL

FIAT 850 ugodno prodam. Gostilna Darko Junko, Kostanjevica.

ZASTAVO 101, letnik december 1979, prodam za 13.8 M. Naslov v upravi lista (2577/81).

ŠKODO 105 L, letnik avgust 1979, prevoženih 23.000 km, garažirano, zaščiteno, prodam. Informacije na tel. 22-300.

ZASTAVO 750, letnik 1973 prodam. Hudoklin, Gornji Mahorovec 16, Sentjernej.

ZASTAVO 750, letnik 1976, z rezervnimi deli prodam. Cesta brigad 10, Novo mesto.

Z 101 S, letnik 1978, prevoženih 28.000 km, prodam. Informacije dopoldne 21-826 int. 344.

SPACEK, letnik 1973, vozen in registriran do 28. 8. 1981 prodam za 12.000 din. Frenk Valant, Gl. trg 2, Sevnica.

Kmetijski stroji

TRAKTOR BUSSATO 25 KM prodam. Franc Staniša, Vrh pri Ljubnu 3, Novo mesto.

NOVO BCS KOSILNICO prodam. Jože Kordiš, Hrib 13, 61318 Loški potok.

TRAKTOR STEYER (18 KM) in jermenco prodam. Pogon na vsa štiri kolesa. Primeren za v gozd in vinograd. Cena ugodna. Franc Conta, Hrastje 16, Grad, Sentjernej.

PRODAM

KOERTINGOV GLASBENI INFRACENTER 699 z zvočniki prodam. Telefon (068) 23-466.

PRODAM HITACHI STOLP resiver, kasetofon in gramofon (50 W x 2), zvočniki marantz 60 W. Tel. (068) 72-056.

PRIKOLICO ZA OSEBNI AVTO prodam. Smihel 11, Novo mesto.

CELNO STENO za zastavo 101 prodam. Tel. 21-234.

PO UGODNI CENI PRODAM gumi kabel (3 x 2,5 in 3 x 1,5), v raznih dolžinskih metrih. Alojz Kum, Ždinja vas 46, 68222 Otočec.

ČESNJE, ki jih obiraš sam, prodam. Anton Blatnik, Trebča vas 27 pri Dvoru.

HRASTOVE DESKE IN PLOHE prodam. Jože Gazvoda, Črnošnjece 58, Stopiče.

LESENO BARAKO (4 x 2,70 m) in šivalni stroj „ANA“ prodam. Jože Kastelic, Ragovska 7, Novo mesto.

STROJ ZA BALIRANJE slame in sena prodam. Cena po dogovoru. Ivan Kavšek, Smolenja vas 19, Novo mesto.

PRODAM kravo staro 3 leta in telico staro 1 leto. Smolenja vas 41, Novo mesto.

HLADILNO VITRINO S ŠANKOM ugodno prodam. Gostilna Darko Junko, Kostanjevica.

PRODAM ALI ZAMENJAM tovrno prikolico za osebni avto za drva. Tomaž Potočar, Trška gora 75 nad gostilno Pugel.

MOTORNO KOLO znamke PUCH 250, letnik 1960, v nevoznem stanju, dobro ohranjeno, prodam. Cena po dogovoru. Branko Kristof, Sevnica 19, Mirna n. h.

MOTOR T 4, kratka os, nov in čoln Maestral 5 takoj prodam. Klicati na tel. (068) 71-608 po 16. uri.

UGODNO PRODAM nov moped APN 4 TL, vožnja dovoljena brez registracije in voziškega dovoljenja. Špolar, Mirna peč 67.

PRODAM rabljena zastekljena okna in vhodna vrata. Naslov v upravi lista (2578/81).

UGODNO PRODAM še nerabljeno cisterno za kurilno olje (2400 l), iz armiranega poliestra. Adolf Hlastan, Senovo 21.5.

BARVNI TELEVIZOR, manjši ekran, znamke SCHARP prodam. Tel. 24-821.

KORUZO ZA KRMO prodam. Vida Košir, Brod 1, Novo mesto, telefon 21-619.

RABLJENO OSTREŠJE (grušt na stole 9 x 12) prodam. Musar, Roje II, 68233 Mirna.

32 m žlebov s kljukami in 16 m cevi z objemkami prodam. Becele, Smolenja vas 63 a, Novo mesto.

PRODAM 30 a košnje v Gotni vasi. Mišjak, Boričevno, Novo mesto.

PRODAM etažno peč (20.000 kalorij), novo. Doma sem v petek in nedeljo. Naslov v upravi lista (2574/81).

NOVO ZGRAJENO ZIDANICO Z OSEMLETNIM VINOGRADOM v izmeri 1300 m² v bližini Novega mesta prodam. Sončna lega, dostop z vsakim vozilom. Ugoden nakup! Naslov v upravi lista (2576/81).

PRODAM VINOGRAD S HRAMOM in kolosek v Hrvaški gori. Lep razgled na Krško. Rako in Sentjernej. Jože Pirnar, Dol. Prekopa 50, Kostanjevica.

KUPIM

KUPIM 500 kom. rabljene strešne opeke Kikinda ali cementne. Tel. 23-727 ali naslov v upravi lista (2575/81).

PREKLICI

MARIJA TRAMTE, RATEŽ 12, opozarjam BARBARO in RADA SKEDLJA z Rateža 13, naj prenehata z žaljivimi besedami, vpitjem ter lažmi in naj pustita moje družino pri miru. V nasprotnem primeru jih bom sodno preganjal.

FRANC KUMP IZ LJUBNA 42, URŠNA SELA, opozarjam vse, ki si prilaščajo mojo lastnino, naj s tem prenehajo. V nasprotnem primeru jih bom sodno preganjal.

ROZIKA BRENKO IZ DEDNJE VASI 43/a preključem žaljive besede, katere sem izrekla 20. aprila zoper Avgusta Molana, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

UOBVESTILA

CTS-THYSSEN SERVIS ČRNOMELJ - Popravila, nastavitve izkoristka izgorevanja, montaža oljnih gorilnikov! Izvršimo hitro in kvalitetno. ANTON VRŠČAJ, ČRNOMELJ, tel. (068) 76-073.

SERVIS LTH ŠKOFJA LOKA ČRNOMELJ - Popravljamo vse vrste hladilnih naprav za industrijo, gostinstvo in gospodinjstvo! IZDELKE LTH ŠKOFJA LOKA servisiramo in montiramo tudi v garantnem roku. Popravila v oddaljenosti do 80 km izvršimo v roku 48 ur. ANTON VRŠČAJ, KOLODVORSKA 56, 68340 ČRNOMELJ, tel. (068) 76-073.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

SNEGOBRANE ZA VSE VRSTE KRITIN, ki jih lahko sami montirate, dobite v delavnici DANETA MIŽIGOJA, CKŽ 25, 68270 KRŠKO, in v vseh železninah in trgovinah z gradbenim materialom.

VODOVODNE INSTALACIJE napeljujem in popravim po ugodnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila s kreditom. DRAGO VIRČ, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, tel. (068) 83-594.

POPRAVEK

OO ZSMS ZDRAVILIŠČE DOLENJSKE TOPLICE obvešča cenjene goste, da je datum veselice prestavljen od petka, 19. junija, na soboto, 20. junija. Vljudno vabljeno!

CESTITKE

FANIKI FRANKO IZ KETTEJEVEGA DREVOREDA 38, BRSLJIN ob njeni 50. letnici želimo obilo zdravja in zadovoljstva med nami mož Stanko, sin Franci, mama Julka in sin Stanko z ženo Alenko ter vnuka Peter in Mitja, ki pošiljata stari mami koš poljubkov.

Srčne čestitke SLAVKI GURJUPIČ IZ ŽABJE VASI 2 za njeno praznovanje, veliko sreče in zdravja ter zadovoljstva-sosedovi.

DRAGI LOJZKI KOLENC za dvojno praznovanje kličemo še na mnoga zdrava leta, Ivan, Pepca, Cvetka in Fanči.

DRAGI ZENI IN MAMI LOJZKI HROVAT IZ NOVEGA MESTA, KOLODVORSKA 2 za god iskrene čestitke, posebno veliko zdravja, sreče in zadovoljstva v krogu svojih želi mož Jože, sin Jože z družino, hčerki Slava in Mari z družinama.

V SPOMIN

TONČKO ŽABKAR z Bučke

Nikoli ne bom te zapustila, si zadnji dan mi še dejala, pa vendar to si mi storila, mi srcu večno bol zadala. Pokliči me, za tabo hočem, da skupaj zemljico rahljava. V samotni taki biti nočem, čeprav ne bova skupaj spala!
17. 6. 1980
RUDO

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 5. do 13. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Darinka Radej iz Stranj - Damjana, Milica Glogovič iz Bestovja - dečka, Cvetka Tovornik iz Reštanja - Boruta, Nada Oklobdžija iz Brežic - Branka, Nevenka Mučnjak iz Kladja - Zlatka, Vesna Ocvirek iz Otoka - Veroniko, Antonija Požaj iz Gaja - deklko, Josipa Vurič iz Letovčana - Stjepana, Branka Gvozdanovič iz Podvrha - Nikolino, Milica Zorčič iz Brežic - dečka, Barica Reškovec iz Budinjka - Senka, Jožica Kalin iz

Gor. Skopic - Natašo, Ivančica Jurkovič iz Konščice - Tomislava, Vlasta Dejak iz Cerkelj ob Krki - dve deklici, Vlasta Očkerl iz Krškega - Karolino, Slavica Bovha s Senovega - Sabino, Marija Geršak iz Gor. Pohance - Srečka, Barica Gradovič iz Javorka - Zvezdano, Vasha Hraštovski iz Njivic - Katjo in Marija Valek iz Koritnega - Matjaža. Cestitamo!

IZ NOVOMESKE PORODNIŠNICE

V času od 3. do 10. junija so v novomeski porodnišnici rodile: Vesna Brajdič iz Smihela - Dimitrija, Antonija Perše iz Družinske vasi - Eriko, Majda Pungerčan iz Čilpaha - Arnina, Danica Nosan iz Tolstega vrha - Renato, Marjana Stricelj iz Gradca - Tanjo, Irena Kočvar iz Gradca - Bernardo, Jadranka Lah iz Semiča - Ireno, Darinka Maver iz Dolge njive - Mojco, Angela Turk iz Gornje Straže - Sšo, Vesna Kapš z Lokev - Petro, Vida Zupan iz Razdrtega - Alenko, Ana Kužnik iz Daljnega vrha - Aleša, Ana Pezdirc iz Semiča - Minko, Anica Franko iz Gorenje Straže - Jureta, Darinka Jerman iz Dolenjega Kronovega - Jerneja, Alojzja Smolič iz Belega grča - Gorazda, Ljudmila Blažič iz Stranske vasi - Tanjo, Mira Brodar iz Ravgovega - Gregorja, Jožica Dulmin iz Podpreske - Mateja, Martina Sepaher iz Podrebrja - Jureta, Ivanka Zamedič iz Zilj - Tomaža, Anica Kerin iz Podbočja - Ano, Vasilija Zaletelj z Dolenjih Kamenc - Spelo, Marija Majerle iz Lipovca - Marka, Marija Kozolec z Mirne - deklko, Frančiška Kastelic iz Brezove rebri - deklko, Majda Prijanovič z Belega grča - dečka in Zdenka Kotar iz Jordankala - deklko. Cestitamo!

LICITACIJA

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA
DJURO SALAJ KRŠKO, proda

IMV KOMBI 2200 D Furgon letnik 1976 v voznem stanju. Licitacija bo v sredo, 24. 6. 1981, v „Djuro Salaj“, TOZD Transport za družbeni sektor ob 9. uri in privatnike ob 10. uri dopoldan.

476/25-81

ZAHVALA
Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, ata, starega atka, brata, svaka in strica

FRANCA OPALKA

iz Brezja 11, Raka

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrazili ustno in pisno sožalje, ga spremlili na njegovi zadnji poti, ter zasuli njegov grob s toliko cvetja. Prisrčna zahvala Sindikalni organizaciji in sodelavcem IMV, GZL in Štikopleskarstvu Jože Prah za darovane vence in cvetje in za spremstvo. Iskrena hvala župniku za poslovilne besede in opravljeni pogrebni obred ter cerkvenemu pevskemu zboru za ganljivo petje. Še enkrat iskrena hvala vsem in vsakomur posebej!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
Ob hudem času, ko nam je v 80. letu življenja 10. junija 1981 umrla naša draga mama, stara mama, babica in teta

ANA PAVČEK

rojena Zupancič
iz Volčičeve 17, Novo mesto

se zahvaljujemo vsem, ki so bili v bolečini z nami, nam pisno ali ustno izrazili sožalje darovali pokojni cvetje in vence ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti na smihelsko pokopališče. Iskrena zahvala sosedom, sorodnikom, znancem, sovaščanom iz Sentjurja, delavcem Pivovarne Union, distribucijski center Novo mesto, Cankarjevi založbi v Ljubljani kot vsem, ki ste se nas ob njeni smrti spomnili z ljubeznijo, pozornostjo in sočustvovanjem. Hvala dr. Miroslavu Vodniku za dolgoletno skrb in nego pokojne, dr. Janezu Kramarju in bolniškemu osebju uro

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dobri in skrbni mož, oče, stari oče, dedek, tast, brat in svak

FRANC BOŽIČ

iz Dol. Suhadola 27

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje, nam ustno in pisмено izrazili sožalje, sočustvovali z nami in ga v tako velikem številu spremili k zadnjemu počitku. Hvala šentjernejski godbi, brusniškemu pevskeemu zboru, nosilcem praporov in zastav, govornikom Ivanki Boltez, Ivanu Perhaju in Silvu Balantu, zdravnikom in zdravstvenemu osebju SB Novo mesto, ki so skušali ohraniti njegovo življenje. Posebna zahvala velja osebju Doma starejših občanov iz Šmihela pri Novem mestu, ki nam je zaradi njegove težke boleznij lajšalo bolečine v naših srcih in skrbelo zanj zadnje leto njegovega življenja. Hvala vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Komaj v 51. letu starosti nam je mnogo prerano kruta usoda iztrgala iz naše sredine dragega moža, očeta, brata, strica in starega ata

VINKA BARBIČA

iz Gor. Maharovca, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in vence ter pokojnega spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vaščanom za nesebično pomoč, Karlu Kosu in Luču Rojcu, ki sta mu prva nudila pomoč, oddelku za kirurgijo v Novem mestu in oddelku za opeklino v Kliničnem centru v Ljubljani za lajšanje bolečin, kolektivu IMV Novo mesto – proizvodnja prikolic in sindikatu ter njihovemu govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, kolektivu ISKRA Šentjernej in župniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste ga imeli radi, nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Pepca, sin Branko z ženo Marinko, vnuček Peter, sestre Minka, Ana, Fanika, Zalka, Betka in Stanka z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, pradedek, brat in stric

LUDVIK PESKAR

iz Blata pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu na domu, mu poklonili vence in cvetje, ga spremili k večnemu počitku in sočustvovali z nami. Posebna hvala kolektivom PTT, Petrol, Trimo, Treles in Društvu upokojencev, tovarišema Povhetu in Zaletelju za poslovilne besede, pevcem in župniku. Najlepša hvala članom Gasilskega društva Račje selo za organizacijo pogreba in vaščanom za nesebično pomoč, posebno družini Salehar. Vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Ani, hčerke Mici, Vera in Ani ter sin Ludvik z družinami in ostalo sorodstvo

Ziveti – umreti je usoda naša,
a cilj nam je visoko posajen!
Glej to drevo: za usodo nič ne vpraša,
a večno se bori za svoj namen ...
(Oton Župančič)

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi ljubljenega moža, očeta in starega očeta

JANEZA FABIJANA

kolarskega mojstra v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sošedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu prinesli cvetje in nam izrazili sožalje. Najlepša hvala obema govornikom za tople besede ob zadnjem slovesu, moškemu pevskeemu zboru „Maks Henigman“ Dol. Toplice, organizaciji ZZB Dol. Toplice, godbi, OOS „Novoles“ – TOZD TVP Straža, kolektivu Bor Dol. Toplice, društvu upokojencev in pogrebniemu zavodu Novo mesto. Hvala dr. Gornikovi in ostalemu osebju dispanzerja za borce za dolgoletno zdravljenje in skrb.

Vsi njegovi

Dol. Toplice, Stuttgart, 12. 6. 1981

Zlata moja mami,
že leto dni te ni med nami.
V hladnem grobu spiš
in se nikoli več ne prebudiš.

V SPOMIN

23. tega meseca mineva žalostno leto,
odkar si me za vedno zapustila, draga moja mama

MINKA GRILC

Špeličeva Mina
z Grma

Počivaj v miru! Nikoli te ne bom pozabila. Vsem, ki se je še radi spominjate, prisrčna hvala.

Hčerka Fani Mališič

Tulipani so odcveteli,
zdaj že vrtnice cveto.
Valeta je oznanila konec,
a tebe, dragi Goran,
nikdar več ne bo.

V SPOMIN

Najbolj žalosten dan je 19. 6. 1980. Ta dan je prenehalo biti plemenito srce našega nenadomestljivega sina, brata in strica

GORANA BECA

iz Klemenčičeve 8, Trebnje

Z neizmerno žalostjo v srcih se te spominjamo. Vedno bolj občutimo praznino, ker smo te radi imeli in si nam pomenil vse. Hvala vsem, ki darujete cvetje in svečke na njegov prerani grob.

Neutolažljivi vsi njegovi

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je za vedno zapustila naša zlata mama, stara mama, sestra in teta

KRISTINA KOZOLE

iz Dobrave 33 pri Senovem

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sošedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno v velikem številu spremili do njenega poslednjega doma. Posebna hvala sošedom Gabrijem ter Slivskovim za nesebično pomoč, župniku za opravljeni obred ter pevcem iz Koprivnice za zapete žalostinke.

Žalujoči: mož Franc, sinovi Franc, Lojze, Jože, Polde, Tine, Rudi z družino in hčere Fanika, Ivanka, Tončka, Štefka, Anica, Milena z družino ter Sonja in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je 31. maja za vedno zapustila dobra teta

ANA KASTELIC

roj. Novak
iz Kočevja

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ji v življenju kakorkoli pomagali, posebno tistim, ki ste ji v času boleznij lajšali bolečine. Hvala vsem prijateljem, sošedom in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, ter župniku za opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po težki boleznij nas je v 77. letu starosti zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

ANTON VIDMAR

iz Škrjanč pri Novem mestu

Zahvaljujemo se vsem, ki ste našega ata obiskovali v času njegove boleznij, z nami sočustvovali v težkih trenutkih, pokojniku darovali vence in cvetje, ga spremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala zdravniškemu osebju pljučnega oddelka Splošne bolnice v Novem mestu za nego v času njegove boleznij, pevskeemu društvu gasilskega društva Šmihel ter župniku za opravljeni obred in poslovilni govor. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše drage žene, matere, tete in sestre

KRISTINE MIHALIČ

iz Vel. Cirkave 2

se iskreno zahvaljujemo sodelavcem in sodelavkam IMV-ja, sošedom in vaščanom za vso pomoč v najtežjih trenutkih in za darovane vence in cvetje. Hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: mož Tone, hčerka Mojca in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 84. letu starosti je umrl naš dobri oče, dedek

JERNEJ BON

z Mime 75

Zahvaljujemo se sorodnikom, sošedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence ter za udeležbo na pogrebu. Posebej se zahvaljujemo sosedu Alojziji Smrka, Gasilskemu društvu Mirna, tov. Bertu Škufci za poslovilne besede, ZB NOV Mirna, Lovskemu društvu Mirna, DU, župniku za opravljeni obred in pevcem.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

7. junija je minilo žalostno leto,
odkar nas je zapustil dobri mož in oče

IVAN DAJČMAN

s Kala pri Semiču

Če bi koga solza obudila, ne bi tebe, dragi Ivan, zemlja krila.

Tvoja žena Silva in hčerka Marija

Mnogim edina vez s svetom

Od Globokega do Pišec in Bizelskega pozna vsako stezo in vsak hišni prag. Kristina Kovačič je kot patronažna sestra povsod priljubljena in ljudje ji z veseljem odpirajo vrata, zdaj za nasvet pri negi dojenčka, zdaj za nego bolnika, priklenjenega na posteljo, zdaj za dobro besedo in pomoč invalidom, ostarelim in osamljenim. Po hribovskih vaseh in zasekih je starih, bolehnih ljudi brez mladih delovnih rok vedno več. Kristina je njihova dobra znanka, razen pismo- noše večkrat edina vez s svetom.

da se ljudje tudi na vasi vedno bolj odtujujejo drug drugemu. Kristina se kot domačinka zlahka vživlja v miselnost tamkajšnjih ljudi. Rodila se je v Pišecah, v družini s sedmimi otroki. Oče je bil pek in je računjal, da bo imel naslednika. Sina je izučil za ta poklic, vendar si je ta pozneje poiskal manj naporno in bolj plačano delo.

— Ob očetu sem spoznala, da je tudi pekov kruh grenak — je Kristina obujala spomine na čase, ko so doma še pekli kruh. — Oče je vstajal ob enih zjutraj, da je umesil testo, dve uri za njim pa mama, da mu je pomagala. Takrat pekovi rok še niso nadomeščali stroji. Čez dan nas je čakalo še delo na njivi in v vinogradu.

Kristina se je torej zgodaj naučila ceniti delo in tako zdaj laže presodi, kaj mladi na kmetiji lahko naredijo za onemogle starše, tete ali strice, po katerih bodo dedovali posestva. Ti odnosi so navadno urejeni, če je doma več ljudi in če v hiši ni alkoholizma. V takih primerih pa Kristinina pomoč ne zadostuje več. Tedaj se obrne na socialno službo, ki jo obvešča tudi o primerih, ko je ostarelim treba pri skrbeti rejniško družino ali stanovanje v domu. Žal ti mlini zelo počasi meljejo.

JOŽICA TEPPEY

Akupunktura v resnici pomaga

Tako pravijo prvi bolniki, ki so se z njo zdravili v Osilnici

Poročali smo že, da v okviru zdravstvene postaje v Osilnici deluje ambulanta za tradicionalno kitajsko medicino, pred kratkim pa je začela taka ambulanta delovati tudi pri zdravstveni postaji v Vasi-Fari. V obeh deli dr. Stanko Nikolič.

Pred kratkim smo vprašali nekaj bolnikov, ki jih je dr. Nikolič zdravil z akupunkturo, oz. kakor so oni rekli, z „bodenjem“, kaj jih je bolelo in kako jim je ta, za naše kraje nova oblika zdravniške pomoči pomagala.

Fanika Malnar iz Turkov je povedala, da je nenadoma, preko noči, roka tako zatekla, da ni mogla nič delati. Celotno območje in obuti so jo morali drugi. Ze ko jo je dr. Nikolič prvič „zabodel“ z iglami, se je spet lahko obula in oblekla, nato pa je tudi spet lahko delala.

Z IGLO PROTI BOLEČINI — Drago Malnar je imel vedno večje težave in bolečine zaradi revme. Tudi „blokade“ v sklepe niso več pomagale, pač pa mu je bilo bolje po zdravljenju z akupunkturo. (Foto: Primc)

Drago Malnar iz Plešč ima že več let težave z revmatizmom. Običajna zdravila mu niso več kaj dosti pomagala. Ko je zvedel, da je akupunktura pomagala dvema znankama (eno je bolela glava, druga je imela revmo — obe sta se zdravili v Zagrebu), je tudi on odšel po pomoč k dr. Nikoliču. Ob našem obisku je bil petič na „bodenju“, dejal pa je, da se je že po drugem obisku bolje počutil.

Štirikrat prvi

Na športnem igrišču in okrog šole v Vavti vasi je bilo v soboto, 13. 6. zelo živahno: nad 60 medvedkov in čebelic iz odredov Bršljin, Sentjerne, Novo mesto in Straža se je pomerilo na občinskem mnogoboju medvedkov in čebelic. Manjkali so le najmlajši taborniki iz Šmarjete in Dol. Toplice.

Tovariško merjenje moči v lovu na lisico, orientacijskem pohodu, kurjenju ognjev, postavljanju šotorov iz šotork, premagovanju ovir, ogri med dvema ognjema in lokostrelstvu je ogrelo navdušene tekmovalce, da so se zares postavili. Največ izurjenosti in znanja so spet pokazali člani Odreda samotni hrast iz Sentjerneja, ki so zmagali v vseh štirih kategorijah.

REZULTATI MNOGOBOJA: mlajše čebelice: 1. OSH Sentjerne 52,85 točk, 2. OGT Novo mesto 44,60, 3. OZK Straža 42,90 in 4. OMK Bršljin 34,25 — Mlajši medvedki: 1. OSH 66,55, 2. OMK 45,00, 3. OGT 44,80, 4. OZK 17,50 — Starejše čebelice: 1. OSH 71,30 — Starejši medvedki: 1. OSH 68,00, 2. OGT 1 65,10, 3. OGT 2 60,87, 4. OMK 45,64.

V soboto bo v Trebnjem področni mnogoboj MC in TT iz 4 dolenskih občin. Zmagovalci bodo nastopili med 1. in 7. julijem na republiškem mnogoboju za 1981, ki bo na jubilejnim 8. zletu slovenskih tabornikov v Ilirski Bistrici. S. H.

OB OGNJU S KRESNICAMI — Kresnice iz Adlešičev in Vinice so ob kresu zaplesale belokranjske ples. Mnogo obiskovalcev belokranjskega jurjevanja pa je pričla, da imajo v tem delu Dolenske svojevrsten kulturni zaklad. (Foto: J. Pavlin)

Devetnajstič na ples z Jurijem

Na jurjevanju vse belokranjske folklorne skupine — Več kot deset tisoč ljudi

Prireditve se je na stalnem prostoru pod hotelom Lahinja pričela že v soboto zvečer z nastopom kresnic in kolašev iz Adlešičev in Vinice ter semiške ohceti. Posebna zanimivost iz zakladnice ljudskega izročila je bil nastop ljudskega pevca Jaza, ki se je

predstavil z igranjem na belokranjsko dudo in orglice. Kresnim pesmim s prikazom običajev in veselja ob prihodu poletja je prisluhnilo več kot 5000 obiskovalcev. V nedeljo so ob zvokih tamburic, trobent, berd in piščali nastopile folklorne skupine iz Dragatuša, Bojan- cev, Metlike, Predgrada, Starega trga in gostujoča skupina KUD „Lomničani“ iz Velike Gorice pri Zagrebu.

„Jurjevanje je največji praznik naših pesmi in plesov. Vse več mladih v belokranjski noši pa je porok, da bodo Belokranjci še plesali“, je rekel na slovesnosti Mirko Jelenič, podpredsednik pripravljalnega odbora. In prav zato, ker je največji poudarek prav na folklornem značaju prireditve, jurjevanje vsako leto znova privabi v dolino Drage več tisoč obiskovalcev. Letos si je jurjevanje ogledalo prek 10.000 obiskovalcev iz vse Slovenije.

J. P.

Boleči spomini na Bena

Marija Zupančič, teta pokojnega pisatelja Bena Zupančiča, dopolnila 91. leto — Še zdaj rada seže po knjigi

Kmetija Zupančičevih v Pleterju pri Zdolah je s 14 hektarji zemlje kar spodobno preživljala 11-članska družina. Od devetih otrok je najvišjo starost doživela Marija, šesti otrok Zupančičevih. 17. maja letos je dopolnila 91. leto in kaj težko bi ji prisodili tako visoko starost, ko bi jo ugledali pri branju brez naočnikov. Natakne si jih le, kadar poseže po daljšem prispevku ali knjigi. „Še sedaj berem DR. romane, saj kaj drugega niti ne preostane,“ pripoveduje v lični sobici zgornjih nadstropij krškega doma upokojevcev, kjer je že dve leti.

Marija se živo spominja svojega nečaka Bena Zupančiča, lani umrlega znanega pisatelja in družbeno-političnega delavca. „Oh, Benč, moj

Benč, ta je bil pa res ukažen,“ pove hlipaje. Spomin na nečaka je svež in zato toliko bolj boleč. „Benč je bil tri leta pri meni, ko je hodil v šolo na Zdolah. Če je bil še tak sneg, on ga je pregazil, da bi po debeli uri prišel v šolo. Nekoč sem ga zaprla v sobo, da ne bi hodil v

Marija Zupančič: „O Benu sem vse prebrala.“

taki ujmi, toda ubogala sem mamó, ki je rekla, da bo sicer pobegnil.“

Pripoveduje, kako trdo je bilo delo na kmetiji (imeli so veliko vinograda), saj so zemljo obdelovali le z motikami. „Med vojno so prišli partizani, in ker jim včasih nismo imeli kaj dati za pod zob, so lačni lupili korenje in ga jedli,“ spregovori prizadeto.

Očitno je bila kulturniška žilica značajska podoba številnih Zupančičev. „Pokojni najmlajši brat Janez je vodil štiri zbere hkrati, Franci je bil veliko let župan na Zdolah in na številnih ohceti starešina.“ Seveda je Marija kakor prva teta najraje posegala po delih svojega nečaka Bena, čigar sestra Kristina iz Ljubljane jo redno obiskuje in plačuje oskrbnino v domu.

P. PERC

DEMOKRATIČNA IZBIRA DELEGATKE

Repčevina je bila že od nekdanj odmaknjena od republiškega središča. Republikanci so se je spomnili navadno takrat, ko jo je bilo treba pomolsti. Tako je bilo, na primer, republiško tekmovalstvo v streljanju na glinaste komarje v Repčevini v letu stabilizacije, se pravi v času, ko so plačevali podobne prireditve pač krajani, v čigar krajih so se manifestacije odigravale. Dokler so šli stroški na račun republiške vreče, se ljudje v Belem mestu niso niti spomnili na Repčevo drago, ampak so gradili strelišča za glinaste

komarje, bazene, športne in kulturne objekte drugod. Ob pihljanju drugih vetrov pač v Repčevini.

Nič bolje ni bilo z izvolitvijo delegatov za kongres. Repičanom so z vrha predlagali, da ne bi bilo trapastó, če bi bil njihov delegat ženska, po možnosti svetlih las, zaposlena v neposredni proizvodnji, ne premalo, pa tudi ne preveč šolana, krepko povezana z bazo in z bazniki, prijetnega videza, zdravih, belih zob, stara od petindvajset do trideset let, moralno-politično neporečna, poročena, mati

otroka, po možnosti sina, starega od treh do petih let, s hišo, ki ima pred vhodnimi vrati nekaj metrov vrta, ter z možem, ki ne popiva, se ne vlači z drugimi in ki nima večjega avtomobila od zastave 101 mediteran. To je, so predlagali, če poleg tega igra mož še nogomet v krajevnem moštvu, vendar ne sme izstopati, kajti ljudje nimajo radi skrajnosti.

Repičani so samoupravno staknili glave, tuhtali so, da so jim žarela ušesa kot sonce, kadar zahaja za Zeleno goro, v pisarni za notranje zadeve so

V soboto ribiški piknik ob Krki

Gostišče na Loki prekinja poletno mrtvilo

Glavna zanimivost bodo specialitete iz Krke, popestrene z nekaj morskimi primerki. Poleg sobotnega ribiškega piknika, na katerem bodo ponovno nastopili Fantje iz vseh vetrov, pripravljajo v gostišču na Loki še modno revijo, ribiško noč in še kaj. Pred časom so za goste nakupili tudi tri čolne, za simboličnih 50 din pa je možna enourna vožnja po Krki.

Da takšne poteze zaslužijo pohvalo, ni potrebno posebej poudarjati, malodane čudno pa je, da se v takšno akcijo ne vključijo tisti, ki jih turizem najbolj neposredno zadeva — turistično društvo.

KONJICEK KOT IGRAČKA — Mednarodni cirkus Corona, ki je bil zadnje dni preteklega tedna postavljen na novomeškem stadionu, ni pod svoj šotor pritegnil veliko obiskovalcev, čemur je še največ prispeval program, ki ni bil vzdihovanja vreden. Mladež je bila še najbolj zadovoljna zunaj šotora, na vrtljaku in ob božanju konjička mušje kategorije.

SENOVSKI ORKESTER Z REPUBLIŠKO POZLATO

Šestnajst slovenskih orkestró z okoli 1.000 godbeniki, ki so se najboljše odrezali na spomialadskih območnih tekmovaljih — taki tekmovalji sta bili tudi v Kočevju in Krškem — se je ob koncu minulega tedna udeležilo zaključne prireditve letošnjega republiškega tekmovanja na Bledu. Delovski pihalni orkester Svobode s Senovega, edini zastopnik našega območja, ki se je uvrstil na blejski nastop, se je odlično odrezal. Podelili so mu zlato diplomo.

MARATONSKI NOGOMET — Od sobote zjutraj do nedelje (13. in 14. junija) so mladinci iz Artič in Globokega igrali maratonski nogomet. Gostje iz Globokega so dali 218 golov, domačini pa 181. (Foto: Zupančič)

prelistali vse podatke o Repičanih in na koncu so ugotovili, da svobodno in prostovoljno opisani delegatki še najbolj ustreza Klotilda Zračinkova, ki res nima pojma o stvarih, ki jih bo obravnaval kongres, je pa zato svetlolasa, ima štiri leta starega sina, njen mož pa še nikoli ni zatresel nasprotnikove mreže... Toda to ni pomembno: važno je, da je Klotilda Zračinkova s svojo prisotnostjo na kongresu izpolnila pričakovanje po sestavi delegatov.

Morda je prav zato še danes Repičevina odmaknjena od republiškega središča.

TONI GAŠPERIČ